POLIROM

Georges
SIMENON

Umbra chinezească

Maigret

Georges Simenon

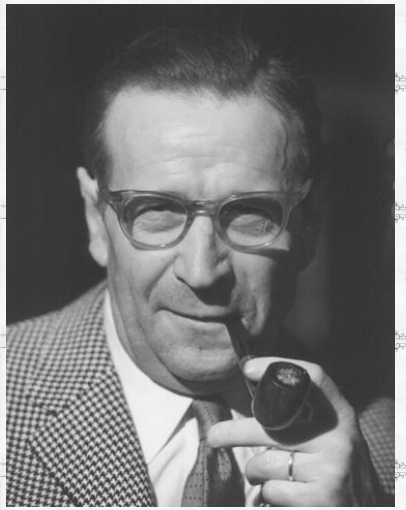

Umbra chinezească

Seria MAIGRET

Georges Simenon, L'Ombre chinoise, 1932

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2008

Capitolul 1

Umbra chinezească

Ora zece seara. Porțile de fier ale parcului fuseseră închise, iar Piața Vosges era acum pustie, cu urmele lucioase lăsate de mașini pe asfalt şi susurul neobosit al fântânilor, copacii despuiați de frunze şi conturul monoton pe cer al acoperişurilor identice. Sub arcade, care formează o centură impresionantă a acestei piețe, puține lumini erau aprinse. Nu mai mult de trei-patru prăvălii. Comisarul Maigret văzu o familie care lua masa în una dintre ele, unde se îngrămădeau coroane mortuare. încerca să citească numerele de deasupra uşilor, dar, imediat ce trecu de prăvălia cu coroane, o persoană mică de statură ieşi din umbră.

— Dumneavoastră v-am telefonat ? Probabil că aştepta de mult timp acolo. În pofida frigului lunii noiembrie, nu-şi pusese pardesiul peste şorț. Avea nasul roşu şi ochii îngrijorați. La mai puțin de o sută de metri, în colțul străzii Bearn, se afla un polițist în uniformă.

— Nu l-ați anunțat? mormăi Maigret.

— Nu! Din cauza doamnei de Saint-Marc,care urmează să nască. Uitați! Aceea e maşina doctorului, chemat de urgență. Lângă trotuar staționau trei maşini, cu luminile de poziție aprinse. Cerul, cu nori care treceau pe un fond scăldat de lumina Lunii,căpăta uneori o paloare indefinită. Ai fi spus că stătea să ningă. Portăreasa intră pe poarta mare a imobilului, luminată de un bec de 25 de wați, înnegrit de praf.

— O să vă explic. Aici este curtea. Trebuie s-o traversezi ca să ajungi în oricare parte a casei, cu excepția celor două prăvălii. Aici stau eu, în stânga. Nu dați atenție. N-am avut timp să culc copiii. Erau doi, un băiat şi o fată, în bucătăria în dezordine. Dar portăreasa nu intră. Arătă, la celălalt capăt al curții, lungă, mare, o clădire cu proporții armonioase.

— Acolo e. O să înțelegeți. Maigret se uita curios la acel nod de femeie ale cărei mâini agitate trădau înfrigurarea.

— Cineva vrea să vorbească cu un comisar la telefon! i se spusese puțin mai devreme la Poliția Judiciară. Auzise o voce înăbuşită şi repetase de trei--patru ori:

— Vorbiți mai tare! Nu vă aud!

— Nu pot. Vă sun de la debit. Aşa că. Era un mesaj fără şir.

— Ar trebui să veniți imediat în Piața Vosges la nr. 61. Da. Cred că e vorba de o crimă. Dar încă nu trebuie să se ştie! Iar acum, portăreasa arăta spre ferestrele mari de la primul etaj. Câteva umbre se agitau în spatele perdelelor.

— Acolo e.

— Crima ?

— Nu! Doamna de Saint-Marc care naşte. Prima ei naştere. Nu e prea voinică. înțelegeți? Curtea era si mai întunecoasă decât Piața Vosges. Era luminată de un singur bec, fixat în perete. Puteai ghici o scară în spatele unei uşi cu geam, apoi, ici şi colo, nişte ferestre lu-minate.

— Şi crima?

— Să vă spun! La şase au plecat angajații de la Couchet.

— O clipă. Ce înseamnă „Couchet" ?

— Clădirea din fund. Un laborator sau o fabrică de seruri. Probabil că ştiți. „Serurile doctorului Riviere".

— Şi fereastra aceea luminată?

— Stați puțin. Azi e 30. Aşa că domnul Couchet era acolo. Are obiceiul să rămână singur după închiderea birouri-

lor. L-am văzut prin geam, aşezat în fotoliu. Priviți. O fereastră cu ochiuri de geam mate. O umbră ciudată, ca a unui bărbat care zace cu capul pe birou.

— El e?

— Da. Pe la opt, când am dus gunoiul, am aruncat o privire. Scria. Se vedea foarte bine mâna care ținea un toc sau un creion. . .

— Şi la ce oră a avut loc crima ?

— Un moment! Am urcat să văd ce mai face doamna de Saint-Marc. Şi m-am uitat iar când am coborât. Era ca acum şi chiar am crezut că adormise. Maigret începea săşi piardă răbdarea.

— Pe urmă, după un sfert de oră .

— Da! Era în aceeaşi poziție! Spuneți esențialul.

— Asta e tot. Am vrut să văd. Am bătut la uşa biroului. N-a răspuns nimeni şi am intrat. E mort. E plin de sânge peste tot.

— De ce n-ați anunțat comisariatul? E la doi paşi de aici, pe strada Bearn.

— Şi ar fi venit toți în uniformă! Ar fi tulburat toată casa! V-am spus că doamna de Saint-Marc. Maigret avea mâinile în buzunare şi pipa între dinți. Se uită la ferestrele de la primul etaj şi avu impresia că momentul se apropia,pentru că agitația crescuse. Auziră o uşă deschizându-se şi paşi pe scară. În curte apăru silueta unui om înalt şi solid. Portăreasa atinse mâna comisarului şi şopti cu respect:

— Domnul de Saint-Marc. Fost ambasador. Bărbatul, căruia nu i se vedea fața, se opri,porni din nou, apoi se opri iar, privind tot timpul spre propriile ferestre.

— Probabil că i s-a spus să iasă afară. Şi mai adineauri. Haideți cu mine. Poftim! Iar au dat drumul la fonograf! Şi exact deasupra familiei Saint-Marc! Fereastră mai mică, de la etajul doi, cel mai slab luminată. Era închisă şi mai mult puteai ghici decât auzi muzica unui gramofon. Portăreasa,

slabă, nervoasă, cu ochii roşii,cu degetele agitate, se îndreptă spre fundul curții, arătă un peron mic şi o uşă întredeschisă.

— O să-l vedeți la stânga. Prefer să nu mai intru. Un birou banal. Mobile deschise la culoare. Un tapet uni. Şi un bărbat de patruzeci şi cinci de ani,aşezat într-un fotoliu, cu capul pe hârtiile împrăştiate în fața lui. Glonțul îl lovise drept în piept. Maigret trase cu urechea: portăreasa era tot afară, aşteptându-l, iar domnul de Saint-Marc continua să se plimbe prin curte. Din când în când, un autobuz trecea prin piață, iar vacarmul lui făcea şi mai profundă liniştea care urma. Comisarul nu se atinse de nimic. Se asigură doar că arma nu rămăsese în birou, se uită înjur trei-patru minute, pufăind din pipă, apoi ieşi, încruntat.

— Ei? Portăreasa era tot acolo. Vorbea cu glas scăzut.

— Nimic! E mort!

— Adineauri l-au chemat sus pe domnul de Saint-Marc. În apartament era mare agitație. Uşi trântite,cineva care alerga.

— E tare firavă!

— Mda! mormăi Maigret, scărpinându-şi ceafa. Numai că nu despre asta e vorba. Bănuiți cine ar fi putut să intre în birou?

— Eu? Cum?

— Păi, de la dumneata, probabil că vezi locatarii trecând.

— Ar trebui! Dacă proprietarul mi-ar da o cameră ca lumea şi nu s-ar zgârci la lumină. Abia dacă aud paşi, iar seara, dacă zăresc nişte umbre. Dar unii paşi îi recunosc.

— N-ai remarcat nimic anormal de la ora şase?

— Nimic! Aproape toți locatarii au dus gunoiul. Aici, la stânga. Vedeți cele trei pubele? N-au voie să vină înainte de şapte seara.

— Şi nimeni n-a intrat pe poartă ?

— De unde să ştiu ? Se vede că nu cunoaşteţi imobilul. Sunt douăzeci şi opt de locatari. Fără să mai punem la socoteală birourile Couchet, unde e un du-te-vino continuu. Zgomot de paşi la intrare. Un bărbat cu melon pătrunse în curte, o luă la stânga şi,apropiindu-se de pubele, apucă un coş de gunoi gol. Deşi era întuneric, probabil că îi zări pe Maigret şi pe portăreasă, deoarece rămase un moment nemişcat, după care întrebă:

— Nimic pentru mine?

— Nimic, domnule Martin. Maigret vru să afle:

— Cine e?

— Un funcţionar de la Registratură, domnul Martin, care locuieşte la doi cu soţia.

— Cum se face că are coşul de gunoi?

— Aşa fac toţi când au de ieşit. Îl lasă aici la plecare şi îl iau la întoarcere. Aţi auzit?

— Ce?

— Mi s-a părut ca un scâncet. Şi ăia doi de sus nu mai termină odată cu fonograful lor afurisit! Şi doar ştiu foarte bine că doamna de Saint-Marc naşte. Femeia se repezi pe scară, înaintea cuiva care cobora.

— Ia spuneţi, doctore! E băiat?

— E fată. Şi medicul îşi văzu de drum. Îl auziră cum îşi porneşte maşina şi demarează. Casa îşi ducea mai departe viaţa de fiecare zi. Curtea întunecoasă. Bolta de la intrare cu becul ei amărât. Ferestrele luminate şi o muzică vagă de gramofon. Mortul era tot în birou, singur, cu capul pe scrisorile împrăştiate. Deodată, de la etajul doi se auzi un ţipăt. Un ţipăt pătrunzător, ca un apel disperat. Dar portăreasa nici măcar nu tresări, doar oftă, intrând în cămăruţa ei, şi zise:

— Iar nebuna! Apoi strigă la unul dintre copiii ei care spărsese o farfurie. Maigret o văzu în lumină: o faţă slabă, obosită, un corp fără vârstă.

— Când vor începe formalitățile ? întrebă ea. Debitul de tutun de vizavi era încă deschis şi, câteva minute mai târziu, Maigret intră în cabina telefonică. Dădu instrucțiuni cu glas scăzut.

— Da. Parchetul. Aproape la colțul străzii Turenne. Să fie anunțată si Identitatea Judiciară. Alo! Da, aştept aici. Făcu câțiva paşi pe trotuar, intră maşinal pe poarta mare şi se opri în cele din urmă în mijlocul curții, posac, cu umerii strânşi din cauza frigului. Luminile de la ferestre începeau să se stingă. Mortul continua să se profileze ca o umbră chinezească pe geamul mat. O maşină opri în fața imobilului, dar nu era a Parchetului, ci doar un taxi. O femeie tânără traversă curtea cu paşi grăbiți, lăsând în urma ei o undă de parfum, apoi deschise uşa biroului.

Capitolul 2
Un om bun

Urmară o serie de mişcări echivoce care duseră la o situaţie comică. Tânăra femeie, dând cu ochii de cadavru, se întoarse brusc şi, în cadrul uşii, zări silueta masivă a lui Maigret. Asociere automată de idei: într-o parte, un mort; în cealaltă parte - asasinul. Şi, cu ochii mari de spaimă, făcându-se mică,deschise gura să strige după ajutor, scăpând poşeta din mână. Maigret nu avea timp de discuţii. O prinse de un braţ şi îi puse mâna la gură.

— Sst! Nu e ce crezi! Sunt de la poliţie. Până să priceapă sensul acestor cuvinte, ea se zbătu ca o femeie cu mult nerv ce era, încercând să muşte, lovind în spate cu piciorul. O bretea de la rochie se rupse. Apoi totul se linişti. Maigret repetă: 16

— Nu face zgomot. Sunt de la poliţie. Nu e nevoie să trezim toată casa. Exista ceva caracteristic acestei crime: liniştea neobişnuită în astfel de cazuri, calmul,cei douăzeci şi opt de locatari care îşi continuau existenţa normală în preajma unui cadavru. Tânăra femeie îşi aranja hainele.

— Erai amanta lui ? Ea îi aruncă o privire ţâfnoasă, în timp ce căuta un ac ca să-şi prindă breteaua.

— Aveai întâlnire cu el în seara asta?

— La opt, la Select. Trebuia să cinăm împreună şi să mergem la teatru.

— Şi, văzând că nu vine la opt, n-ai telefonat?

— Ba da! Dar mi s-a spus că receptorul era scos din furcă. Amândoi îl vedeau în acelaşi timp, pe birou. Proba-

bil că bărbatul îl răsturnase când căzuse. Se auziră paşi în curte, unde şi cele mai mici zgomote căpătau o rezonanţă sporită în seara aceea, ca sub un clopot. Portăreasa strigă din prag, ca să nu mai vadă cadavrul.

— Domnule comisar. Vă caută cei de la comisariatul de cartier. Nu-i prea avea la inimă. Veneau câte patru sau cinci, fără să încerce să treacă neobservaţi. Unul dintre ei tocmai termina de istorisit o poveste amuzantă. Altul întrebă, când ajunse în dreptul biroului:

— Unde e cadavrul? Şeful comisariatului de cartier lipsea, îi ţinea locul secretarul, iar Maigret păstra cu atât mai uşor conducerea operaţiunilor.

— Lasă-ţi oamenii afară. Aştept Parchetul. E de dorit ca locatarii să nu bănuiască nimic. Şi, în timp ce secretarul făcea turul biroului, Maigret se adresă din nou tinerei femei:

— Cum te cheamă?

— Nine. Nine Moinard, dar mi se spune Nine.

— Îl cunoşti de mult pe Couchet?

— Să fie vreo şase luni. Nu era nevoie să-i pună prea multe întrebări. Era de ajuns s-o observe cu atenţie. O tânără destul de drăguţă, încă la început de drum. Toaleta ei era de calitate, dar felul de ase machia, de a-şi ţine poşeta şi mănuşile, dea privi oamenii cu un aer agresiv trăda culisele unui music-hall.

— Dansatoare?

— Am fost la Moulin Bleu.

— Şi acum?

— Sunt cu el. Nu avusese timp să plângă. Totul se petrecuse prea repede şi încă nu avea o noţiune foarte clară a realităţii.

— Trăiaţi împreună?

— Nu chiar, de vreme ce e însurat. Dar, mă rog.

— Adresa?

— Hotel Pigalle, strada Pigalle. Secretarul comisariatului remarcă:

— În orice caz, nu se va putea spune că mobilul a fost furtul!

— De ce?

— Priviți! Seiful e în spatele lui. Nu e încuiat,dar spatele mortului te împiedică să-i deschizi uşa! Nine, care scosese o batistă mică din poşetă,îşi trăgea nasul şi îşi tampona nările. Apoi, imediat, atmosfera se schimbă. Afară se auziră frâne de maşini. Paşi şi voci în curte. Strângeri de mâini, întrebări, discuții zgomotoase. Sosiseră cei de la Parchet. Medicul legist examina cadavrul şi fotografii îşi instalau aparatele. Pentru Maigret, acesta era un moment neplăcut. După cele câteva fraze indispensabile,ieşi în curte, cu mâinile în buzunare, îşi aprinse pipa şi se lovi de cineva în întuneric. Era portăreasa, pe care n-o răbda inima să lase nişte necunoscuți să umble prin casa ei fără să vadă ce fac.

— Cum vă spune? o întrebă Maigret cu bună-voință.

— Doamna Bourcier. Domnii ăştia or să stea mult timp? Uitați! Nu mai e lumină în camera doamnei de Saint-Marc. Probabil că a adormit,biata de ea. Examinând casa, comisarul zări altă lumină,o perdea crem şi, în spatele ei, o siluetă de femeie. Era mică şi slabă, ca portăreasa. Nu i se auzea vocea. Dar nici nu era necesar ca să-ți dai seama că era furioasă. Când stătea perfect nemişcată, privind țintă la cineva care nu se vedea, când, brusc, vorbea, gesticula, făcea câțiva paşi înainte.

— Cine e?

— Doamna Martin. I-ați văzut mai adineauri soțul venind acasă. Cel care şi-a luat sus coşul de gunoi. Funcționarul de la Registratură.

— Au obiceiul să se certe?

— Nu se ceartă. Doar ea strigă. El nu îndrăzneşte nici măcar să deschidă gura. Din când în când, Maigret arunca o privire în birou, unde se agitau vreo zece inşi. Judecătorul de instrucție, din prag, o chemă pe portăreasă:

— Cine conduce afacerea, după domnul Couchet?

— Domnul Philippe, directorul. Locuieşte aproape, în insula Saint-Louis.

— Are telefon?

— Cu siguranță. Cineva vorbea la telefon. Sus, umbra doamnei Martin nu se mai profila pe perdea. În schimb, cineva coborî pe furiș scara, traversă curtea cu paşi discreți şi ieşi în stradă. Maigret recunoscuse melonul şi pardesiul bej ale domnului Martin. Era miezul nopții. Fetele cu fonograful stinseră lumina. În afara birourilor, nu mai era luminat decât salonul familiei Saint-Marc, la primul etaj, unde fostul ambasador şi moaşa discutau cu glas scăzut, învăluiți de un miros fad de clinică. Deşi era foarte târziu, domnul Philippe sosi pus la patru ace, cu barba neagră netezită şi pe mâini cu mănuşi gri din piele întoarsă. Era un bărbat la vreo patruzeci de ani, tipul intelectualului serios si bine-crescut. Desigur, vestea îl uimi, ba chiar îl tulbură profund. Dar în emoția lui se ghicea o oarecare reținere.

— Cu viața pe care o ducea, oftă el.

— Ce viață?

— Nu-l voi vorbi niciodată de rău pe domnul Couchet. De altfel, nici n-aş avea ce spune. Era stăpân pe timpul lui liber.

— O clipă! Domnul Couchet îşi conducea el însuşi afacerea?

— În nici un fel. El a pornit-o. Dar, după aceea, mi-a lăsat mie toate responsabilitățile. Se întâmpla să nu-l văd şi două săptămâni la rând. Să vă spun! Chiar astăzi, l-am aşteptat până la cinci. Mâine se dau salariile. Domnul Couchet trebuia să-mi aducă fondurile necesare plăților. în jur

de trei sute de mii de franci. La cinci, am fost forțat să plec şi i-am lăsat un raport pe birou. Îl găsiră, bătut la maşină, sub mâna mortului. Un raport banal: propunere de creştere-rea salariului unui angajat şi de eliminare a unuia dintre cei care se ocupau cu livrările; proiect de publicitate în țările din America Latină etc.

— Înseamnă că cei trei sute de mii de franci ar trebui să fie aici? întrebă Maigret.

— În seif. Dovadă faptul că domnul Couchet l-a deschis. Numai noi doi aveam cheia şi cunoşteam cifrul. Dar, ca să poată fi deschis seiful, trebuia ridicat cadavrul, aşa că aşteptară ca fotografii să-şi termine treaba. Medicul legist îşi făcea procesul-verbal. Couchet primise un glonț în piept şi, aorta fiind secționată, moartea fusese fulgerătoare. Distanța dintre asasin şi victimă putea fi evaluată la trei metri. În sfârşit, glonțul avea un calibru cât se poate de curent: 6,35 mm. Domnul Philippe dădu câteva explicații judecătorului de instrucție.

— În Piața Vosges avem doar laboratorul,care se află în spatele acestui birou. Deschise o uşă, lăsând să se zărească o sală mare cu acoperiş din sticlă, unde se aflau rânduite mii de eprubete. În spatele altei uşi,Maigret avu impresia că aude zgomot.

— Aici ce-i?

— Cobaii. Iar în dreapta sunt birourile dactilografelor şi angajaților. Mai avem un sediu la Pantin, de unde se fac majoritatea expedierilor. Serurile doctorului Riviere, după cum probabil ştiți, sunt cunoscute în toată lumea.

— Couchet le-a lansat?

— Da! Doctorul Riviere nu avea bani. Couchet ți-a finanțat cercetările. În urmă cu vreo zece ani, a amenajat un laborator, mult mai mic decât cel de aici.

— Doctorul Riviere participă încă la afacere ?

— A murit acum cinci ani, într-un accident de maşină. În sfârşit, cadavrul lui Couchet a putut fi transportat şi, îndată ce a fost deschisă uşa seifului, în birou au răsunat exclamaţii: toţi banii dispăruseră. Rămăseseră doar documentele. Domnul Philippe explică:

— Au dispărut nu numai cei trei sute de mii de franci pe care domnul Couchet i-a adus cu siguranţă, ci şi şaizeci de mii de franci care au fost încasaţi în această după-amiază şi pe care i-am pus chiar eu în această despărţitură, legaţi cu elastic! În portofelul mortului, nici un ban! Doar două bilete la teatru, la vederea cărora Nine izbucni în plâns.

— Erau pentru noi! Trebuia să mergem împreună la spectacol. Se sfârşise. Dezordinea sporise. Fotografii pliau picioarele incomodante ale aparatelor. Medicul legist se spăla pe mâini la o chiuvetă pe care o descoperise într-un dulap şi grefierul judecătorului de instrucţie îşi manifesta oboseala. Totuşi, preţ de câteva clipe, Maigret, în pofida acestei agitaţii, îl studie cu atenţie pe decedat. Un bărbat viguros, nu prea înalt, grăsuţ. Ca şi Nine, probabil că nu se putuse debarasa niciodată de o anumită vulgaritate, în ciuda hainelor bine croite, a unghiilor îngrijite şi a lenjeriei de mătase confecţionate la comandă. Părul, blond, începuse să i se răărească. Ochii trebuie să-i fi avut albaştri şi cu o expresie puţin copilărească.

— Un om bun! suspină o voce în spatele lui. Era Nine, care plângea de înduioşare şi îl lua de martor pe Maigret, neîndrăznind să se adreseze reprezentanţilor Parchetului, mai solemni decât comisarul.

— Jur că era un om bun. Când credea că un lucru ar fi putut să-mi facă plăcere. Şi nu doar mie! Oricui! N-am văzut niciodată un om dând bacşişuri cum făcea el. Chiar îl certam. Ii spuneam că-l considerau un prostănac. Atunci îmi răspundea: „Şi ce dacă?"Comisarul întrebă cu gravitate :

— Era un om vesel?

— Aş spune că da. Dar nu şi în adâncul lui. înțelegeți? E greu de explicat. Simțea nevoia să se miște, să facă ceva. Dacă stătea locului, devenea sumbru sau neliniştit.

— Şi soția lui?

— Am văzut-o o singură dată, de departe. Nu pot să spun nimic rău despre ea.

— Unde locuia Couchet?

— Pe bulevardul Haussmann. Dar, de cele mai multe ori, se ducea la Meulan, unde are o vilă. Maigret întoarse brusc capul şi o văzu pe portăreasă care nu îndrăznea să intre, dar îi făcea semne, cu o expresie mai nefericită ca niciodată pe față.

— Auziți! Coboară.

— Cine?

— Domnul de Saint-Marc. Probabil că a auzit tot zgomotul. Iată-l. într-o zi ca asta! Gândiți-vă numai. Fostul ambasador, în halat de casă, ezita să se apropie. Îşi dădu seama că era o descinderea Parchetului. De altfel, targa cu corpul neînsuflețit trecuse pe lângă el.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă el pe Maigret.

— A fost ucis un om. Couchet, proprietarul serurilor. Comisarul avu impresia că interlocutorului său îi trece brusc un gând prin minte, ca şi cum şi-ar fi amintit ceva.

— Îl cunoşteați?

— Nu. Doar auzisem de el.

— Şi?

— Nimic. Nu ştiu nimic. La ce oră. a.

— Crima a fost comisă, probabil, între opt şi nouă. Domnul de Saint-Marc oftă, îşi netezi părul argintiu, făcu din cap spre Maigret şi se îndreptă spre scara care ducea la apartamentul lui. Portăreasa stătuse deoparte. Apoi se apropiase de cineva care se plimba, aplecat în față,sub bol-

ta porții de la intrare. Când se întoarse la comisar, acesta o întrebă:

— Cine e ?

— Domnul Martin. A pierdut o mănuşă şi acum o caută. Trebuie să vă spun că nu iese niciodată fără mănuşi, nici măcar când se duce să-şi cumpere ţigări la, cincizeci de metri de aici. Domnul Martin se învârtea acum în jurul pubelelor. Aprinse câteva chibrituri mari, apoi se hotărî să urce. În curte, reprezentanții autorităților îşi strângeau mâinile. Plecau cei de la Parchet. Judecătorul de instrucție schimbă câteva vorbe cu Maigret.

— Vă las să vă faceți treaba. Natural, mă țineți la curent cu mersul anchetei. Domnul Philippe, cu acelaşi aer de model dintr-o reclamă de modă, se înclină în fata comisarului.

— Mai aveți nevoie de mine ?

— Ne vedem mâine. Presupun că veți fi la birou ?

— Ca de obicei. La nouă fix. A urmat un minut emoționant, fără să fie totuşi marcat nici de cel mai mic eveniment. Curtea era în continuare cufundată în întuneric. O singură lumină. Plus becul plin de praf de sub bolta porții de la intrare. Afară, maşinile care demarau, alunecând parcă pe asfalt şi luminând o clipă cu farurile copacii din Piața Vosges. Mortul nu se mai afla acolo. Biroul părea că fusese jefuit. Nimeni nu se gândise să apese comutatoarele şi laboratorul era luminat ca pentru o muncă de noapte intensă. Acum rămăseseră doar trei, în mijlocul curții, trei ființe foarte diferite, care nu se cunoşteau cu o oră mai înainte, dar care păreau reunite de afinități misterioase. Mai mult: erau asemenea membrilor unei familii care, la sfârşitul înmormântării, rămân singuri după plecarea participanților indiferenți. Fusese doar o impresie fugară a comisarului, în timp ce privea, rând pe rând, chipul obosit al tinerei femei şi fața trasă a portăresei.

— Aţi culcat copiii?

— Da. Dar nu dorm. Sunt neliniştiţi. Ai zice că simt. Doamna Bourcier voia să întrebe ceva, ceva decare îi era aproape ruşine, dar esenţial pentru ea.

— Credeţi că. Privirea ei făcu turul curţii, părând că se opreşte la toate ferestrele.

— Că e cineva din casă? Acum se uita țintă la bolta de la intrare, cu poarta mare care stătea deschisă până la unsprezece noaptea, prin care curtea comunica cu strada şi care permitea accesul la imobil oricărui necunoscut din afară. Nine avea o atitudine jenată şi, din când în când, trăgea cu coada ochiului la comisar.

— Probabil că ancheta va răspunde la această întrebare, doamnă Bourcier. Deocamdată, un singur lucru pare sigur: cel care a furat banii nu e unul şi acelaşi cu cel care a apăsat pe trăgaci. Cel puțin există această probabilitate,deoarece domnul Couchet bloca seiful cu spatele. Apropo, aţi văzut lumină în seara asta în laborator ?

— Să mă gândesc! Da, aşa cred. Dar nu ca acum. Domnul Couchet aprinsese probabil un bec sau două ca să meargă la toaleta aflată la capătul celălalt al clădirii. Maigret se deranja să stingă toate luminile,în timp ce portăreasa stătea în prag, deşi cadavrul fusese dus de acolo. In curte, comisarul o găsi pe Nine care îl aştepta. Şi auzi zgomot undeva, deasupra capului său, zgomotul unui obiect care atinge uşor un geam. Dar toate ferestrele erau închise şi toate luminile fuseseră stinse.

— Pe mâine, doamnă Bourcier. Voi fi aici mai înainte de deschiderea birourilor.

— Vă însoțesc. Trebuie să închid poarta. Nine, ajunsă pe marginea trotuarului, spuse:

— Credeam că aveţi o maşină. Nu se putea hotărî să-l părăsească. Adăugă, uitându-se în jos:

— În ce parte locuiți ? La doi paşi de aici, pe bulevardul Eichard Lenoir. Nu mai e nici un metrou, nu-i aşa?

— Nu cred.

— Aş vrea să vă mărturisesc ceva.

— Ascult. Tot nu îndrăznea să se uite la el. În spatele lor, se auzeau zăvoarele trase de portăreasă,apoi paşii ei îndepărtându-se. În piață nu era nici țipenie de om. Fântânile susurau. Orologiul primăriei bătu ora unu.

— O să vi se pară că abuzez. Nu ştiu ce o să credeți. V-am spus că Raymond era foarte generos. Nu cunoştea valoarea banilor. Îmi dădea tot ce doream. Înțelegeți?

— Şi?

— E ridicol. Ceram cât mai puțin posibil. Aşteptam să se gândească la asta. De altfel,odată ce era aproape tot timpul cu mine, nu aveam nevoie de nimic. Astăzi, trebuia să cinez cu el. Ei bine! .

— Eşti lefteră?

— Nu e vorba nici măcar de asta, protestă ea. E ceva şi mai stupid! Aveam de gând să-i cer bani în seara asta. Am plătit la prânz o factură. Şi era chinuită. Trăgea cu ochiul la Maigret, gata să dea înapoi la cel mai mic zâmbet.

— Nu mi-am imaginat nici o clipă că nu va veni. Mai aveam ceva bani în geantă. Aşteptând, la Select, am mâncat stridii, apoi langustă. Am telefonat. Abia când am ajuns aici am observat că-mi rămăsese doar cu ce să plătesc taxiul.

— Şi acasă ?

— Stau la hotel.

— Te-am întrebat dacă ai ceva bani puşi deoparte.

— Eu?Un mic râs nervos. Apoi adăugă:

— Pentru ce ? Puteam să prevăd ? Chiar dacă aş fi ştiut, tot n-as fi vrut. Maigret oftă.

— Haide cu mine până pe bulevardul Beau-marchais. Doar acolo o să găseşti un taxi la ora asta. Ce-ai să faci?

— Nimic. Totuşi, se înfiora. Ce-i drept, era îmbrăcată numai în mătase.

— Nu făcuse nici un testament ?

— De unde să ştiu eu ? Credeți că te ocupi de chestii de-astea când totul merge bine? Raymond era un om bun. Nu. Mergea şi plângea discret. Comisarul îi strecură o bancnotă de o sută de franci în palmă, făcu semn unei maşini care trecea, apoi mormăi, băgându-şi mâinile în buzunare:

— Pe mâine. Parcă la Hotel Pigalle mi-ai spus că stai?Când se culcă, doamna Maigret se trezi doar cât să murmure, într-o stare de semiconştiență:

— Măcar ai mâncat în seara asta?

Capitolul 3
Cuplul de la Pigalle

Ieşind din casă, pe la opt dimineața, Maigret avea de ales între trei demersuri care trebuiau făcute în ziua aceea: să revină la sediul din Piața Vosges şi să interogheze personalul; să-i facă o vizită doamnei Couchet, care fusese anunțată de poliția din cartier; în sfârşit, să stea de vorbă cu Nine. Îndată ce se trezise, telefonase la Poliția Judiciară pentru lista locatarilor şi a tuturor persoanelor legate în vreun fel de dramă, urmând ca mai târziu, când avea să treacă pe la birou, să găsească acolo informații delicate. Negustorii se agitau de zor pe bulevardul Richard Lenoir. Era atât de frig, încât comisarul îşi ridică gulerul de catifea al pardesiului. Piața Vosges era aproape, dar trebuia să meargă pe jos. Numai că tocmai atunci trecu un tramvai în direcția Pieții Pigalle şi Maigret se răzgândi. Avea să meargă mai întâi la Nine. Bineînțeles, aceasta încă nu se sculase. Omul de la recepție îl recunoscu şi îl întrebă:

— Sper că nu e amestecată într-o poveste neplăcută? E o fată atât de liniştită!

— Primeşte mulți vizitatori?

— Doar pe prietenul ei.

— Cel bătrân sau cel tânăr?

— Are unul singur. Nici bătrân, nici tânăr. Hotelul era confortabil, cu ascensor şi telefon în camere. Maigret urcă

la etajul trei, bătu la uşa cu numărul 27, auzi pe cineva mişcându-se în pat, apoi o voce care bâigui:

— Cine e?

— Deschide, Nine! Probabil că o mână ieşi de sub cuvertură şi se întinse spre zăvor. Maigret intră în penumbra jilavă, zări chipul obosit al tinerei femei şi trase perdelele.

— Cât e ceasul?

— Aproape nouă. Nu te deranja. Ea închise pe jumătate ochii, din cauza luminii puternice. Aşa cum arăta acum, nu era drăguță şi semăna mai mult cu o fetiță de la țară decât cu o cochetă. Îşi trecu de două-trei ori mâna peste față, se ridică apoi în capul oaselor, sprijinindu-se cu spatele de pernă. În cele din urmă, ridică receptorul telefonului.

— Micul dejun, vă rog! Apoi, către Maigret:

— Ce poveste! Sper că nu sunteți supărat că v-am tapat de bani ieri-seară? Ce prostie! Va trebui să-mi vând bijuteriile.

— Ai multe?Ea arătă toaleta unde, într-o scrumieră-reclamă, se aflau câteva inele, o brățară şi un ceas, totul valorând aproape cinci mii de franci. Cineva bătea la uşa camerei vecine şi Nine trase cu urechea, schițând un zâmbet când auzi din nou bătăi insistente.

— Cine e? întrebă Maigret.

— La vecinii mei? Nu ştiu! Dar nu cred că va reuşi să-i trezească la ora asta.

— Ce vrei să spui?

— Nimic! Nu se scoală niciodată înainte de patru după-amiaza, când se scoală!

— Se droghează? Bătu din pleoape afirmativ, dar se grăbi să adauge:

— N-o să profitați de ce v-am spus, nu-i aşa? Totuşi, uşa se deschise în cele din urmă. Apoi o cameristă intră la Nine, aducând pe tavă cafeaua cu lapte şi cornurile.

— Nu vă supărați dacă? Avea cearcăne la ochi şi cămaşa de noapte lăsa să se vadă nişte umeri slabi şi un sin mic,nu foarte ferm, de copilă prost dezvoltată. În timp ce punea bucăți de corn să se înmoaie în cafeaua cu lapte, continua să tragă cu urechea,ca şi cum ar fi fost interesată totuşi de ce se petrecea alături.

— Voi fi amestecată în povestea asta? întrebă ea. Ar fi supărător dacă numele meu ar apărea în ziare! Mai ales pentru doamna Couchet. Deodată, n uşă se auziră bătăi slabe, dar grăbite.

— Intră! strigă ea. În prag apăru o femeie la vreo treizeci de ani, care îmbrăcase o haină de blană peste cămaşa de noapte şi avea picioarele goale. Văzu spatele lat al lui Maigret şi vru să dea înapoi,apoi prinse curaj şi bâigui:

— Nu ştiam că ai pe cineva la tine! Comisarul tresări auzind vocea tărăgănată,ce părea că iese cu greu din gura cuiva care băuse prea mult. Se uită la femeia care închidea uşa şi văzu o față lipsită de culoare, cu pleoapele umflate. O privire scurtă aruncată de Nine îi confirmă presupunerea. Era chiar vecina cu stupefiantele.

— Ce-ai pățit?

— Nimic! Roger are o vizită. Şi. mi-am permis. Se aşează la picioarele patului, buimăcită,oftă şi întrebă cum făcuse şi Nine:

— Dar cât e ceasul?

— Nouă! răspunse Maigret. S-ar părea că nu-ți place cocaina!

— Nu e cocainã. E eter. Roger spune că e mai bun şi că Îi era frig. Se ridică şi se lipi de calorifer, privind afară.

— Iar o să plouă. Era o atmosferă mohorâtă, deprimantă. Pe masa de toaletă, pieptenele era plin de păr. Ciorapii tinerei zăceau pe podea.

— Vă deranjez, nu? Dar se pare că e important. E vorba de tatăl lui Roger, care a murit. Maigret se uită la Nine şi

observă că se încruntase brusc, de parcă îi venise o idee. În aceeaşi clipă, femeia care tocmai vorbise îşi duse mâna la bărbie, se gândi şi murmură:

— Ca să vezi! Comisarul întrebă:

— Îl cunoşteai pe tatăl lui Roger?

— Nu l-am văzut niciodată. Dar... Staţi puţin! Auzi, Nine, prietenul tău n-a păţit nimic?Comisarul schimbă o privire cu Nine.

— De ce?

— Nu ştiu. Ceva nu mi-e clar. Mi-am adus aminte că, într-o zi, Roger mi-a spus că tatăl lui frecventa acest hotel, şi asta îl amuza. Dar prefera să nu dea ochii cu el şi, odată, când cineva urca scara, a intrat repede în cameră. Or, mi se pare că persoana cu pricina a intrat aici. Nine nu mai mânca. Era incomodată de tava pe care o avea pe genunchi şi faţa îi trăda îngrijorarea.

— Fiul lui? spuse ea lent, cu privirea ţintă la dreptunghiul cenuşiu al ferestrei.

— Păi, atunci! exclamă cealaltă. Atunci,prietenul tău a murit! Se pare că e vorba de o crimă.

— Pe Roger îl cheamă Couchet? întrebă Maigret.

— Da, Roger Couchet! Amuţiseră toţi trei, tulburaţi.

— Ce face? întrebă comisarul după un minut, timp în care se auzi un murmur de voci în camera vecină.

— Poftim?

— Ce profesie are?

Atunci, femeia întrebă brusc:

— Sunteţi de la poliţie, nu? Era agitată. Poate că avea să-i reproşeze vecinei sale că o atrăsese într-o capcană.

— Comisarul e foarte amabil! spuse Nine, scoţând un picior din pat şi aplecându-se să-şi ia ciorapii.

— Ar fi trebuit să bănuiesc! Păi, asta înseamnă că ştiaţi înainte să vin eu.

— Nu auzisem niciodată de Roger! Răspunse Maigret. Acum, trebuie să-mi dai câteva informații despre el.

— Nu ştiu nimic. Suntem împreună de cel mult trei săptămâni.

— Şi înainte?

— Era cu o lungană roşcată, care se dă manichiuristă.

— Lucrează undeva?

Întrebarea spori jena femeii.

— Nu ştiu.

— Altfel spus, nu face nimic. E bogat? Trăieşte pe picior mare?

— Nu! Mâncăm aproape întotdeauna cu şase franci la un restaurant cu prețuri mici.

— Vorbeşte des de tatăl lui?

— A vorbit o singură dată despre dânsul, după cum v-am spus.

— Cum arată cel care a venit la el? L-ați mai întâlnit?

— Nu! E un bărbat. cum să spun? Pare portărel şi asta am şi crezut când am venit aici, zicându-mi că Roger are datorii.

— E bine îmbrăcat?

— Păi. Am văzut o pălărie melon, un pardesiu bej, mănuşi. Cele două camere comunicau printr-o uşă ascunsă de o perdea şi probabil blocată. Maigret ar fi putut să-şi lipească urechea de ea şi să audă tot, dar nu i se părea de bun-simț să facă asta în fața celor două femei. Nine se îmbrăcă şi îşi făcu o toaletă sumară,adică se şterse pe față cu un prosop umed. Era nervoasă. Avea gesturile sacadate. Se vedea bine că evenimentele o depăşeau, că acum se aştepta la toate nenorocirile, că nu se simțea în stare să reacționeze, nici măcar să înțeleagă. Cealaltă era mai calmă, poate pentru că se afla încă sub efectul eterului sau poate pentru că avea mai multă experiență în astfel de lucruri.

— Cum te cheamă?

— Celine.

— Ai o profesie?

— Am fost coafeză la domiciliu.

— Înscrisă în registrul poliției de moravuri ? Ea scutură din cap în semn că nu, fără să se indigneze. Alături se auzea mai departe mur-murul vocilor. Nine, care îmbrăcase o rochie, se uită în jurul ei şi, brusc, izbucni în plâns, băiguind:

— Dumnezeule! Dumnezeule!

— E o poveste ciudată! spuse lent Celine. Şi, dacă într-adevăr e vorba de o crimă, să vezi atunci ce-o să fie pe capul nostru.

— Unde te aflai ieri-seară pe la opt?

Femeia se gândi.

— Staţi puţin. Ora opt. Ei bine, eram la Cyrano!

— Cu Roger ?

— Nu. Doar nu putem fi tot timpul împreună! Ne-am reîntâlnit la miezul nopții, la debitul de tutun de pe strada Fontaine.

— Ți-a spus de unde venea ?

— Nu l-am întrebat.

Maigret zărea prin fereastră Piața Pigalle, parcul minuscul, firmele localurilor de noapte. Deodată, se ridică brusc şi se duse spre uşă.

— Aşteptați-mă aici! Şi ieşi, bătu la uşa vecină şi apăsă pe clanță. Un bărbat în pijama stătea în singurul fotoliu din cameră, unde, deşi fereastra era deschisă,domnea un miros greţos de eter. Altul se plimba gesticulând. Era domnul Martin, pe care Maigret îl întâlnise de două ori în seara dinainte, în curtea casei din Piața Vosges.

— Ia uite, v-ați găsit mănuşa! Şi Maigret se uită la mâinile funcționarului de la Registratură, care păli atât de tare la față, încât comisarul crezu o clipă că va leşina. Buzele îi tremurau. încercă să vorbească, dar nu reuşi.

— Eu. am. Tânărul nu era bărbierit. Avea un ten de om bolnav, ochii tiviți cu roşu, iar buzele moi îi trădau lipsa de energie. Era ocupat să bea cu lăcomie apă din paharul pentru clătit gura.

— Liniştiți-vă, domnule Martin! Nu speram să vă întâlnesc aici, mai ales în momentul în care biroul dumneavoastră probabil că e deschis de mult timp. Comisarul îl privea din cap până în picioare. Trebuia să facă un efort ca să nu-i fie milă de el, văzând cât de tulburat era nefericitul. De la pantofi şi până la cravata fixată cu un dispozitiv de celuloid, domnul Martin era prototipul funcționarului din caricaturi. Un funcționar curat şi demn, cu mustățile bine pomădate, fără un fir de praf pe haine, care probabil că s-ar fi considerat dezonorat dacă ar fi ieşit din casă fără mănuşi. Acum nu ştia ce să facă nici cu ele, nici cu mâinile, iar privirea sa scormonea colțurile camerei în dezordine, în căutarea unei inspirații.

— Îmi dați voie să vă pun o întrebare, domnule Martin ? De când îl cunoaşteți pe Roger Couchet ?Pe fața funcționarului de la Registratură stupefacția înlocui teroarea.

— Eu?

— Da, dumneavoastră!

— Păi. de când. de când m-am căsătorit! Vorbea ca şi cum lucrul acesta ar fi fost evident prin el însuşi.

— Nu înțeleg!

— Roger e fiul meu vitreg. Fiul soției mele.

— Şi al lui Raymond Couchet?

— Sigur că da. Din moment ce. Devenea ceva mai sigur pe el.

— Soția mea a fost prima soție a lui Couchet. Şi a avut un fiu, Roger. După ce a divorțat, m-am căsătorit cu ea. Era ca o vijelie care mătură un cer plin de nori. Casa din Piața Vosges se transformase. Fața evenimentelor se

schimba. Unele puncte deveneau mai clare. Altele însă erau mai confuze, mai îngrijorătoare.

Maigret nici nu mai îndrăznea să vorbească. Simțea nevoia să-şi facă ordine în idei. Se uita pe rând la fiecare dintre cei doi bărbați cu o neliniște crescândă. Noaptea trecută, privind toate ferestrele care puteau fi zărite din curte, portăreasa îl întrebase: „Credeți că e cineva din casă?". Apoi, privirea ei se oprise asupra bolții de la intrare. Spera că asasinul venise pe acolo, că era cineva din afară. Ei bine, nu! întreaga dramă era chiar încasă! Maigret nu putea să spună de ce, dar era sigur de asta! Ce dramă? Habar n-avea!

Simțea doar că nişte fire invizibile legau între ele puncte în spațiu foarte diferite, mergând de la Piața Vosges la acel hotel din strada Pigalle, de la apartamentul soților Martin la biroul de seruri al doctorului Riviere, de la camera tinerei Nine la cea a cuplului năucit de eter. Faptul cel mai tulburător era poate acela dea-l vedea pe domnul Martin aruncat ca un titirez inconştient în acest labirint. Avea mâinile înmănuşate. Pardesiul lui bej era el însuşi un întreg program de viață demnă şi ordonată. Iar privirea lui neliniştită încerca să se oprească undeva fără să reuşească.

— Am venit să-l anunț pe Roger, bâigui el.

— Da! Maigret îl privea în ochi, calm, insistent, şi aproape că se aştepta să-şi vadă interlocutorul făcându-se mic de teamă.

— Soția mi-a spus că e mai bine să afle de la noi.

— Înțeleg!

— Roger e foarte.

— Foarte impresionabil! continuă Maigret. Un băiat sensibil! Tânărul, care ajunsese la al treilea pahar cu apă, îi aruncă o privire plină de ură. Să fi avut douăzeci şi cinci de ani, dar trăsăturile îi erau deja obosite, iar pleoapele ofilite. Îşi păstra totuşi frumusețea, o frumusețe în stare să sedu-

că unele femei. Avea pielea mată. Şi chiar atitudinea lui de lehamite avea o notă de romantism.

— Spune-mi, Roger, te întâlneai des cu tatăl tău?

— Uneori.

— Unde?

Maigret îl privea cu duritate.

— La biroul lui. Sau la restaurant.

— Când l-ai văzut ultima dată?

— Nu ştiu. Acum câteva săptămâni.

— I-ai cerut bani?

— Ca întotdeauna!

— Pe scurt, trăiai pe spinarea lui?

— Era destul de bogat ca să.

— O clipă! Unde erai ieri pe la opt seara? Tânărul nu avu nici o ezitare:

— La Select! spuse el, cu un zâmbet ironic care însemna: „Să nu crezi că nu ştiu ce urmăreşti! ".

— Ce făceai la Select?

— Îmi aşteptam tatăl!

— Aşadar, aveai nevoie de bani! Şi ştiai că va veni la Select.

— Venea acolo aproape în fiecare seară cu amanta lui! De altfel, după-amiază o auzisem vorbind la telefon. Aici se aude tot ce se vorbeşte alături.

— Când ai văzut că tatăl tău nu vine, nu te-ai gândit să te duci la biroul lui din Piața Vosges ?

— Nu! Maigret luă de pe cămin o fotografie a tânărului, înconjurată de multe portrete de femei. O puse în buzunar mormăind:

— Îmi dai voie?

— Dacă vă face plăcere!

— Nu credeți .... începu domnul Martin.

— Nu cred nimic. Asta mă face să vă pun câteva întrebări. Care erau relațiile dintre familia dumneavoastră şi Roger?

— Nu venea prea des.

— Şi când venea?

— Stătea doar câteva minute.

— Mama lui ştie ce viață duce?

— Ce vreți să spuneți?

— Nu vă prefaceți că nu înțelegeți, domnule Martin! Soția dumneavoastră ştie că fiul ei trăieşte în Montmartre fără să facă nimic? Funcționarul se uită în jos, jenat.

— Am încercat deseori să-l fac să muncească! răspunse el, oftând. De data aceasta, tânărul începu să bată darabana pe masă, agasat.

— Poate băgați de seamă că sunt în pijama şi cămaşă.

— Poți să-mi spui dacă ai văzut ieri-seară la Select pe cineva cunoscut?

— Am văzut-o pe Nine!

— Ai vorbit cu ea?

— N-am schimbat niciodată o vorbă cu ea!

— Unde stătea?

— La masa a doua din dreapta barului.

— Unde v-ați găsit mănuşa, domnule Martin? Dacă îmi amintesc bine, o căutați azi-noapte pe lângă pubelele din curte. Domnul Martin emise un mic râset, ca un icnet.

— Era acasă! Închipuiți-vă că am plecat cu o singură mănuşă şi n-am observat.

— După ce ați plecat din Piața Vosges, unde ați fost?

— M-am plimbat. Pe chei. Mă durea capul.

— Vă plimbați deseori, seara, fără soție ?

— Câteodată! Trecea printr-un adevărat supliciu, şi tot nu ştia cum să-şi țină mâinile înmănuşate.

— Acum mergeți la birou?

— Nu! Am telefonat să-mi iau liber. Nu-mi pot lăsa soția.

— Ei bine, duceți-vă la ea! Maigret nu se mişca din loc. Domnul Martin se străduia să-şi ia rămas-bun în mod decent.

— La revedere, Roger, spuse el, înghițind în sec. Cred că. că ar fi bine să vii pe la mama ta. Dar Roger se mulțumi să dea din umeri şi să se uite la Maigret agasat. Auziră amândoi cum zgomotul paşilor domnului Martin se depărta pe scară. Tânărul nu spunea nimic. Mâna lui apucă maşinal un flacon de eter de pe noptieră şi îl puse ceva mai departe.

— N-ai nimic de declarat? întrebă domol comisarul.

— Nimic!

— Pentru că, dacă ai ceva de spus, ar fi mai bine s-o faci acum decât mai târziu.

— Nu voi avea nimic să vă spun mai târziu! Ba da! Ceva ce am să vă spun imediat: vă înşelați amarnic!

— De fapt, din moment ce nu te-ai întâlnit cu tatăl tău ieri-seară, ar trebui să n-ai bani ?

— Exact!

— De unde o să faci rost?

— Vă rog, nu vă faceți griji pentru mine! îmi dați voie? Dădu drumul la apă în chiuvetă ca să se spele. Maigret mai făcu câțiva paşi prin cameră,apoi ieşi şi intră alături, unde aşteptau cele două femei. Cea mai agitată era acum Celine. Nine, aşezată în berjeră, mușca uşor o batistă, privind golul ferestrei cu ochi mari şi visători.

— Ce s-a întâmplat? întrebă amanta lui Roger.

— Nimic! Poți să te întorci dincolo.

— E adevărat, tatăl lui a ...? Apoi, deodată foarte gravă, cu fruntea încrețită:

— Păi, asta înseamnă că îl va moşteni, nu! Şi plecă, preocupată de acest gând. Afară, pe trotuar, Maigret îşi întrebă însoțitoarea:

— Unde te duci? Ea făcu un gest vag, indiferent, apoi răspunse:

— Mă duc să văd dacă vor să mă angajeze din nou la Moulin Bleu. Comisarul o privea cu un interes afectuos.

— Țineai la Couchet?

— V-am spus ieri. Era un om bun. Vă jur că nu sunt mulți ca el! Când te gândeşti că un ticălos l-a ... Două lacrimi i se rostogoliră din ochi, şi atât.

— Am ajuns, spuse ea, deschizând o uşă mică ce servea ca intrare a artiştilor. Maigret, căruia îi era sete, intră într-un bar să bea o bere. Trebuia să meargă în Piața Vosges. Privirea lui întâlni un aparat telefonic şi asta îl făcu să-şi aducă aminte că nu trecuse încă pe la Poliția Judiciară şi că poate îl aştepta vreo urgență. Îl sună pe aprod.

— Tu eşti, Jean ? Ceva pentru mine ? Poftim? O doamnă care aşteaptă de o oră? În doliu? Nu e doamna Couchet? Cum? Doamna Martin? Vin acum! Doamna Martin în doliu! Şi îl aştepta de o oră în anticamera Poliției Judiciare! Maigret o cunoştea doar ca umbră chinezească : umbra comică din seara precedentă, pe perdeaua de la etajul doi, când gesticula şi buzele i se agitau rostind diatribe necruțătoare. . . „Se întâmplă des! ", spusese portăreasa. Şi bietul om de la Registratură, care îşi uitase mănuşa, ieşise să se plimbe singur în întunericul de pe cheiuri. Iar când Maigret părăsise curtea, la unu dimineața, se auzise zgomot la un geam!

Urcă încet scara plină de praf de la Poliția Judiciară, dădu în trecere mâna cu câțiva coleg îşi băgă capul pe uşa anticamerei. Zece fotolii tapițate cu catifea verde. O masă ca de biliard. Pe perete, un panou de onoare: două sute de fotografii de inspectori uciși în exercițiul funcțiunii. În fotoliul din mijloc stătea o doamnă îmbrăcată în negru, foarte țeapănă, ținând într-o mână poşeta cu mâner de argint, iar cealaltă pe măciulia umbrelei. Avea buzele subțiri şi privi-

rea îndreptată țintă în față. Își dădu seama că era observată, dar nici nu clipi. Aştepta, cu trăsăturile încremenite.

Capitolul 4

Fereastra de la etajul doi

Păşi înaintea lui Maigret cu demnitatea agresivă a celor pentru care ironia semenilor este cea mai mare catastrofă.

— Vă rog să luaţi loc, doamnă! Maigret, greoi, cumsecade, cu o privire puţin absentă, o pofti în birou şi îi arătă un scaun bine luminat de dreptunghiul palid al ferestrei. Ea se aşeză, adoptând exact aceeaşi atitudine ca în anticameră. O atitudine demnă, evident! Dar şi de luptă! Omoplaţii nu atingeau speteaza. Iar mâna cu mănuşă din aţă neagră era gata să gesticuleze,fără să lase mica poşetă, care s-ar fi balansat în aer.

— Presupun, domnule comisar, că vă întrebaţi de ce am.

— Nu! Maigret o descumpănea de la primul contact,nu din răutate. Dar nici întâmplător. Ştia că era necesar. Comisarul se aşezase în fotoliul de la birou,răsturnat pe spate, într-o poziţie destul de vulgară,şi trăgea scurt din pipă cu mare poftă. Doamna Martin tresărise sau, mai curând, bustul i se încordase brusc.

— Ce vreţi să spuneţi? Îmi închipui că nu v-aţi aşteptat să.

— Ba da! Şi îi zâmbi blajin. Drept urmare, degetele numai erau în largul lor în mănuşile de aţă neagră. Privirea ei, pătrunzătoare, făcu un tur de orizont, apoi doamna Martin avu o inspiraţie.

— Aţi primit o scrisoare anonimă? Afirma întrebând, cu aerul prefăcut că era sigură de ce spunea, şi asta accentua zâmbetul comisarului, pentru că recunoştea încă o trăsătu-

ră caracteristică ce se armoniza cu tot ceea ce ştia deja despre interlocutoarea lui.

— N-am primit nici o scrisoare anonimă. Ea dădu din cap, sceptică.

— N-o să mă convingeți. Părea ieşită dintr-un album de familie. Fizic,se potrivea cât se putea de bine cu funcționarul de la Registratură cu care se căsătorise. Ți-i imaginai cu uşurință, duminica după-amiază, plimbându-se pe Champs-Elysees: spatele negru şi energic al doamnei Martin, pălăria întotdeauna strâmbă din cauza cocului, mersul grăbit de femeie activă şi acea mişcare a bărbiei care sublinia cuvintele categorice. Apoi, pardesiul bej purtat de domnul Martin, mănuşile lui din piele, bastonul, mersul sigur, liniştit, tentativele de hoinăreală şi de oprire în fața vitrinelor.

— Aveați haine de doliu acasă? Murmură insidios Maigret, scoțând un nor de fum.

— Sora mea a murit acum trei ani. Cea din Blois, care s-a căsătorit cu un comisar de poliție. Vedeți că ….

— Că? Nimic! Îl avertiza! Venise timpul să-l facă să înțeleagă că nu era oricine! De altfel, devenea nervoasă, deoarece tot discursul pe care îl pregătise nu mai folosea la nimic, din cauza acelei matahale de comisar.

— Când ați aflat de moartea primului soț ?

— Păi în dimineața asta, ca toată lumea! Portăreasa mi-a spus că vă ocupați de acest caz şi, situația mea fiind destul de delicată. Nu puteți înțelege.

— Ba da! Apropo, fiul dumneavoastră nu v-a vizitat cumva ieri după-amiază?

— Ce vreți să insinuați ?

— Nimic! O simplă întrebare.

— Portăreasa vă poate spune că n-a mai venit de cel puțin trei săptămâni pe la mine. Vorbea tăios, iar privirea

ei era mai agresivă. Oare Maigret nu greşise că nu o lăsase să-şi rostească discursul pregătit dinainte?

— Mă bucură demersul dumneavoastră, de-oarece vă dovedeşte delicatețea . Cuvântul „delicatețe" schimbă ceva în ochii cenuşii ai femeii, care înclină capul drept mulțumire.

— Există unele situații foarte penibile! Spuse ea. Nu toată lumea înțelege asta. Nici măcar soțul meu, care m-a sfătuit să nu port doliu! După cum vedeți, îl port fără să-l port. Nu am voal! Nu am crep negru la rever! Doar haine negre. El încuviință cu o mişcare a bărbiei şi îşi aşează pipa pe birou.

— E adevărat că suntem divorțați şi că din cauza lui Roger, dar asta nu înseamnă că... Căpăta siguranță. Se apropia încet-încet de discursul pregătit.

— Mai ales într-o casă mare ca aceea, unde locuiesc douăzeci şi opt de familii! Şi ce familii! Nu mă refer la cei de la primul etaj. Deşi. ! Domnul de Saint-Marc e binecrescut, dar ne-vasta lui n-ar saluta oamenii nici pentru tot aurul din lume. Când ai primit o educație în-grijită, e jenant să ...

— Sunteți născută la Paris?

— Tatăl meu era cofetar la Meaux.

— La ce vârstă v-ați căsătorit cu domnul Couchet?

— Aveam douăzeci de ani. Să ştiți că părinții nu mă lăsau să servesc în magazin. La vremea aceea, Couchet călătorea. După spusele lui, câştiga mulți bani şi era în stare să facă fericită o femeie. Privirea deveni aspră, cercetătoare, vrând să se convingă că Maigret nu manifesta nici o umbră de ironie.

— Prefer să nu spun cât am suferit cu el! Toți banii pe care îi câştiga îi pierdea în speculații ridicole. Voia să se îmbogățească. îşi schimba serviciul de trei ori pe an, astfel că, atunci când s-a născut fiul meu, nu aveam nici măcar o centimă pusă deoparte şi garnitura de scutece a trebuit s-o

plătească mama. În sfârşit, îşi lăsase umbrela sprijinită de birou. Maigret îşi zise că probabil cu aceeaşi vehemenţă vorbea şi seara trecută, când îi zărise umbra pe perdea.

— Când nu eşti în stare să întreţii o femeie,nu trebuie să te căsătoreşti! Eu aşa zic! Şi mai ales când nu ai mai multă mândrie! Nici nu îndrăznesc să enumăr toate meseriile pe carele-a făcut Couchet. Îi spuneam să-şi găsească o slujbă serioasă, cu pensia asigurată. În administraţie, de exemplu! Cel puţin, dacă ar fi pătit ceva, n-aş fi rămas fără nimic. Dar nu! A ajuns chiar să însoţească turul ciclist al Franţei în nu ştiu ce calitate ! El pleca înainte,ca să se ocupe de aprovizionare sau ceva de genul ăsta! Şi se întorcea fără o para! Ăsta era omul! Asta a fost viaţa mea cu el.

— Unde locuiaţi?

— La Nanterre! Pentru că nu puteam nici măcar să ne permitem o locuinţă în oraş. L-aţi cunoscut pe Couchet? Lui nu-i păsa! Nu-i era ruşine! Era nepăsător! Pretindea că se născuse să câştige mulţi bani şi că o să-i câştige. După biciclete, au urmat lanţurile de ceas. Nu, nu v-aţi putea imagina! Lanţuri de ceas pe care le vindea într-o baracă de bâlci, domnule! Iar surorile mele nu mai îndrăzneau să se ducă la bâlciul de la Neuilly de teamă să nu dea ochii cu el în situaţia asta. .

— Dumneavoastră aţi cerut divorţul? Ea lăsă pudic capul în jos, dar trăsăturile feţei îi trădau în continuare nervozitatea.

— Domnul Martin locuia în acelaşi imobil cu noi. Era mai tânăr ca acum. Ocupa un post frumos în administraţie. Couchet mă lăsa aproape tot timpul singură ca să caute aven-tura. O, nu a fost nimic incorect între noi! I-am spus verde în faţă soţului meu. Divorţul a fost cerut de comun acord pentru nepotrivire de caracter. Couchet trebuia doar să-mi plătească o pensie alimentară. Eu şi Martin am aşteptat un an înainte de a ne căsători. Acum se foia pe

scaun. Trăgea uşor cu degetele de minerul de argint al poşetei.

— N-am avut niciodată noroc. La început, Couchet nici măcar nu-mi dădea cu regularitate banii. Şi, pentru o femeie delicată, e penibil să-l vadă pe al doilea soț achitând cheltuielile de întreținere ale unui copil care nu e al lui. Nu! Maigret nu dormea, deşi avea ochii pe jumătate închişi şi pipa stinsă între dinți. Situația devenea mai jenantă. Femeii i se umezeau ochii. Buzele începeau să-i tremure uşor.

— Numai eu ştiu cât am suferit. L-am dat la şcoală pe Roger, am vrut să ştie carte. Nu semăna cu tatăl lui. Era afectuos, sensibil. Când a împlinit 17 ani, Martin i-a găsit un loc la o bancă, să învețe şi el o meserie. Dar atunci l-a întâlnit pe Couchet, nu ştiu unde.

— Şi a căpătat obiceiul să-i ceară bani tatălui său?

— Trebuie să ştiți că mie Couchet nu mi-adat niciodată nimic! Totul era prea scump pentru mine! îmi croiam singură rochiile şi purtam trei ani o pălărie.

— Iar lui Roger îi dădea tot ce dorea ?

— L-a stricat! Roger a plecat de acasă ca să locuiască singur. Mai vine din când în când pe la mine. Dar se ducea şi la tatăl lui!

— Locuiți de mult timp în imobilul din Piața Vosges ?

— De aproape opt ani. Când am găsit apartamentul, nici măcar nu ştiam că fostul meu soț se ocupa de afaceri cu seruri. Martin a vrut să ne mutăm. Asta ar mai fi lipsit! Couchet trebuia să plece, nu noi! Couchet care se îmbogățise, nu ştiu cum, şi pe care îl vedeam venind în maşină cu şofer! Pentru că avea şofer. I-am văzut soția.

— Ați fost la ea acasă?

— Am pândit-o pe trotuar, să văd cum arată. Dar prefer să nu spun nimic. în orice caz, nu e mare lucru de capul ei, cu toate aerele pe care şi le dă şi cu tot mantoul ei de astrahan! Maigret îşi trecu mâna peste frunte. Devenea o ob-

sesie. De un sfert de oră se uita la acelaşi chip şi acum i se părea că nu va putea să şi-l mai şteargă din memorie.

Un chip slab, palid, cu trăsături fine, foarte mobile, care probabil că exprimaseră întotdeauna doar o durere resemnată. Şi asta îi amintea iar unele portrete de familie, chiar din propria-i familie. Avusese o mătuşă, mai grasă decât doamna Martin, dar care şi ea se plângea tot timpul. Când venea la el, în copilăria lui, ştia că îndată ce se va aşeza pe scaun îşi va scoate batista din poşetă.

— Biata mea Hermance! începea ea. Ce viaţă! Trebuie să-ţi spun ce-a mai făcut Pierre. Şi avea aceeaşi mască mobilă, aceleaşi buze prea subţiri, aceiaşi ochi prin care trecea uneori un fel de licăr de rătăcire. Doamna Martin îşi pierduse brusc şirul ideilor. Se agita.

— Acum, probabil că înţelegeţi situaţia mea. Evident, Couchet s-a recăsătorit. Totuşi, am fost soţia lui, la început, adică în cei mai grei ani din viaţa lui. Cealaltă e doar o păpuşă.

— Aveţi pretenţii asupra moştenirii?

— Eu!? exclamă ea, indignată. Nu mi-ar trebui banii lui pentru nimic în lume! Nu suntem bogaţi. Martin e lipsit de iniţiativă, nu ştie să avanseze, se lasă întrecut de colegi mai puţin inteligenţi decât el. Chiar dacă ar trebui să lucrez ca menajeră ca să pot trăi şi tot n-aş vrea.

— V-aţi trimis soţul să-l anunţe pe Roger? Femeia nu păli la faţă, deoarece era imposibil. Tenul ei rămânea de un cenuşiu uniform. Dar în privirea ei apăru o ezitare.

— De unde ştiţi?Apoi, brusc, indignată:

— Sper că nu suntem urmăriţi? Spuneţi! Ar fi culmea! În acest caz, n-aş ezita să mă adresez mai sus.

— Liniştiţi-vă, doamnă. N-am spus aşa ceva. întâmplarea a făcut să-l întâlnesc pe domnul Martin chiar în această dimineaţă. Dar ea continua să fie neîncrezătoare, uitându-se cu severitate la comisar.

— Până la urmă, o să-mi pară rău că am venit! Aşa e când vrei să fii prea corect! Şi, în loc să ai parte de recunoştință.

— Vă asigur că vă sunt nespus de recunoscător pentru vizita dumneavoastră. Totuşi, femeia simțea că ceva nu era în regulă. Bărbatul acela solid, cu gâtul tras între umerii largi, care se uita la ea cu o privire naivă, parcă golită de gânduri, o speria.

— În orice caz, rosti ea cu o voce stridentă,e mai bine să vorbesc eu decât portăreasa. Până la urmă, tot ați fi aflat.

— Că sunteți prima doamnă Couchet.

— Ați văzut-o pe cealaltă?Maigret se strădui să nu zâmbească.

— Nu încă.

— O, va vărsa lacrimi de crocodil! Totuşi,acum stă liniştită. Cu milioanele pe care le-a câştigat Couchet. Şi iată că dintr-odată plângea; buza de jos îi tremura, ceea ce îi transforma fața, alungându-i otăreala.

— Nici măcar nu l-a cunoscut când lupta,când avea nevoie de o femeie ca să-l ajute, să-l încurajeze. Din când în când, un suspin înăbuşit, abia perceptibil, izbucnea în gâtul slab, încins cu o panglică de mătase care făcea ape. Se ridică şi se uită în jur să vadă dacă a uitat ceva. îşi trase nasul.

— Dar toate astea nu au importanță. Un zâmbet amar însoțea lacrimile.

— În orice caz, mi-am făcut datoria. Nu ştiu ce credeți despre mine, dar.

— Vă asigur că ... Comisarului i-ar fi fost destul de greu să continue dacă ea nu l-ar fi întrerupt:

— Mi-e totuna! Eu am conştiința împăcată! Nu toată lumea poate să spună asta. Îi lipsea ceva, dar nu ştia ce. Aruncă din nouo privire împrejur şi mişcă o mână, parcă

mirată că o avea goală. Maigret, care se ridicase, o conduse până la uşă.

— Vă mulţumesc că aţi venit.

— Am făcut ce am considerat că e de datoria mea. Ajunsese pe culoar, unde câţiva inspectori flecăreau şi râdeau. Trecu pe lângă ei foarte demnă, fără să întoarcă deloc capul.

Iar Maigret, după ce închise uşa, se apropie de fereastră şi, deşi era frig, o deschise larg.

Era ostenit, ca după un interogatoriu dur în care ar fi avut de-a face cu un criminal. Dar simţea mai ales un fel de tulburare, ca atunci când eşti obligat să vezi aspecte din viaţă pe care, de obicei, preferi să le ignori. Nu era nimic dramatic sau revoltător. Nu spusese nimic extraordinar. Nu-i deschisese comisarului nici o perspectivă nouă. Totuşi, întrevederea lăsase în urmă parcă o senzaţie de dezgust. Pe un colţ al biroului stătea deschis un buletin intern, unde apăreau fotografiile a vreo douăzeci de indivizi căutaţi de poliţie.

Cei mai mulţi aveau chipuri de brute. Mutre care purtau stigmatele degenerescentei. Ernst Strowitz, condamnat în contumacie de Parchetul din Caen pentru asasinarea unei fermiere pe drumul spre Benouville. Şi menţiunea, cu roşu: Periculos. E întotdeauna înarmat. Un tip care şi-ar vinde scump pielea. Ei,bine! Maigret ar fi preferat să aibă de-a face cu astfel de oameni decât cu acel cenuşiu siropos,acele poveşti de familie, acea crimă încă inexplicabilă, dar pe care o intuia halucinantă. Era obsedat de câteva imagini: soţii Martin,aşa cum şi-i închipuia, duminica, pe Champs-Elysees. Pardesiul bej şi panglica de mătase neagră de la gâtul femeii.

Sună. Îşi făcu apariţia Jean, şi Maigret îl trimise să-i aducă fişele pe care le ceruse despre toţi cei care erau amestecaţi în dramă. Nu află mare lucru. Nine fusese

prinsă o singură dată, în Montmartre, în cursul unei razii, dar fusese eliberată după ce dovedise că nu trăia din prostituție. Fiul lui Couchet fusese luat la ochi de brigada care se ocupa de jocurile de noroc şi de„Mondenă", care îl bănuia că face trafic de stupefiante. Nu se descoperise însă nimic precis contra lui. Dădu un telefon la „Moravuri". Celine, cu numele de familie Loiseau, născută la Saint-Amand-Montrond, era bine-cunoscută. Avea condicuța ei şi venea destul de regulat la vizită.

— Nu-i o fată rea! spuse brigadierul. De cele mai multe ori, se mulțumeşte cu unu-doi prieteni permanenți. Doar când ajunge din nou în stradă, dăm peste ea. Jean, aprodul, nu părăsise încăperea şi îi arătă ceva lui Maigret.

— Doamna dinainte şi-a uitat umbrela!

— Ştiu.

— A!

— Da, am nevoie de ea. Şi comisarul se ridică, oftând, se duse să închidă fereastra, apoi se aşeză cu spatele la foc, aşa cum făcea când voia să reflecteze. După o oră, putea să rezume în minte notele care îi veniseră de la diferitele servicii şi se aflau pe biroul lui. Mai întâi, autopsia confirmase teza medicului legist: glonțul fusese tras de la aproximativ trei metri şi moartea fusese fulgerătoare. Stomacul mortului conținea o cantitate mică de alcool, dar nu şi alimente.

Fotografii de la Identitatea Judiciară, care lucrau în mansarda Palatului de Justiție, raportau că nu fusese descoperită nici o amprentă digitală interesantă. În sfârşit, Credit Lyonnais spunea că răposatul Couchet, care era bine-cunoscut acolo,trecuse pe la trei şi jumătate după-amiaza pe la sediul social şi luase trei sute de mii de franci în bancnote noi, cum obişnuia să pro-cedeze cu o zi înainte de sfârşitul fiecărei luni.

Prin urmare, era aproape sigur că, sosind în clădirea din Piața Vosges, Couchet pusese bani în seif, lângă ceilalți şaizeci de mii de franci care se aflau deja acolo. Deoarece mai avea de lucru, nu închisese seiful, de care se sprijinea cu spatele. Lumina din laborator indica faptul că la un moment dat părăsise biroul, fie pentru a inspecta celelalte încăperi, fie, mai probabil,pentru a merge la toaletă. Banii mai erau oare în seif când se întorsese ? Probabil că nu, deoarece, în acest caz, asasinul ar fi fost obligat să împingă corpul într-o parte ca să deschidă uşa grea şi să ia bancnotele. Aceasta era partea tehnică a cazului. Un asasin-hoț? Sau un asasin şi un hoț care au acționat separat? Maigret petrecu zece minute la judecătorul de instrucție ca să-i comunice rezultatele obținute. Apoi, cum era puțin trecut de ora prânzului, se duse acasă, cu umerii aduşi în față, ceea ce era semnul unei proaste dispoziții.

— Tu te ocupi de cazul din Piața Vosges? întrebă soția lui, care citise în ziar.

— Eu! Şi comisarul se aşeză pe scaun şi o privi pe doamna Maigret într-un mod cu totul aparte,cu mai multă tandrețe, dar şi cu un strop de nelinişte. încă mai avea în fața ochilor chipul slab,hainele negre şi ochii trişti ai doamnei Martin. Iar acele lacrimi, care țâşniseră brusc, dis-păreau, arse parcă de un foc interior, ca să renască puțin mai târziu! Doamna Couchet care avea blănuri. Doamna Martin care nu avea. Couchet care aproviziona concurenții din Turul Franței şi prima lui soție care trebuia să poarte trei ani aceeaşi pălărie. Şi fiul. Şi flaconul de eter de pe noptiera de la Hotel Pigalle. Şi Celine, care nu ieşea în stradă decât atunci când nu mai avea un prieten permanent. Şi Nine.

— Nu pari mulțumit. Arăți rău la față. S-ar zice că te paşte un guturai. Era adevărat. Maigret simțea furnicături în nări şi parcă un gol în cap.

— Ce-i cu umbrela pe care ai adus-o ? E groaznică! Umbrela doamnei Martin! Soții Martin, el în pardesiu bej, ea în rochie neagră, plimbându-se duminica pe Champs-Elysees!

— Nimic. Nu ştiu la ce oră mă întorc acasă! Există impresii pe care nu le poți explica:simțeai că în casă se petrecea ceva anormal,ceva care se manifesta încă dinainte să intri. Agitația din prăvălia de coroane mortuare?Evident, locatarii contribuiseră cu toții ca să ofere o coroană. Privirile neliniştite ale coaforului, al cărui salon se afla de cealaltă parte a porții mari de la intrarea în curte?în orice caz, casa avea un aer nesănătos în ziua aceea. Şi, pentru că era ora patru şi începea să se însereze, becul acela mic şi ridicol era deja aprins sub boltă. Vizavi, paznicul scuarului închidea porțile de fier. La primul etaj, valetul familiei Saint--Marc trăgea perdelele, fără grabă, cu conştiinciozitate. Când Maigret bătu la uşa portăresei, o găsi pe doamna Bourcier povestind evenimentele unui încasator de la Dufayel, care purta, pe livreaua albastră, o călimară mică agățată la gât.

— O casă unde nu s-a întâmplat nimic niciodată. Sst! A venit comisarul. Portăreasa avea un aer vag de rudenie cu doamna Martin, în sensul că amândouă erau femei parcă fără vârstă, fără sex. Şi amândouă fuseseră nefericite sau se consideraseră astfel. Numai că la portăreasă observai în plus resemnarea, o resemnare aproape animalică în fața sorții.

— Jojo. Lili. Fugiți din drum! Bună ziua, domnule comisar. V-am aşteptat dimineață. Ce poveste! Am crezut că fac bine trecând pe la toți locatarii cu o listă pentru coroană. Se ştie când va avea loc înmormântarea? Apropo. Doamna de Saint-Marc. Ştiți! Vă rog să nu-i spuneți nimic. Domnul de Saint-Marc a venit azi-dimineață. Se teme de emoții, în starea în care e ea. în curtea plină de un aer albăstrui, cele

două becuri, cel de sub boltă şi cel de pe perete, răspândeau raze lungi şi galbene.

— La ce etaj e apartamentul doamnei Martin ?întrebă Maigret.

— La doi, a treia uşă pe stânga după ce faceţi colţul. Comisarul recunoştea fereastra, care era luminată, dar pe perdea nu se vedea nici o umbră. Dinspre laboratoare se auzea zgomotul unor maşini de scris. Sosi un comisionar.

— „Serurile doctorului Riviere"?

— La capătul curţii! Uşa din dreapta! Dă-i pace surorii tale, Jojo! Maigret urcă scara, cu umbrela doamnei Martin sub braţ. Până la primul etaj, casa fusese refă-cută complet, cu pereţii revopsiţi şi treptele bine lustruite. De la etajul doi, începea o altă lume: pereţi murdari, o podea aspră. Uşile apartamentelor erau vopsite într-un maroniu urât. Iar pe aceste uşi puteai vedea fie cărţi de vizită, fie plăcuţe din aluminiu. Pe o carte de vizită la trei franci suta scria: Domnul şi doamna Edgar Martin. În dreapta, un cordon împletit tricolor se termina cu un ciucure moale. Maigret trase de el şi în golul locuinţei răsună o sonerie piţigăiată. Apoi se auziră paşi repezi şi o voce întrebă:

— Cine e ?

— V-am adus umbrela! Uşa se deschise. Antreul era un pătrat cu latura de un metru, unde într-un cuier atârna pardesiul bej. în faţă se zărea uşa deschisă a unei încăperi, jumătate salon, jumătate sufragerie, cu un aparat de radio pe un bufet scund.

— Îmi cer scuze pentru deranj. Dimineaţă v-aţi uitat umbrela în biroul meu.

— Vedeţi! Şi eu care credeam că o lăsasem în autobuz. Tocmai îi spuneam lui Martin. Maigret nu zâmbi. Era obişnuit cu aceste femei care aveau mania să-i spună soţului lor pe numele de familie. Martin era şi el acolo, cu

pantalonii lui dungați şi cu o haină de interior dintr-un postav gros de culoarea ciocolatei.

— Intrați, vă rog.

— N-aş vrea să vă deranjez.

— Nu poți deranja niciodată oamenii care nu au nimic de ascuns! Caracteristica primordială a unei locuințe este probabil mirosul. Aici, acesta era mocnit, pe 74bază de ceară de mobilă, bucătărie şi haine vechi. Un canar țopăia într-o colivie şi arunca din când în când afară picături mici de apă.

— Pofteşte-l pe domnul comisar să stea în fotoliu. Era un singur fotoliu, stil Voltaire, tapițat cu o piele atât de închisă la culoare, încât ai fi zis că era neagră. Şi doamna Martin, foarte diferită față de cum fusese dimineață, zise sclifosit:

— Beți ceva. Nu se poate! Martin, adu un aperitiv! Martin era contrariat. Poate că nu aveau încasă. Poate că mai rămăsese doar puțin pe fundul unei sticle.

— Mulțumesc, doamnă! Nu beau niciodată înainte de masă.

— Dar aveți destul timp. Era trist! Trist până la descurajare să fii om,să trăieşti pe un pământ unde totuşi soarele străluceşte mai multe ore pe zi şi unde există păsări adevărate în libertate! Acestor oameni probabil că nu le plăcea lu-mina, întrucât cele trei becuri erau acoperite cu grijă cu o pânză groasă şi colorată care lăsa să străbată doar strictul necesar. „Cea mai tare e ceara de mobilă! ", îşi spuse Maigret. Ea era dominanta mirosului! De altfel, masa de stejar masiv era lustruită ca un patinoar. Domnul Martin avea pe buze zâmbetul celui care primeşte vizitatori.

— Probabil că aveți o vedere foarte frumoasă spre Piața Vosges, unică în Paris! spuse Maigret,care ştia foarte bine că ferestrele dădeau spre curte.

— Nu! Apartamentele dinspre fațadă, de la doi, au tavanul prea jos, din cauza stilului imobilului. Ştiți că întreaga

piață a fost declarată monument istoric. Nimeni nu are voie să se atingă de ea. Şi e de plâns! De ani de zile am vrea să amenajăm o sală de baie şi. Maigret se apropiase de fereastră. Cu un gest neglijent, trase într-o parte storul cu umbre chinezeşti. Şi rămase nemişcat, atât de impresionat, încât uită să mai vorbească, aşa cum ar fi făcut un vizitator binecrescut. In fața lui se aflau birourile şi laboratorul firmei lui Couchet. De jos, remarcase că geamurile erau mate.

De aici, îşi dădea seama că mate erau doar geamurile de jos. Celelalte erau transparente, curate, spălate de trei ori pe săptămână de femeile de serviciu. Exact în locul unde fusese ucis Couchet, se vedea foarte bine domnul Philippe, care semna scrisorile dactilografiate pe care secretara i le prezenta una câte una. Puteai vedea şi încuietoarea seifului. Iar uşa care dădea spre laborator era între-deschisă. Prin ferestrele acestuia puteau fi zărite femei în halat alb, înşirate de-a lungul unei mese enorme, care împachetau tuburi de sticlă. Fiecare avea sarcina ei. Prima lua tuburile goale dintr-un coş, iar a doua îi înmâna unui angajat pachete perfecte, cu o notiță şi cu un ambalaj din carton îngrijit, pe scurt, o marfă gata să fie livrată farmaciilor.

— Adu totuşi ceva de băut! se auzi vocea doamnei Martin în spatele lui Maigret. Iar soțul ei începu să se agite, deschise un dulap, ciocni câteva pahare între ele.

— Doar un deget de vermut, domnule comisar ! Doamna Couchet ar putea, probabil, să vă ofere cocteiluri. Şi doamna Martin avea un zâmbet atât de înțepat, încât buzele parcă i s-ar fi transformat în săgeți.

Capitolul 5
Nebuna

Cu paharul în mână, Maigret spuse, uitându-se la doamna Martin:

— Ah, dacă v-ați fi uitat pe fereastră ieri--seară! Ancheta mea ar fi încheiată! Pentru că, de aici, e imposibil să nu vezi ce se întâmplă în biroul lui Couchet. Zadarnic ai fi căutat o intenție în vocea sau în atitudinea lui. Îşi sorbea vermutul în timp ce vorbea.

— Aş spune chiar că povestea asta ar fi constituit unul dintre cazurile cele mai ciudate de mărturie în materie criminală. Cineva care a asistat de departe la crimă! Dar ce spun eu? Cu binoclul, s-ar vedea atât de clar buzele interlocutorilor, încât ai putea să le reconstitui vorbele. Doamna Martin nu ştia ce să creadă şi îl privea circumspectă, cu un zâmbet vag încremenit pe buzele palide.

— Dar şi prin ce emoție ați fi trecut! Să fiți la fereastră, liniştită, şi să vedeți deodată pe cineva amenințându-l pe fostul dumneavoastră soț! Mai rău! Pentru că scena a fost probabil mai complexă. Mi-l imaginez pe Couchet singur,cufundat în socoteli. Se ridică şi se îndreaptă spre toaletă. Când revine, cineva a scotocit în seif şi n-a avut timp să fugă. Există totuşi un detaliu ciudat în acest caz: Couchet s-a aşezat la loc pe scaun. E posibil să-l fi cunoscut pe hoț! I-a vorbit, i-a făcut reproşuri, i-a cerut să înapoieze banii.

— Numai că ar fi trebuit să fiu la fereastră! spuse doamna Martin.

— Poate că şi de la alte ferestre, de la acelaşi etaj, se poate vedea la fel de bine. Cine locuieşte în dreapta dumneavoastră?

— Două tinere cu mama lor. Acelea care pun muzică la fonograf în fiecare seară. în acel moment, răsună un țipăt pe care Maigret îl mai auzise. Rămase tăcut o clipă,apoi murmură:

— Nebuna, nu-i aşa?

— Sst! replică doamna Martin, apropiindu-se încetişor de uşă. O deschise brusc. în coridorul prost luminat se zări silueta unei femei care se depărta în grabă.

— Scorpie bătrână! mormăi doamna Martin,destul de tare ca să fie auzită de cealaltă. Apoi reveni în încăpere şi, furioasă, îi explică lui Maigret:

— E bătrâna Mathilde! O fostă bucătăreasă! Aţi văzut-o? Ai zice că e o broască umflată! Locuieşte în camera de alături, cu sora ei care e nebună. Sunt la fel de bătrâne şi de urâte amândouă! Nebuna n-a ieşit niciodată din cameră de când ne-am mutat aici.

— De ce strigă aşa?

— O apucă atunci când e lăsată singură în întuneric! De teamă, ca un copil. Şi țipă. Până la urmă, am înțeles mişcarea. De dimineață până seara, bătrâna Mathilde hoinăreşte pe culoare. Poți fi sigur că o vei întâlni la o uşă şi, când o surprinzi, abia dacă se arată jenată. Se îndepărtează, cu mutra ei urâtă şi nepăsătoare ! Ajungi să ai impresia că nu mai eşti la tine acasă, să vorbeşti în şoaptă despre treburile de familie. Am prins-o în flagrant, nu-i aşa? Ei bine, pun prinsoare că a venit iar!

— Nu e deloc plăcut! recunoscu Maigret. Dar proprietarul nu intervine?

— A făcut tot ce-a putut ca să le dea afară. Din păcate, există legi. Unde mai pui că nu e nici sănătos, nici plăcut

să stea două bătrâne într-o cămăruță! Pun prinsoare că nu se spală niciodată. Comisarul îşi luase pălăria.

— Îmi cer scuze pentru deranj. E timpul să plec. Acum avea în minte o imagine precisă a apartamentului, de la milieurile de pe mobile până la calendarele care împodobeau pereții.

— Să nu faceți zgomot! O să o surprindeți pe bătrână. Nu a fost chiar aşa. Femeia nu se afla pe coridor, ci în spatele uşii ei întredeschise, ca un păianjen mare în aşteptarea victimei. Probabil că a fost derutată însă când l-a văzut pe comisar adresându-i în trecere un salut amabil. La ora aperitivului, Maigret se afla la Select,nu departe de barul american unde se vorbea doar despre curse. Când chelnerul se apropie de el, comisarul scoase fotografia lui Roger Couchet, pe care o luase dimineață din camera tânărului.

— Îl cunoşti?

Chelnerul se arată mirat.

— E ciudat.

— Ce e ciudat?

— A plecat acum mai puțin de un sfert de oră. Uitați, a stat la masa asta! Nu l-aş fi remarcat dacă, în loc să-mi spună ce să-i aduc,n-ar fi comandat: „La fel ca ieri!". Numai că nu-mi aminteam deloc să-l fi văzut ieri. Aşa că i-am răspuns: „Vreți să-mi amintiți ce-ați servit?". „Păi, un gin-fizz! " Asta m-a amuzat cel mai mult! Pentru că sunt sigur că n-am servit nici un gin-fizz ieri-seară! A stat câteva minute,apoi a plecat. Şi e ciudat că ați venit acum să-mi arătați fotografia lui.

Nu era deloc ciudat. Roger voise să facă să se creadă că se afla cu o seară în urmă la Select,aşa cum îi declarase lui Maigret. Folosise un truc destul de abil, dar greşise când alesese o băutură mai puțin obişnuită. După câteva minute, Nine intră şi ea, cu privirea mohorâtă, se aşează la masa

cea mai apropiată de bar, apoi, zărindu-l pe comisar, se ridică, ezită şi se apropie de el.

— Vreți să staţi de vorbă cu mine? Întrebă ea.

— Nu neapărat. Ba da! Aş vrea să-ți pun o întrebare. Vii aici aproape în fiecare seară, nu-i aşa?

— Aici îmi dădea întotdeauna întâlnire Raymond!

— Ai un loc fix?

— Acolo, unde m-am aşezat când am intrat.

— Ai fost şi ieri?

— Da. De ce?

— Şi nu-ți aminteşti să fi văzut originalul din această poză?Ea se uită la fotografia lui Roger şi murmură :

— Asta e vecinul meu de cameră!

— Da! E fiul lui Couchet. Nine făcu ochii mari, tulburată de această coincidenţă şi întrebându-se ce ascundea ea.

— A venit la mine la puţin timp după ce ați plecat, azidimineaţă. Mă întorceam de la Moulin Bleu.

— Ce voia ?

— M-a întrebat dacă am o aspirină pentru Celine, care nu se simţea bine.

— Şi la teatru? Te-au angajat?

— Trebuie să mă duc în seara asta. O dansatoare s-a rănit. Dacă nu se simte mai bine,o voi înlocui şi poate că mă vor angaja definitiv.

Apoi, cu glas scăzut:

— Am cei o sută de franci. Dați-mi mâna. Iar acest gest dezvăluia o întreagă psihologie. Nu voia s-o vadă lumea cum îi dădea lui Maigret bancnota de o sută de franci. Se temea să nu fie stânjenit! Şi, ținând bancnota în palmă,bine împăturită, i-o pasă ca unui gigolo!

— Vă mulţumesc! Aţi fost bun. Se vedea că e descurajată. Se uita înjur fără nici un interes faţă de spectacolul oamenilor care intrau şi ieşeau. Totuşi, schiţă un zâmbet şi spuse:

— Se uită la noi şeful chelnerilor. Se întreabă de ce stau la masă cu dumneavoastră. Crede probabil că am şi găsit un înlocuitor pentru Raymond. O să vă compromiteți!

— Bei ceva ?

— Nu, mulțumesc ! răspunse ea prompt. Dacă mai aveți cumva nevoie de mine. La Moulin Bleu, numele meu e Elyane. Cunoaşteți intra-rea artiştilor, de pe strada Fontaine? Până la urmă, nu a fost foarte penibil. Maigret sună la uşa apartamentului din bulevardul Haussmann, cu câteva minute înainte de ora cinei. încă de la intrare, în casă domnea o mireasmă grea de crizanteme. Servitoarea care îi deschise mergea în vârful picioarelor. Femeia crezu că voia doar să-şi lase cartea de vizită şi îl conduse fără o vorbă până la camera mortuară, toată tapisată cu negru. La intrare, pe o tavă Louis XVI se găseau multe cărți de vizită. Trupul neînsuflețit se afla deja în sicriu, care aproape că era acoperit de flori. Într-un colț, un tânăr înalt, în doliu, foarte distins, făcu un semn uşor din cap adresat lui Maigret. În fața lui, o femeie la vreo cincizeci de ani,cu trăsături vulgare, cu hainele de duminică ale unei femei de la țară, stătea în genunchi. Comisarul se apropie de tânăr.

— Aş putea să vorbesc cu doamna Couchet ?

— O voi întreba pe sora mea dacă poate să vă primească. Domnul. ?

— Maigret! Comisarul care se ocupă de an-chetă. Țăranca nu se mişcă din loc. După câteva clipe, tânărul reveni şi îşi conduse oaspetele prin apartament. Exceptând mirosul de flori care plutea peste tot, încăperile îşi păstrau înfățişarea obişnuită. Era un apartament frumos de la sfârşitul secolului al XIX-lea, ca majoritatea apartamentelor de pe bulevardul Haussmann. Camere mari. Tavanele şi uşile puțin prea ornate. Şi mobilă stil. în salon, o lustră monumentală din cristal scotea un clinchet îndată ce păşeai în încăpere. Doamna Couchet se afla acolo, împre-

unã cutrei persoane pe care le prezentă. Mai întâi tânărul în doliu:

— Fratele meu, Henry Dormoy, avocat la Curtea. Apoi un domn trecut de prima tinereţe:

— Colonelul Dormoy, unchiul meu. În sfârşit, o doamnă, cu un frumos păr argintiu:

— Mama mea. Şi toţi, în haine de doliu, arătau foarte distins. Ceaiul încă nu fusese luat de pe masă şi pe farfurioare rămăseseră tartine şi prăjiturele.

— Vă rog să luaţi loc.

— O întrebare, dacă-mi daţi voie. Doamna care se află în camera mortuară.

— E sora soţului meu, răspunse doamna Couchet. A sosit azi-dimineaţă de la Saint-Amand. Maigret nu zâmbi. Dar înţelegea. Simţea foarte bine că nu se prea dorea prezenţa familiei Couchet, în haine de ţărani sau de micburghezi. Rudele din partea familiei soţului nu aveau puncte comune cu cele din partea familiei Dormoy. Cei din partea familiei Dormoy erau eleganţi, discreţi. Toţi erau îmbrăcaţi în negru. Din partea familiei Couchet nu venise încă decât acea cumătră care avea mătasea corsajului prea întinsă sub braţe.

— Aş putea să vă vorbesc între patru ochi,doamnă? Ea se scuză faţă de familie, care voia să părăsească salonul.

— Rămâneţi, vă rog. Vom merge în budoarul galben. Văduva plânsese, era incontestabil. Apoi se pudrase şi abia se ghicea că pleoapele îi erau puţin înroşite. Vorbea cu o voce domoală din cauza oboselii.

— N-aţi primit astăzi nici o vizită neaşteptată ? Ea ridică uşor capul, surprinsă.

— De unde ştiţi? Da, spre seară, a venit fiul meu vitreg.

— Îl cunoşteaţi dinainte?

— Foarte puțin. Îl vizita pe soțul meu la biroul lui. Totuşi, o dată, la teatru, l-am întâlnit şi Raymond ne-a prezentat.

— De ce a venit ?Ea întoarse capul, jenată.

— Voia să ştie dacă am găsit un testament. M-a mai întrebat şi cine e avocatul meu, ca săi se adreseze pentru formalități. Oftă, încercând să scuze toate aceste meschinării.

— E dreptul lui. Cred că jumătate din avere îi revine lui şi n-am intenția să i-o iau.

— Îmi dați voie să vă pun câteva întrebări indiscrete ? Când v-ați căsătorit cu Couchet, era deja bogat?

— Da. Mai puțin decât astăzi, dar afacerile lui începeau să ia avânt.

— A fost o căsătorie din dragoste ? Un zâmbet vag.

— Dacă vreți. Ne-am întâlnit la Dinard. După trei săptămâni, m-a întrebat dacă accept să fiu soția lui. Părinții s-au interesat despre el.

— Ați fost fericită?

Maigret o privi în ochi şi nu mai avu nevoie de răspuns. Preferă să murmure el:

— Exista o anumită diferență de vârstă. Couchet se ocupa de afacerile lui. în concluzie, nu a existat o mare intimitate. Aşa e? îi țineați casa. Fiecare avea viața lui.

— Nu i-am reproşat nimic niciodată! răspunse ea. Era un om de o mare vitalitate, care avea nevoie de o existență agitată. N-am vrut să-l rețin.

— Nu erați geloasă ?

— La început. Apoi m-am obişnuit. Cred că ținea la mine. Doamna Couchet era destul de drăguță, dar fără strălucire, fără nerv. Nişte trăsături puțin cam vagi. Un corp delicat. O eleganță sobră. Probabil că oferea cu mare grație ceai prietenelor, în salonul călduț si confortabil.

— Couchet vă vorbea des despre prima lui soție ?Privirea i se înăspri. încercă să-şi ascundă mânia, dar înțelese că Maigret nu putea fi păcălit.

— Nu pe mine ar trebui să. , începu ea.

— Îmi cer scuze. Date fiind împrejurările morții, delicatețea nu-şi are rostul.

— Nu bănuiți. ?

— Nu bănuiesc pe nimeni. încerc să reconstitui viața soțului dumneavoastră, anturajul lui, tot ce a făcut în ultima seară. Ştiați că acea femeie locuieşte chiar în imobilul unde Couchet îsi avea biroul?

— Da! Mi-a spus.

— Şi cum vorbea despre ea ?

— O ura. Apoi i-a fost ruşine de acest sentiment si susținea că, în fond, era o nefericită.

— De ce nefericită ?

— Pentru că nimic nu o putea mulțumi. Şi apoi.

— Apoi ?

— Ghiciți ce vreau să spun. E foarte interesată. Pe scurt, l-a părăsit pe Raymond pentru că nu câştiga destui bani. Ca să-l reîntâlnească după aceea bogat, ea fiind soția unui mic funcționar! .

— Nu a încercat să.

— Nu! Nu cred că i-a cerut vreodată bani. Este adevărat că soțul meu nici nu mi-ar fi spus. Dar ştiu că pentru el era un adevărat supliciu s-o întâlnească în curtea imobilului din Piața Vosges. Cred că făcea astfel încât să-i tot iasă în cale. Nu vorbea cu dânsul, dar îl privea cu un aer disprețuitor.

Comisarul nu-şi putu reține zâmbetul, imaginându-şi întâlnirile sub bolta de la intrare: Couchet care cobora din maşină, proaspăt şi roz la față, şi doamna Martin, afectată, cu mănuşile-i negre, cu umbrela şi poşeta ei, aruncându-i o privire plină de venin.

— Asta e tot ce ştiți?

— Ar fi vrut să se mute de acolo, dar e greu să găseşti laboratoare în Paris.

— Bineînțeles, nu ştiți ca soțul dumneavoastră să fi avut duşmani?

— Nu! Toți țineau la el! Era prea bun, ridicol de bun. Nu cheltuia banii câştigați, ci pur şi simplu îi arunca pe fereastră. Iar când primea reproşuri, răspundea că numărase destul bănuț cu bănuț ani de zile ca să fie acum risipitor.

— Se vedea des cu cei din familia dumneavoastră ?

— Puțin! Nu aveau aceeaşi mentalitate, nu ?Nici aceleaşi gusturi. Adevărul e că Maigret nu l-ar fi văzut pe Couchet în salon cu tânărul avocat, cu colonelul şi cu soacra cu gesturi demne. Era lesne de înțeles. Un băiat sangvin, puternic, vulgar, care pornise de la nimic şi se străduise treizeci de ani să facă avere, mâncând răbdări prăjite. Dar, în sfârşit, devenise bogat. La Dinard, reuşise să intre într-o lume unde nu fusese niciodată primit. O tânără adevărată. O familie burgheză. Ceai şi prăjiturele, tenis şi escapade la țară.

Se căsătorise! Ca să-si dovedească lui însuşi că de acum totul îi era permis! Ca să aibă un interior asemenea celor pe care le văzuse până atunci doar de afară! Se căsătorise şi pentru că fusese impresionat de tânăra aceea cuminte şi bine-crescută. Urmase apartamentul din bulevardul Haussmann, cu lucrurile cele mai tradiționale. Numai că simțea nevoia să se dezmorțească în altă parte, să vadă alți oameni, să le vorbească fără să se controleze. Braseriile, barurile. Apoi alte femei! Ținea la soția lui! O admira! O respecta! Era impresionat de ea! Dar tocmai pentru că ea îl impresiona avea nevoie de puştoaice prost-crescute ca Nine casă se destindă. "Doamna Couchet ar fi vrut să pună o

între-bare, dar ezita. îşi luă totuşi inima în dinți,privind în altă parte.

— Aş vrea să vă întreb dacă. E ceva delicat. îmi cer scuze. Ştiu că avea prietene. Abia dacă ascundea asta, doar din discreție. Vreau să ştiu dacă, în privința asta, m-aş putea aştepta la necazuri, la scandal. Evident, îşi imagina amantele soțului ei cape nişte prostituate de roman sau ca pe nişte vampe de cinema!

— N-aveți de ce vă teme! răspunse Maigret, zâmbind şi gândindu-se la tânăra Nine, cu fața ei întristată şi cu mâna de bijuterii pe care le dusese chiar în acea după-amiază la casa de amanet.

— Nu va fi necesar să. ?

— Nu! Nici o despăgubire ! Doamna Couchet era foarte mirată. Poate şi puțin înciudată, fiindcă, dacă acele femei nu cereau nimic, însemna că aveau o oarecare afecțiune pentru soțul ei! Şi el pentru ele.

— Ați fixat data funeraliilor?

— Fratele meu s-a ocupat de toate. Vor avea loc joi, la Saint-Philippe-du-Roule. Din sufrageria alăturată se auzea zgomot de veselă. Probabil că se pregăteau de cină.

— Nu-mi mai rămâne decât să vă mulțumesc şi să-mi iau rămas-bun, scuzându-mă încă odată. Şi, cum străbătea pe jos bulevardul Haus-smann, se surprinse mormăind, în timp ce-şi umplea pipa:

— Al naibii Couchet! Cuvintele îi veniseră pe buze ca şi cum acest Couchet ar fi fost un vechi amic. Şi impresia era atât de puternică, încât era stupefiat de gândul că nu-l văzuse decât mort. Avea impresia că îl cunoştea efectiv pe toate fețele. Poate datorită celor trei femei! Mai întâi, prima, fiica de cofetar, în locuința din Nanterre, disperată la gândul că soțul ei nu va avea niciodată o meserie serioasă. Apoi tânăra din Dinard şi micile satisfacții de vanitate ale unui Couchet devenit nepotul unui colonel Nine.

Întâlnirile la Select. Hotel Pigalle. Şi fiul care venea să-l tapeze de bani! Şi doamna Martin care făcea în aşa fel încât să se 94intersecteze cu el sub bolta de la intrare, sperând, poate, că îi va stârni remuşcări. Apoi sfârşitul ciudat! Singur, în biroul unde venea cât mai rar posibil! Sprijinit cu spatele de seiful întredeschis, cu mâinile pe masă. Nimeni nu observase nimic. Portăreasa, trecând prin curte, îl văzuse de fiecare dată stând în acelaşi loc în spatele geamului mat. Dar era preocupată îndeosebi de doamna de Saint--Marc, care năştea! Nebuna ţipase, la etaj!

Cu alte cuvinte, bătrâna Mathilde, cu tălpile ei de pâslă, stătea ascunsă în spatele unei uşi a culoarului. Domnul Martin, în pardesiul bej, cobora şi îşi căuta mănuşa pe lângă pubele. Un lucru era sigur: cineva se afla acum în posesia celor trei sute şaizeci de mii de franci furaţi! Şi cineva ucisese! „Toţi bărbaţii sunt nişte egoişti! ", spunea cu amărăciune doamna Martin, cu faţa întristată. Oare la ea erau cele trei sute şaizeci de banc-note noi luate de la Credit Lyonnais?

Ea avea acum bani, mulţi bani, un teanc întreg de bancnote reprezentând ani confortabili, fără grija zilei de mâine, nici a pensiei care avea să-i revină la moartea lui Martin? Sau Roger, cu corpul lui moale, vlăguit de eter, şi acea Celine, pe care o luase de pe stradă să se ameţească împreună cu el în jilăveala unui pat de hotel? Sau poate Nine, sau poate doamna Couchet? În orice caz, exista un loc de unde s-ar fi putut vedea totul: apartamentul soţilor Martin. Şi mai era şi o femeie care bântuia prin casă, lipindu-şi urechea de toate uşile, târşâindu-şi papucii pe culoare. „Va trebui să-i fac o vizită bătrânei Mathilde! ",îşi spuse Maigret. Dar, a doua zi dimineaţă, când ajunse în Piaţa Vosges, portăreasa, care tria corespondenţa (un teanc mare pentru „Seruri" şi doar câteva scrisori pentru ceilalţi locatari), îl opri.

— Urcați la familia Martin? Nu ştiu dacă faceți bine. Doamna Martin s-a simțit cumplit de rău astă-noapte. A trebuit să fie adus doctorul. Soțul ei parcă şi-a pierdut mințile. Angajații traversau curtea şi intrau să-şi înceapă munca în laborator şi birouri. Valetul scutura covoare la o fereastră de la primul etaj. De sus se auzeau scâncetele unui bebeluş şi cântecul monoton îngânat de o doică.

Capitolul 6
O febră de patruzeci de grade

— Sst! A adormit. Intrați totuşi. Domnul Martin îi făcu loc să intre, resemnat. Resemnat că lăsa pe cineva să-i vadă locuința în dezordine. Resemnat că se arăta el însuşi îmbrăcat sumar, cu mustața pleoştită, verzuie,ceea ce indica faptul că avea obiceiul s-o vopsească. Nu dormise toată noaptea. Era frânt de oboseală, nu mai reacționa. Se duse în vârful picioarelor să închidă uşa care dădea în dormitor şi care lăsa să se vadă picioarele patului şi un lighean aşezat pe podea.

— V-a spus portăreasa?Vorbea în şoaptă, privind neliniştit spre uşă. In acelaşi timp, închise reşoul cu gaz pe care pusese cafeaua la încălzit.

— O ceşcuță ?

— Nu, mulțumesc. N-am să vă deranjez prea mult. Am vrut să aflu cum se mai simte doamna Martin.

— Sunteți prea amabil! spuse Martin, fără convingere. Chiar nu vedea nici o maliționzitate. Era atât de tulburat, încât probabil că îşi pierduse tot simțul critic. De altfel, avusese vreodată aşa ceva?

— Crizele astea sunt cumplite! îmi dați voie să-mi beau cafeaua în prezența dumneavoastră? Se fâstâci, constatând că avea bretelele căzute,se grăbi să-şi aranjeze toaleta, apoi debarasa masa de flacoanele farmaceutice.

— Doamna Martin are des astfel de crize?

— Nu. Si mai ales nu atât de violente! E foarte sensibilă. Se pare că în adolescență avea săptămânal crize de nervi.

— Şi acum? Martin îi aruncă o privire de câine bătut şi abia dacă îndrăzni să recunoască:

— Sunt obligat s-o menajez. O contrazicere cât de mică o înfurie imediat! Cu pardesiul lui bej, mustățile bine pomădate şi mănuşile din piele, era de-a dreptul ridicol. O caricatură a micului funcționar încrezut. Dar, acum, firele de păr ale mustății i se decoloraseră şi avea cearcăne la ochi. Nu avusese timp să se spele. Sub haina veche i se vedea cămaşa de noapte. Era un biet amărât. Descopereai cu stupoare că avea cel puțin cincizeci şi cinci de ani.

— A supărat-o ceva ieri-seară?

— Nu. Nu. Îl cuprinsese panica, se uita cu spaimă înjur.

— N-a vizitat-o nimeni ? De exemplu, fiul ei?

— Nu! Ați venit. Apoi am luat masa deseară. Pe urmă.

— Ce?

— Nimic. Nu ştiu. S-a întâmplat pur şi simplu. E foarte sensibilă. A suferit mult în viață! Oare chiar credea ce spune? Maigret avea impresia că Martin vorbea ca să se convingă pe sine.

— Pe scurt, personal, nu aveți nici o părere despre această crimă? Martin scăpă ceaşca din mână. Oare stătea şi el prost cu nervii?

— De ce aş avea o părere? Vă jur. Dacă aş avea, aş…

— Ați ?

— Nu ştiu. E cumplit! Şi exact în momentul în care avem mai mult de muncă la birou. În dimineața asta, nici măcar n-am avut timp să-mi anunț şeful. Îşi trecu mâna slabă peste frunte, apoi se apucă să adune cioburile. Căută mult timp o cârpă ca să şteargă parchetul.

— Dacă m-ar fi ascultat, n-am fi rămas încasa asta. Se vedea bine că îi era teamă. Era topit de frică. Dar de ce, de cine?

— Sunteți un om de treabă, nu-i aşa, dom-nule Martin? Şi un om cinstit.

— Am treizeci şi doi de ani de serviciu.

— Aşadar, dacă ați şti vreun lucru care poate să ajute justiția să descopere vinovatul, ați considera că e de datoria dumneavoastră să mi-l spuneți. Mai era puțin şi începeau să-i clănțăne dinții!

— Cu siguranță că l-aş spune. Dar nu ştiu nimic. Şi aş vrea şi eu să ştiu! Asta nu mai e viață.

— Ce părere aveți despre fiul dumneavoastră vitreg? Privirea lui Martin se opri, mirată, asupra lui Maigret.

— Roger? E....

— Da, e un derbedeu!

— Dar nu e rău, vă jur. A fost numai vina tatălui său. Cum spune tot timpul soția mea,nu trebuie să dai atât de mulți bani tinerilor. Are dreptate! Şi cred, ca şi ea, că fostul ei soț nu o făcea din bunătate sau din dragoste pentru fiul lui, care îi era indiferent. O făcea ca să scape de el, să aibă conştiința împăcată.

— Conştiința ?Martin roşi şi se arătă şi mai stânjenit.

— Păi s-a purtat urât cu Juliette, nu-i aşa? spuse el cu glas scăzut.

— Juliette?

— Soția mea. Prima lui soție. Ce-a făcut pentru ea? Nimic! A tratat-o ca pe o servitoare. Totuşi, ea l-a ajutat în momentele grele. Iar mai târziu.

— Evident, nu i-a dat nimic! Dar ea se recăsătorise. Martin se înroşise puternic la față. Maigret îl privea cu mirare, cu milă. înțelegea că bărbatul din fața lui nu avea nici un amestec în teza aceasta năucitoare. Nu făcea decât să repete ceea ce probabil auzise de o sută de ori de la soția lui. Couchet era bogat! Ea era săracă! Prin urmare. Dar funcționarul ciulea urechea. N-ați auzit nimic? Păstrară un

moment tăcerea. Se auzi vag o chemare din camera vecină. Martin deschise uşa.

— Ce-i spui? întrebă doamna Martin.

— Păi.

— E comisarul, nu? Ce mai vrea? Maigret nu o vedea. Era vocea unei persoane culcate, foarte ostenite, dar care îşi păstra toată stăpânirea de sine.

— Domnul comisar a venit să vadă cum te mai simți.

— Spune-i să intre. Stai puțin! Dă-mi un prosop ud şi oglinda. Şi pieptenele.

— Iar ai să te enervezi.

— Ține oglinda dreaptă! Nu! Mai bine las-o. Nu eşti în stare să. Ia ligheanul! Ah, bărbații! Când lipseşte femeia, casa e ca un grajd. Acum spune-i să intre. Dormitorul era ca sufrageria, trist şi mohorât, prost mobilat, cu o mulțime de perdele vechi, țesături vechi şi covoraşe decolorate. Maigret simți de la uşă privirea doamnei Martin ațintită asupra lui, calmă, extraordinar de lucidă. Era trasă la față, dar pe buze îi apăru un zâmbet mieros de om bolnav.

— Nu luați în seamă dezordinea! E din cauza crizei. Şi privea cu tristețe drept în față.

— Dar mă simt mai bine. Trebuie să fiu pe picioare mâine, la funeralii. Mâine, nu?

— Da, mâine ! Faceți mereu asemenea crize?

— Încă de când eram mică. Dar sora mea.

— Aveți o soră?

— Am avut două. Să nu credeți cine ştie ce. Cea mai mică avea şi ea crize. S-a căsătorit. Soțul ei era o canalie şi într-o zi a profitat de una dintre aceste crize ca s-o interneze. A murit după o săptămână.

— Nu te agita! o imploră Martin, care numai ştia ce să facă.

— Nebună? întrebă Maigret. Trăsăturile femeii redeveniră dure şi vocea răutăcioasă:

— Soțul ei voia să scape de ea! După şase luni, s-a căsătorit cu alta. Si toți bărbații sunt la fel. Le eşti devotată, faci orice pentru ei.

— Te implor! spuse soțul, oftând.

— Nu e vorba de tine! Deşi nici tu nu eşti mai bun decât ceilalți. Şi Maigret avu senzația bruscă a unor efluvii de ură. O impresie scurtă, confuză. Era sigur însă că nu se înşelase.

— Totuşi, dacă n-aş fi aici, continuă ea. Oare în vocea ei nu se simțea o amenințare?

Bărbatul se agita în gol. Ca să facă ceva, numără câteva picături dintr-o poțiune, lăsându-le să cadă într-un pahar.

— Doctorul a spus.

— Nu mai pot eu de doctor!

— Trebuie, totuşi. Uite! Bea încet. N-are gust rău. Femeia se uită la el, apoi la Maigret, şi în ele din urmă bău, dând din umeri, resemnată.

— Chiar ați venit doar ca să vedeți cum mă simt? întrebă ea, bănuitoare.

— Tocmai mă duceam la laborator când mi-a spus portăreasa.

— Ați descoperit ceva?

— Încă nu. Ea închise ochii, ca să-şi arate oboseala.

Martin se uită la Maigret. Comisarul se ridică.

— Bine! Vă urez însănătoşire grabnică. Vă simțiți deja mai bine. Ea îl lăsă să plece. Maigret nu-l lăsă pe Martin să-l conducă.

— Stați lângă ea, vă rog. Amărâtul! Ai fi zis că îi era teamă să rămână cu soția lui, că se agăța de comisar pentru că,de față cu a treia persoană, situația era mai suportabilă.

— Veți vedea că îşi va reveni. În timp ce traversa sufrageria, auzi o mişcare uşoară pe culoar. Şi o prinse din urmă

pe bătrâna Mathilde exact în momentul în care aceasta urma să intre în camera ei.

— Bună ziua, doamnă. Ea îl privi cu teamă, fără să răspundă, cu mâna pe clanța uşii. Maigret vorbea cu glas scăzut. Intuia că doamna Martin trăgea cu urechea, căci era în stare să se ridice din pat ca să asculte şi ea la uşi.

— Sunt, după cum probabil ştiți, comisarul care conduce ancheta. Maigret presimțea deja că nu va obține nimic de la femeia aceea cu fața placidă, atât de placidă, încât părea de pe altă lume.

— Ce vreți de la mine?

— Doar să vă întreb dacă nu cumva aveți ceva să-mi spuneți. Locuiți de mult timp aici?

— De patruzeci de ani! răspunse ea tăios.

— Cunoaşteți toți locatarii.

— Nu vorbesc cu nimeni!

— Mă gândeam că poate ați văzut sau ați auzit ceva. Uneori, un indiciu cât de mic e de ajuns să pună justiția pe pista cea bună. Cineva se mişca în interiorul încăperii. Dar bătrâna ținea cu încăpățânare uşa închisă.

— N-ați văzut nimic ? Ea nu răspunse.

— N-ați auzit nimic ?

— Mai bine i-ați spune proprietarului să-mi instaleze gaz.

— Gaz?

— Toți din casă au. Dar mie nu vrea să-mi pună, pentru că n-are dreptul să-mi mărească chiria. Ar vrea să mă dea afară! Face tot ce poate ca să plec. Dar o să plece el primul, cu picioarele înainte! Puteți să-i spuneți asta din partea mea. Uşa se deschise, atât de puțin, încât părea imposibil ca femeia aceea grasă să intre. Apoi închise şi nu se mai auzi decât zgomotul unor paşi ce se îndepărtau tiptil în cameră.

— Aveți cartea de vizită?Valetul în vestă cu dungi luă cartonaşul întins de Maigret şi dispăru înăuntrul apartamentului, care era extraordinar de luminos, datorită unor ferestre înalte de cinci metri, cum nu prea mai găseşti decât la imobilele din Piața Vosges şi din insula Saint-Louis. Încăperile erau imense. Undeva se auzea un aspirator electric. O doică în halat alb, cu un voal albastru drăguț pe cap, trecu dintr-o cameră în alta, aruncând o privire curioasă către vizitator. O voce, foarte aproape:

— Să intre domnul comisar. Domnul de Saint-Marc se afla în biroul lui,în halat de casă şi cu părul argintiu netezit cu grijă. Mai întâi închise o uşă prin care Maigret avu timp să întrezărească un pat stil şi chipul unei femei tinere pe pernă.

— Vă rog să luați loc. Bineînțeles, vreți să-mi vorbiți despre oribilul caz Couchet. În pofida vârstei, dădea impresia de vigoare,de sănătate. Iar atmosfera din apartament era cea a unei case fericite, unde totul e luminos şi vesel.

— Am fost cu atât mai afectat de această dramă, cu cât s-a petrecut într-un moment foarte emoționant pentru mine.

— Am aflat. În ochii fostului ambasador apăru o licărire de orgoliu. Era mândru că avea un copil la vârsta lui.

— Am să vă cer să vorbim încet, deoarece prefer ca doamna de Saint-Marc să nu afle această poveste. În starea ei, ar fi regretabil. Dar, de fapt, ce doreați să mă întrebați? Nu-l prea cunoşteam pe acest Couchet. L-am zărit de două-trei ori trecând prin curte. Făcea parte dintr-un club unde mă duc din când în când, pe bulevardul Haussmann. Dar probabil că nu prea punea piciorul acolo. I-am descoperit numele în anuarul apărut recent. Cred că era destul de vulgar, nu?

— Adică avea o origine modestă. Nu i-a fost deloc uşor să devină ceea ce devenise.

— Soția mi-a spus că se căsătorise cu o persoană de familie foarte bună, o fostă prietenă a ei de pension. E unul dintre motivele pentru care e mai bine să nu-i spun. Ce voiați deci să mă întrebați? Ferestrele mari dominau Piața Vosges, înveselită de o rază palidă de soare. în scuar, câțiva grădinari stropeau peluzele şi rondurile de flori. Furgoanele treceau în pasul greu al cailor.

— O simplă informație. Ştiu că, tensionat de aşteptarea evenimentului, cum e şi normal, v-ați plimbat prin curte. Ați întâlnit pe cineva ?N-ați văzut pe nimeni îndreptându-se spre birouri? Domnul de Saint-Marc se gândi, în timp ce se juca cu un cuțit de tăiat hârtie.

— O clipă! Nu, nu cred. Trebuie să spun că eram cu gândul la cu totul altceva. Portăreasa ar putea mai degrabă să.

— Portăreasa nu ştie nimic.

— Iar eu. Sau. Dar probabil că nu are nici o legătură.

— Spuneți totuşi.

— La un moment dat, am auzit un zgomot dinspre pubele. Tot nu aveam ce face. M-am apropiat şi am văzut o locatară de la etajul doi.

— Doamna Martin ?

— Cred că aşa o cheamă. Mărturisesc că nu-mi prea cunosc vecinii. Scotocea într-unui dintre recipientele de zinc. Îmi aduc aminte că mi-a spus: „O lingură de argint a căzut din nebăgare de seamă în coşul de gunoi". Am întrebat: „Ați găsit-o?". Iar ea mi-a răspuns destul de prompt: „Da! Da! ".

— Şi ce-a făcut atunci ? întrebă Maigret.

— A urcat înapoi în apartament, foarte grăbită. E o persoană mică de statură şi agitată,care lasă tot timpul impresia că aleargă. Îmi amintesc pentru că ni s-a întâmplat şi nouă să pierdem tot aşa un inel de valoare. Partea cea mai frumoasă e că ni l-a adus la portăreasă un ins care scotocea prin gunoi după haine vechi.

— Aţi putea să-mi spuneţi cam pe la ce oră a avut loc acest incident?

— Mi-ar fi greu. Să mă gândesc! Nu voiam să iau cina. Totuşi, pe la opt şi jumătate,Albert, valetul meu, m-a implorat să mănânc ceva. Şi, pentru că refuzam să mă aşez la masă, mi-a adus în salon plăcinte cu anşoa. A fost înainte.

— Înainte de opt şi jumătate ?

— Da. Să zicem că incidentul, cum aţi spus,se situează la puţin timp după ora opt. Dar nu cred că prezintă nici cel mai mic interes. Care e părerea dumneavoastră despre acest caz ? Eu refuz să cred că, aşa cum a început să se zvonească, asasinatul a fost comis de cineva din casă. Gândiţi-vă că oricine poate să intre în curte. De altfel, voi face o reclamaţie la proprietar, pentru ca poarta cea mare de la intrare să fie închisă la căderea serii. Maigret se ridicase în picioare.

— Încă n-am nici o părere! răspunse el. Portăreasa aducea corespondenţa şi, de-oarece uşa anticamerei rămăsese deschisă, îl zări deodată pe comisar stând de vorbă cu domnul de Saint-Marc. Doamna Bourcier, draga de ea, era profund tulburată! Privirea ei trăda o îngrijorare profundă! Oare Maigret avea să-şi permită să bănuiască familia Saint-Marc? Sau măcar să-i sâcâie cu întrebările lui?

— Vă mulţumesc, domnule. Şi îmi cer scuze pentru această vizită.

— O ţigară de foi? Domnul de Saint-Marc era foarte generos,cu o mică nuanţă de familiaritate condescendentă în voce, care amintea mai mult de omul politic decât de diplomat.

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră. Valetul închise uşa. Maigret coborî fără grabă scara şi ajunse în curte, unde comisionarul unui mare magazin o căuta zadarnic pe portăreasă. În cămăruţa ei erau doar un câine, o pisică şi cei doi copii, care se mozoleau cu supă de lapte.

— Mama nu-i aici ?

— Vine repede, domnu'. S-a dus sus cu corespondența. în colțul ascuns al curții, lângă încăperea portăresei, se aflau patru recipiente din zinc unde, de cum se lăsa întunericul, locatarii veneau unul după altul să-şi arunce gunoiul menajer. La şase dimineața, portăreasa deschidea poarta de la intrare şi oamenii de la salubritate goleau pubelele în camionul lor. Colțul acela nu era luminat seara. Singurul bec din curte se afla de cealaltă parte, la capătul de jos al scării. Ce venise să caute doamna Martin aproape la aceeaşi oră la care fusese ucis Couchet? Îşi pusese şi ea în gând să caute mănuşa soțului ei?

— Nu! mormăi Maigret, frapat de o amintire. Martin a dus jos gunoiul mult mai târziu. Atunci, ce mai era şi povestea asta? Nu se pierduse nici o lingură! În cursul zilei, locatarii nu aveau voie să pună nimic în pubelele goale! Aşadar, ce căutaseră amândoi, unul după altul ? Doamna Martin chiar scotocea în pubelă! Martin îi dădea şi el târcoale, aprinzând chibrituri. Iar mănuşa fusese găsită a doua zi!

— Ați văzut copilul? răsună o voce în spatele lui Maigret. Era portăreasa, care vorbea despre bebeluşul soților Saint-Marc cu mai multă emoție decât despre copiii ei.

— Sper că nu i-ați spus nimic doamnei? Nu trebuie să afle.

— Ştiu! Ştiu!

— Cât priveşte coroana. vreau să spun coroana din partea locatarilor. mă întreb dacă ar trebui s-o trimitem astăzi la casa mortuară sau dacă obiceiul e să fie depusă doar în momentul funeraliilor. Angajații au fost şi ei foarte amabili. Au strâns trei sute şi ceva de franci. Apoi, către un comisionar:

— Unde?

— Saint-Marc!

— Scara din dreapta. Primul etaj în față. Să suni încet! Apoi către Maigret:

— Dacă ați şti ce de flori primeşte doamna! Nu mai ştiu unde să le pună. Au fost nevoiți să urce cea mai mare parte în camerele servitorilor. Nu vreți să intrați? Jojo, dă-i pace surorii tale! Comisarul se uita în continuare la pubele. Ce naiba căutaseră în ele soții Martin?

— Dimineața le duceți pe trotuar, cum e regula ?

— Nu! De când sunt văduvă, e imposibil! Ar trebui să angajez pe cineva, pentru că sunt prea grele pentru mine. Cei de la salubritate sunt însă foarte amabili. Le ofer din când în când un pahar de vin alb şi vin să ia pubelele din curte.

— Astfel încât cei care scotocesc prin gunoaie nu au acces la ele!

— Credeți ? Intră şi ei în curte. Uneori sunt trei-patru şi fac o mizerie în draci!

— Mulțumesc. Şi Maigret plecă, îngândurat, uitând sau renunțând să mai facă o nouă vizită la birouri, aşa cum intenționa dimineață. Când ajunse la Poliția Judiciară, află că fusese căutat la telefon de un colonel. Dar el îşi urmărea ideea. Deschise uşa de la biroul inspectorilor şi strigă:

— Lucas ! Pleci imediat. Ii interoghezi pe toți cei care scotocesc prin gunoaie în zona Pieței Vosges. La nevoie, mergi până la uzina de la Saint-Denis, unde sunt arse gunoaiele.

— Dar.

— Trebuie să aflăm dacă nu a fost remarcat nimic anormal, alaltăieri-dimineață, în pubelele de la numărul 61, Piața Vosges. Se trânti în fotoliu şi un cuvânt îi reveni în minte: colonel. Ce colonel? Nu cunoştea nici un colonel. A, da! Exista totuşi unul în povestea asta! Unchiul doamnei Couchet! Ce voia de la el ?

— Alo! Elysee 17-62? Aici comisarul Maigret de la Poliția Judiciară. Poftim? Colonelul Dormoy vrea să-mi vorbească? Da, aştept. Alo! Domnul colonel? Poftim? Un testament? Nu aud prea bine. Nu, vorbiți mai încet! Depărtați puțin receptorul. E mai bine. Deci? Ați găsit un testament uimitor? Şi nici măcar sigilat? Am înțeles! Voi fi acolo într-o jumătate de oră. Nici vorbă! Nu e cazul să iau un taxi. Apoi îşi aprinse pipa, depărta fotoliul de birou şi puse picior peste picior.

Capitolul 7
Cele trei femei

— Colonelul vă aşteaptă în camera domnului. Vă rog să mă urmaţi. Camera mortuară era închisă. Se auzea mişcare în încăperea alăturată, care era probabil camera doamnei Couchet. Servitoarea deschise o uşă şi Maigret îl zări pe colonel în picioare lângă masă, cu mâna aşezată uşor pe ea, cu bărbia în sus, demn şi calm ca şi cum ar fi pozat pentru un sculptor.

— Vă rog să luaţi loc! Numai că Maigret se făcu că nu-l aude, mulţumindu-se să-şi descheie pardesiul greu, să-şi pună pălăria pe un scaun şi să-şi umple pipa.

— Dumneavoastră aţi găsit testamentul cu pricina? întrebă el, privind în jur cu interes.

— Eu, chiar în dimineaţa asta. Nepoata mea încă nu ştie. Trebuie să spun că e atât de revoltător. O cameră ciudată, asemenea lui Couchet! Sigur, mobilele erau stil, ca toate celelalte din apartament. Erau şi câteva obiecte de valoare. Dar, chiar alături de ele, găseai lucruri care dezvăluiau gusturile grosolane ale omului. În faţa ferestrei, o masă servea mai mult sau mai puţin drept birou. Puteai vedea acolo ţigări turceşti, dar şi o întreagă serie de pipe din lemn de cireş care costau şase parale şi pe care Couchet le pregătea probabil cu mare dragoste. Un halat de casă purpuriu! Tot ce găsise mai strălucitor! Apoi, la picioarele patului, nişte papuci cu tălpile găurite. Masa avea un sertar.

— Vă atrag atenția că nu era încuiat! Spuse colonelul. Nici măcar nu ştiu dacă există o cheie. Dimineață, nepoata mea avea nevoie de bani ca să plătească un furnizor şi n-am vrut s-o las să semneze un cec. Am căutat în această cameră. Şi uitați ce-am găsit. Un plic cu antet: Grand-Hotel. Hârtie de scrisori cu aceeaşi marcă, uşor albăstruie. Apoi, rânduri care păreau să fi fost scrise în mod distrat, aşa cum faci o ciornă. Acesta este testamentul meu. Mai departe, o frază neaşteptată: Deoarece voi neglija probabil să mă informez despre legile în materie de succesiune, îl rog pe notarul meu, maestrul Dampierre, să facă în aşa fel ca averea mea să fie împărțită cât se poate de egal între:

1. soția mea, Germaine, născută Dormoy;
2. prima mea soție, astăzi Martin după numele de căsătorie, domiciliată în Piața Vosges nr. 61;
3. Nine Moinard, locuind la Hotel Pigalle, strada Pigalle.

— Ce ziceți de asta ?Maigret jubila. Testamentul i-l făcea pe Couchet cât se poate de simpatic.

— Bineînțeles, continuă colonelul, acest testament nu e valabil. Are multe cauze de nulitate şi, imediat după funeralii, îl vom ataca în justiție. Dar mi s-a părut interesant şi urgent să vă vorbesc despre el pentru că. Maigret zâmbea în continuare, ca şi cum ar fi asistat la o farsă bună. Inclusiv foaia aceea de hârtie cu antetul Grand-Hotel. Ca mulți oameni de afaceri care nu au biroul în centru, Couchet probabil că îşi programa acolo unele întâlniri. Şi, aşteptând pe cineva, în hol sau în fumoar, luase o mapă de birou şi scrisese câteva rânduri pe o coală de hârtie. Nu lipise plicul! Aruncase totul în sertar, lăsând pe mai târziu redactarea acestui testament în forma cuvenită. Trecuseră de atunci cincisprezece zile.

— Probabil că ați fost frapat de o adevărată monstruozitate, spuse colonelul. Couchet a uitat pur şi simplu să po-

menească de fiul lui! Acest detaliu ar fi de ajuns pentru ca actul să fie lovit de nulitate.

— Îl cunoaşteţi pe Roger?

— Eu? Nu. Maigret zâmbea în continuare.

— Spuneam adineauri că v-am rugat să veniţi aici pentru că.

— O cunoaşteţi pe Nine Moinard? Nefericitul tresări ca şi cum ar fi fost călcat pe picior.

— N-am de ce s-o cunosc! Adresa, strada Pigalle, e de ajuns să mă lămurească ce. Dar ce spuneam? A, da! Aţi văzut data testamentului ?E recent! Couchet a murit la două săptămâni după ce l-a scris. A fost ucis! Să presupunem acum că una dintre cele două femei despre care e vorba ar fi cunoscut aceste dispoziţii. Am toate motivele să cred că nu sunt bogate.

— De ce două femei?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Trei femei! Testamentul vorbeşte despre trei femei. Cele trei femei ale lui Couchet, dacă vreţi! Colonelul avea impresia că Maigret glumea.

— Eu vorbeam serios, spuse el. Nu uitaţi că în casă e un mort! Şi că e în joc viitorul câtorva persoane! Evident! Totuşi, comisarului îi venea să râdă. Nici el n-ar fi putut să spună de ce.

— Vă mulţumesc că m-aţi încunoştinţat. Colonelului îi era tare ciudă. Nu înţelegea deloc această atitudine din partea unui funcţionar atât de important precum Maigret.

— Presupun că.

— La revedere, domnule colonel. Vă rog să transmiteţi omagiile mele doamnei Couchet. Ajuns în stradă, nu se putu abţine să nu mormăie:

— Al naibii Couchet! Cu răceală, foarte serios, îşi trecea femeile în testament! Inclusiv pe prima, devenită doamna Martin, care îi apărea mereu în cale cu privirea dispreţui-

toare, ca un reproş viu! Inclusiv pe tânăra şi buna Nine, care făcea tot ce putea casă-l distreze! In schimb, uita că avea un fiu! Pentru câteva momente, Maigret se întrebă cui îi va da mai întâi de ştire. Doamnei Martin, pe care averea ar fi fost probabil de ajuns ca s-o facă să sară din pat? Tinerei Nine?„Numai că încă n-au bănetul! "S-ar fi judecat ani de zile!

În orice caz, doamna Martin n-ar fi renunțat în ruptul capului. „Totuşi, colonelul a fost cinstit! Ar fi putut să ardă testamentul fără să ştie nimeni. Şi Maigret, binedispus, traversă pe jos cartierul Europe. Soarele vesel mai încălzise puțin atmosfera. În aer plutea o anumită voioşie.

— Al naibii Couchet! Urcă în ascensorul de la Hotel Pigalle fără să întrebe nimic şi, după câteva clipe, bătea la uşa tinerei Nine. înăuntru se auzi zgomot de paşi. Uşa se întredeschise, exact cât să lase o mână care rămase întinsă în gol. O mână de femeie, deja zbârcită. Deoarece Maigret nu se mişca, mâna îşi pierdu răbdarea şi apăru o față de englezoaică bătrână, care îi adresă câteva cuvinte de neînțeles. Maigret ghici mai curând că englezoaica îşi aştepta corespondența, ceea ce explica gestul ei. Fapt e că Nine nu mai ocupa acea cameră, probabil că nici nu mai locuia la hotel. „Prea scump pentru ea! ", îşi spuse el. Apoi se opri, ezitând, în fața uşii de alături. Un valet îl deschise, întrebându-l bănuitor:

— Pe cine căutați?

— Pe domnul Couchet.

— Nu răspunde?

— Încă n-am bătut la uşă. Şi Maigret zâmbi din nou. Era foarte bine-dispus. în dimineața aceea, avea dintr-o dată impresia că participa la o farsă. întreaga viață era o farsă! Moartea lui Couchet era o farsă,mai ales testamentul lui!

— Intră! Zăvorul se mişca. După ce intră, primul lucru pe care îl făcu Maigret fu să tragă imediat perdelele şi să

întredeschidă fereastra. Celine nici măcar nu se trezise. Roger se freca la ochi, căscând.

— A, dumneavoastră eraţi! Se vedea un oarecare progres. încăperea numai mirosea a eter. Hainele erau grămadă pe podea.

— Ce doriţi?

Se aşează pe pat, luă paharul cu apă de pe noptieră şi îl goli pe nerăsuflate.

— A fost găsit testamentul! răspunse Maigret, acoperind o coapsă goală a tinerei femei, care dormea ghemuită.

— Şi? Roger nu manifesta nici un interes. Cel multo vagă curiozitate.

— Şi e un testament foarte ciudat! Sigur va face să curgă multă cerneală şi le va aduce mulţi bani avocaţilor. Închipuie-ţi că tatăl tău îşi lasă întreaga avere celor trei femei ale sale! Tânărul făcu un efort ca să înţeleagă.

— Celor trei.

— Da! Actualei soţii legitime. Apoi, mamei tale. În sfârşit, amantei lui, Nine, care ieri încă mai era vecină de cameră cu tine. Şi-a însărcinat notarul să facă în aşa fel încât fiecare să primească o parte egală. Roger nu reacţiona. Părea că se gândeşte. Dar nu la ceva care să-l privească personal.

— Să mori de râs! spuse el în cele din urmă, cu o voce gravă care contrasta cu propriile-i cuvinte.

— Asta i-am spus şi eu colonelului.

— Care colonel ?

— Un unchi de-al doamnei Couchet. Joacă pe lângă ea rolul de bărbat din familie.

— Cred c-a făcut o mutră!

— Exact! Tânărul coborî din pat şi apucă o pereche de pantaloni aruncată pe speteaza unui scaun.

— Nu pari foarte afectat de vestea asta.

— Ştiți, pe mine. Se încheie la pantaloni, căută pieptenele şi închise fereastra fiindcă intra un aer prea rece.

— N-ai nevoie de bani ? Maigret era dintr-odată serios. Privirea îi devenea grea, insistentă.

— Habar n-am.

— Nu ştii dacă ai nevoie de bani ? Roger îl privi lugubru şi Maigret se simți stânjenit.

— Mă doare-n cot!

— Totuşi, se pare că nu câştigi prea mulți bani!

— Nu câştig o para! Căscă şi se uită în oglindă cu un aer posac. Maigret observă că Celine se trezise, dar nu se mişca. Probabil că auzise o parte din discuție,deoarece se uita la cei doi bărbați cu multă curiozitate. Totuşi, şi ea avea nevoie de un pahar cu apă! Iar atmosfera camerei - dezordinea, mirosul fad,cele două ființe vlăguite - constituia într-un fel chintesența unei lumi descurajate.

— Ai bani puşi deoparte?Roger începuse să se sature de această discu-ție, îşi căută haina, scoase din ea un portofel subțire marcat cu inițialele sale şi i-l aruncă lui Maigret.

— Uitați-vă în el! Două bancnote de o sută de franci, altele mai mici, un permis de conducere şi un tichet vechi de vestiar.

— Ce ai de gând să faci dacă vei fi frustrat de moştenire?

— Nu vreau nici o moştenire!

— Nu vei ataca testamentul ?

— Nu! Suna ciudat. Maigret, care se uita la covor,ridică imediat capul.

— Trei sute şaizeci de mii de franci îți ajung ? Atunci, atitudinea tânărului se schimbă. Se apropie de comisar şi se opri la mai puțin de un pas de el, umerii lor aproape atingându-se. Şi,cu pumnii strânşi, mormăi:

— Mai spuneți o dată! în acel moment, avea ceva de secătură în înfățişarea lui. Evoca mahalalele şi încăierările din bistrouri.

— Te-am întrebat dacă cei trei sute şaizeci de mii de franci de la Couchet .

Maigret prinse din zbor braţul interlocutorului său. Altfel ar fi primit una dintre cele mai puternice lovituri de pumn din viaţa lui.

— Linişteşte-te! Dar Roger era liniştit! Nu-şi smucea mâna. Era palid la faţă. Privirea îi devenise fixă. Aştepta ca Maigret să-i dea drumul. Ca să încerce din nou să-l lovească? Celine sărise din pat, deşi era pe jumătate goală. Se vedea că era gata să deschidă uşa şi să strige după ajutor. Totul se petrecu însă cât se poate de calm.

Maigret strânse încheietura mâinii doar câteva secunde şi, după ce îşi recapătă libertatea de mişcare, Roger rămase locului. Urmă o tăcere lungă. Ai fi zis că toţi ezitau să vorbească, aşa cum, într-o luptă, fiecare ezită să lovească primul. În cele din urmă, Roger spuse:

— Vă înşelaţi amarnic! Luă de pe jos un halat de casă mov şi i-l aruncă amantei sale.

— Poţi să-mi spui ce ai de gând să faci după ce-ţi vei cheltui cele două sute de franci?

— Ce-am făcut şi până acum!

— Există totuşi o mică diferenţă: tatăl tău nu mai trăieşte şi nu-i mai poţi cere bani. Roger dădu din umeri, părând a spune că interlocutorul lui nu înţelegea nimic. Ambianţa din încăpere era greu de definit. Nu se putea vorbi de dramă, dar era ceva răscolitor! Poate atmosfera de boemă lipsită de poezie. Poate portofelul şi cele două bancnote de o sută de franci? Sau poate femeia îngrijorată care devenise brusc conştientă că ziua de mâine nu va semăna deloc cu cele dinainte, că va trebui să-şi caute un nou sprijin? Sau nu!

Roger însuşi stârnea teamă! Deoarece nimic din ce făcea nu se potrivea cu trecutul său, totul contrastând puternic cu ceea ce ştia Maigret despre caracterul lui! Calmul său.

Nu era o poză! Chiar era calm,calm asemenea unui om care.

— Dă-mi revolverul! spuse brusc comisarul. Tânărul îl scoase dintr-un buzunar al pantalonilor şi i-l întinse, încercând să schițeze un zâmbet.

— Promiți să ... Nu termină, deoarece o văzu pe femeie gata să țipe de spaimă. Celine nu înțelegea, dar simțea că se petrecea ceva teribil.

Privirea lui Roger era ironică. A fost aproape o fugă. Maigret, care nu mai avea nimic de zis şi de făcut, bătu în retragere, se lovi la ieşire de tocul uşii şi îşi reținu cu greu o înjurătură. Ajuns în stradă, constată că îşi pierduse buna dispoziție pe care o avusese dimineață. Nu i se mai părea deloc că viața ar semăna cu o farsă. Ridică iute capul spre fereastra celor doi. Era închisă. Nu se vedea nimic. Simțea o stânjeneală, aşa cum simți dintr-o dată când nu mai înțelegi nimic. Îşi amintea de două-trei priviri ale lui Roger pe care n-ar fi putut să le explice. Pentru că nu erau privirile la care se aştepta! Nu se potriveau cu restul. Se întoarse, deoarece uitase să întrebe la hotel noua adresă unde stătea Nine.

— Nu ştiu! răspunse portarul. A plătit camera şi a plecat cu valiza! N-a avut nevoie de taxi. Probabil că a ales un hotel mai ieftin din cartier.

— Auzi, dacă. dacă se întâmplă ceva aici, la hotel. Da. ceva neaşteptat, te-aş ruga să mă anunți personal la Poliția Judiciară. Comisarul Maigret. Îi era ciudă pentru acest demers. Ce se putea întâmplă? Totuşi, se gândea la cele două banc-note de o sută de franci din portofel şi la privirea speriată a femeii. Un sfert de oră mai târziu, deschidea uşa intrării artiştilor de la Moulin Bleu. Sala era pustie, întunecată, cu fotoliile şi marginea lojilor acoperite cu lustrin verde. Pe scenă, şase femei înfrigurate, deşi aveau pardesiele pe ele, repetau întruna aceiaşi paşi de dans, ridicol

de simpli, în timp ce un bărbat mic şi grăsuliu ţipa cât îl ţinea gura, zbierând în acelaşi timp o melodie:

— Un'! Doi! Tra la la la. Nu aşa! Trala la la. Trei! Trei, firar să fie! Nine era a doua dintre femei. Îl recunoscuse pe Maigret, care stătea în picioare lângă o coloană. Bărbatul îl văzuse şi el, dar nu-i acorda importanţă.

— Un'! Doi! tra la la la. Totul dură un sfert de oră. Era mai frig decât afară şi Maigret avea picioarele înghețate. În sfârşit, bărbatul îşi şterse fruntea şi trânti o înjurătură trupei în loc de rămas-bun.

— Pe mine mă căutați? îi strigă el de de-parte lui Maigret.

— Nu! Pe ... Nine se apropie, jenată, întrebându-se dacă trebuie să-i întindă mâna comisarului.

— Am venit să-ți aduc o veste importantă.

— Nu aici. Nu avem voie să primim pe nimeni la teatru. Doar seara, pentru că aduce câştiguri. Se aşezară la o măsuță într-un mic bar din vecinătate.

— A fost găsit testamentul lui Couchet. Trei femei primesc întreaga lui avere. Ea îl privea mirată, fără să bănuiască adevărul.

— Mai întâi, prima lui soție, deşi s-a recăsătorit. Apoi, a doua soție. Şi tu. Ea rămăsese cu privirea ațintită la Maigret, care îi văzu pupilele mărindu-se, apoi umezindu-se. În sfârşit, îşi ascunse fața în mâini ca să plângă.

Capitolul 8
Infirmierul

— Suferea de inimă. Şi ştia. Nine bău o gură din aperitivul de culoare rubinie.

— De aceea se menaja. Spunea că muncise destul, că venise timpul să se bucure de viață.

— Vorbea uneori de moarte?

— Deseori! Dar nu de. de moartea asta! Se gândea la boala lui de inimă. Se aflau în unul dintre acele mici baruri unde vin doar clienții fideli. Cu coada ochiului,patronul se uita la Maigret ca la un burghez bogat. La bar se vorbea despre cursele de după--amiază.

— Era trist?

— E greu de explicat! Pentru că nu era un om ca toți ceilalți. De exemplu, eram la teatru sau în altă parte. Se amuza. Apoi, fără motiv, râzând: „Ce porcărie de viață, Ninette! ".

— Se ocupa de fiul lui ?

— Nu.

— Vorbea despre el?

— Aproape niciodată! Doar când venea să-i ceară bani.

— Şi ce spunea ?

— Ofta şi zicea: „Bietul cretin! ". Maigret intuise deja: dintr-un motiv sau altul, Couchet nu prea avea afecțiune pentru fiul lui. Ba chiar părea că ar fi dezgustat de tânăr. Atât de dezgustat, încât nici nu încerca să-l scoată din situația în care se afla! Nu-i făcuse niciodată morală şi îi dădea bani ca să scape de el sau din milă.

— Chelner! Cât datorez ?

— Patru franci şaizeci! Nine ieşi cu el din cafenea şi se opriră un moment pe trotuarul străzii Fontaine.

— Unde locuieşti acum ?

— Pe strada Lepic, primul hotel pe stânga. Încă nu m-am uitat la nume. E destul de curat.

— Când vei fi bogată, vei putea. Ea zâmbi înduioşată.

— Ştiți foarte bine că n-o să fiu niciodată bogată! N-am eu față de aşa ceva! Cel mai ciudat era că Maigret avea exact aceeaşi impresie! Nine nu arăta ca o femeie care va fi bogată într-o zi. N-ar fi putut să spună de ce.

— Vă însoțesc până în Piața Pigalle, de unde iau tramvaiul. Merseră încet, el enorm, greoi, ea plăpândă în comparație cu spatele lat al bărbatului de lângă ea.

— Nu vă închipuiți cât de derutată sunt că am rămas singură! Noroc că e teatrul, cu două repetiții pe zi, până când va fi gata noua revistă. Făcea doi paşi pentru unul al lui Maigret, astfel încât aproape că alerga. La colțul străzii Pigalle, Nine se opri brusc, în timp ce comisarul se încrunta, mormăind printre dinți:

— Idiotul! Totuşi, nu se putea vedea nimic. în față la Hotel Pigalle se adunaseră vreo patruzeci de persoane. Un agent stătea în prag şi încerca să împrăştie mulțimea. Asta era tot. Dar domnea acea atmosferă aparte, tăcerea de care e cuprinsă strada doar când se întâmplă o catastrofă.

— Ce s-a întâmplat? bâigui Nine. La hotelul meu!

— Nu! Nu-i nimic! Du-te acasă.

— Ba da.

— Du-te acasă! îi ceru tăios Maigret. Nine se supuse, intimidată, în timp ce comisarul îşi croia drum prin mulțime. Înainta ca un berbec. Nişte femei îl bruftuiră. Agentul de poliție îl recunoscu şi îl lăsă să intre pe coridorul hotelului. Comisarul de cartier era deja acolo şi stătea de vorbă cu portarul, care exclamă arătându-l pe Maigret:

— El e! îl recunosc. Cei doi polițiști dădură mâna. Se auzeau sus-pine, gemete şi murmure confuze într-un salonaş care dădea spre hol.

— Cum s-a întâmplat? întrebă Maigret.

— Fata care trăieşte cu tânărul declară că el stătea în fața ferestrei, foarte calm. Ea se îmbrăca. El o privea fluierând. S-a întrerupt doar ca să-i spună că avea coapse frumoase, dar pulpele prea subțiri. Apoi a reînceput să fluiere. Şi, brusc, ea n-a mai auzit nimic. A avut o senzație de gol cumplit. El nu mai era acolo! Pe uşă nu avusese cum să iasă.

— Am înțeles! N-a rănit pe nimeni căzând pe trotuar?

— Nu! Dar a murit pe loc! Şi-a rupt coloana în două locuri.

— Au venit! anunță agentul de poliție. Comisarul de cartier îi explică lui Maigret:

— Ambulanța. Nu mai e nimic de făcut. Ştiți dacă are rude ca să le anunțăm? Când soseați, portarul tocmai îmi spunea că tânărul primise dimineață o vizită. Un bărbat înalt şi solid. îmi dădea semnalmentele lui exact când v-am văzut. Dumneavoastră eraţi! Să fac raport sau vă ocupați de toată povestea?

— Fă un raport.

— Şi în privința familiei ?

— Mă ocup eu. Deschise uşa salonului şi văzu un corp întins pe podea, acoperit în întregime cu o cuvertură luată de pe un pat. Celine, prăbuşită într-un fotoliu, hohotea întruna, în timp ce o femeie grasă, patroana sau administratoarea, încerca s-o consoleze.

— Nu s-a omorât pentru tine, nu-i aşa ? Nu poți să faci nimic. Nu i-ai refuzat niciodată nimic. Maigret nu se uită sub cuvertură, şi nici măcar nu se arată celei care plângea. După câteva clipe, infirmierii transportau cadavrul în am-

bulanță şi aceasta demară spre Institutul Medico-Legal. Atunci, treptat, se răspândi şi grupul din strada Pigalle.

Ultimii curioşi nici măcar nu ştiau dacă era vorba de un incendiu, de o sinucidere sau de arestarea unui hoț de buzunare. Fluiera. Şi, brusc, n-am mai auzit nimic. Maigret urca încet, foarte încet scara imo-bilului din Piața Vosges şi, pe măsură ce se apropia de etajul doi, se încrunta. Uşa bătrânei Mathilde era întredeschisă. Probabil că femeia stătea la pândă. Comisarul dădu însă din umeri şi trase de cordonul care atârna în fața uşii familiei Martin. Avea pipa în gură. Se gândi o clipă s-o pună în buzunar, apoi dădu iar din umeri. Auzi un zgomot de sticle ciocnite. Un murmur vag. Două voci de bărbați care se apropiau. În sfârşit, uşa se deschise.

— Bine, domnule doctor. Da, domnule doctor. Mulțumesc, domnule doctor. Îşi făcu apariția un domn Martin abătut,care încă nu avusese timp să-şi facă toaleta şi pe care Maigret îl regăsea în aceeaşi ținută lamentabilă ca dimineață.

— Dumneavoastră sunteți? Medicul se îndrepta spre scară, în timp ce domnul Martin îl poftea pe comisar să intre, aruncând pe furiş o privire în dormitor.

— Se simte mai rău ?

— Nu se ştie. Doctorul nu vrea să se pronunțe. Revine diseară. Luă o rețetă de pe aparatul de radio şi îşi aținti asupra ei privirea golită de expresie.

— N-am nici pe cine să trimit la farmacie!

— Ce s-a întâmplat?

— Cam acelaşi lucru ca noaptea trecută, dar mai rău. A început să tremure, să bâiguie cuvinte de neînțeles. Am trimis după doctor şi a constatat că are aproape patruzeci de grade temperatură.

— Delirează?

— Dacă vă zic că nu se înțelege ce spune! E nevoie de gheață şi de o chestie din cauciuc în care să-i fie pusă pe frunte.

— Vreți să stau aici până vă duceți la farmacie ? Domnul Martin ar fi vrut să refuze, apoi se resemna. Îmbrăcă un pardesiu şi se îndepărtă gesticulând, tragic şi grotesc, apoi se întoarse,pentru că uitase să ia bani. Maigret nu urmărea nimic rămânând în apartament. Nu se interesă de nimic, nu deschise nici un sertar şi nici măcar nu se uită la corespondență, un teanc de plicuri aflat pe o mobilă. Auzea respirația neregulată a bolnavei, care ofta prelung din când în când, apoi bâiguia silabe confuze. Când se întoarse de la farmacie, domnul Martin îl găsi în acelaşi loc.

— Aveți tot ce vă trebuie?

— Da. E groaznic! Nici măcar n-am anunțat la birou! Maigret îl ajută să spargă gheața şi s-o intro-ducă în punga de cauciuc roşu.

— Totuşi, nu v-a vizitat nimeni în dimineața asta?

— Nimeni.

— Şi n-ați primit nici o scrisoare?

— Nimic. Doar prospecte. Doamna Martin avea fruntea asudată şi părul grizonat lipit la tâmple. Buzele îi erau decolorate. Dar ochii îi rămâneau extraordinar de vioi. Oare îl recunoscură pe Maigret, care ținea punga deasupra capului bolnavei? Nu s-ar fi putut spune. Dar părea puțin mai liniştită. Cu punga roşie pe frunte, stătea nemişcată, cu privirea în tavan. Comisarul îl luă pe domnul Martin în sufragerie.

— Trebuie să vă dau câteva veşti.

— A! exclamă el, înfiorându-se de îngrijorare.

— A fost descoperit testamentul lui Couchet. Lasă o treime din avere soției dumneavoastră.

— Poftim? Funcționarul se agita, năucit, profund tulburat de această veste.

— Spuneți că ne lasă. ?

— O treime din avere! E posibil ca lucrurile să nu meargă de la sine. Probabil că a doua soție se va opune. Pentru că nu primeşte decât tot o treime. A treia treime revine unei alte persoane, ultima amantă a lui Couchet, o anume Nine. De ce părea Martin mâhnit? Mai mult decât mâhnit! Distrus! Ai fi zis că avea mâinile şi picioarele tăiate! Se uita fix în podea, incapabil să-şi revină.

— Cealaltă veste e mai rea. E vorba despre fiul dumneavoastră vitreg.

— Roger ?

— S-a sinucis în dimineața asta, aruncându-se pe fereastra camerei sale de la hotelul din strada Pigalle. Atunci, Martin cel mărunțel deveni brusc agresiv, îl privi furios, ca turbat, şi răcni:

— Ce tot spuneți? Vreți să-mi pierd mințile,nu? Recunoaşteți că e un truc ca să mă faceți să vorbesc!

— Mai încet! Soția.

— Nu-mi pasă! Mințiți! Nu e cu putință. Devenise de nerecunoscut. îşi pierduse dintr-o dată toată timiditatea, toată buna educație la care ținea atât de mult. Şi era ciudat să-i vezi fața răvăşită, buzele tremurânde, mâinile care se agitau în gol.

— Vă jur că aceste două veşti sunt oficiale, insistă Maigret.

— Dar de ce ar fi făcut-o? Vă spun eu că aşa ceva te face să înnebuneşti! De altfel, asta se şi întâmplă! Soția mea e pe cale să-şi piardă mințile! Ați văzut-o! Si, dacă lucrurile mai continuă aşa, o să înnebunesc şi eu! Vom înnebuni cu toții! Privirea îi devenise de o mobilitate maladivă,îşi pierduse complet controlul.

— Fiul ei se aruncă de la fereastră! Iar testamentul. Avea trăsăturile crispate şi, brusc, izbucni în lacrimi, pradă unei crize tragice, comice, de nesuportat.

— Vă rog! Liniştiţi-vă!

— O viaţă întreagă. Treizeci şi doi de ani. În fiecare zi. La nouă. Nici o mustrare. Toate astea ca să.

— Vă rog. Gândiţi-vă că vă aude soţia, că e foarte bolnavă.

— Dar eu? Credeţi că eu nu sunt bolnav? Credeţi că voi mai suporta mult o astfel de viaţă? Nu avea o faţă de om care plânge, şi tocmai de aceea lacrimile lui erau înduioşătoare.

— Nu aveţi nici un amestec în povestea asta,nu-i aşa? E doar fiul soţiei dumneavoastră. Nu aveţi nici o vină. Martin se uită la comisar, brusc calmat, dar nu pentru mult timp.

— Nu am nici o vină.

Şi se înfurie.

— Dar toate tracasările cad pe capul meu! Aici veniţi cu toate poveştile astea! Pe scară,locatarii se uită la mine chiorâş. Pun prinsoare că mă bănuiesc că l-am ucis pe Couchet! Minunat! Şi, de altfel, ce-mi dovedeşte că nu mă bănuiţi şi dumneavoastră? Ce căutaţi aici? Ha! Ha! Nu răspundeţi! N-aţi îndrăzni să răspundeţi. Îl alegeţi pe cel mai slab! Un om care nu e în stare să se apere. Iar soţia mea e bolnavă. Şi tot agitându-se, lovi cu cotul radioul, care se clătină şi căzu pe podea, într-un vacarm de lămpi sparte. Atunci, micul funcţionar ieşi la iveală.

— Un aparat de o mie două sute de franci! Trei ani am strâns bani ca să mi-l cumpăr. Din camera vecină se auzi un geamăt. Martin trase cu urechea, dar nu se mişcă.

— Poate că soţia dumneavoastră are nevoie de ceva! Maigret se uită chiar el în dormitor. Doamna Martin era tot în pat. Comisarul îi întâlni privirea,dar nu ar fi putut să spună dacă era o privire de o inteligenţă ascuţită sau o privire tulburată de febră. Femeia nu încercă să vorbească şi îl lăsă să plece. În sufragerie, Martin se sprijinise cu coatele

pe o comodă, îşi prinsese capul între mâini şi se uita fix la tapițeria aflată la câțiva centimetri de fața lui.

— De ce s-ar fi sinucis ?

— Să presupunem, de exemplu, că el e cel care. Tăcere. Un sfârâit. Un miros puternic de ars. Martin nu-l remarca.

— E ceva pe foc? întrebă Maigret. Intră în bucătăria albastră de abur. Pe reşoul cu gaz găsi o cratiță cu lapte al cărei conținut se revărsase şi care stătea gata să facă explozie,închise robinetul, deschise fereastra şi zări curtea imobilului, laboratorul de seruri si maşina directorului oprită la peron. Se putea auzi țăcănitul maşinilor de scris din birouri.

Maigret zăbovea, dar nu fără motiv. Voia să-i lase lui Martin timp să se liniştească, ba chiar să revină la o atitudine normală. Îşi umplu fără grabă pipa şi, ca să o aprindă, folosi un aprinzător agățat deasupra reşoului. Când reveni în sufragerie, bărbatul nu se mişcase din loc, dar se calmase. Se ridică, oftând, căută o batistă şi îşi şterse zgomotos nasul.

— Toate astea se vor sfârşi rău, nu-i aşa? întrebă el.

— Sunt deja doi morți! răspunse Maigret.

— Doi morți. Un efort. Un efort probabil foarte dureros,deoarece Martin, care era pe punctul de a deveni din nou agitat, reuşi să se stăpânească.

— În acest caz, cred că e mai bine.

— Că e mai bine. Comisarul abia dacă îndrăznea să vorbească,îşi ținea răsuflarea. Simțea o apăsare în piept,pentru că intuia că se afla foarte aproape de adevăr.

— Da, mormăi Martin pentru sine. Asta e! Este indispensabil. Indispensabil. Totuşi, merse ca un automat până la uşa deschisă a dormitorului şi se uită în încăpere. Maigret continuă să aştepte, nemişcat, în tăcere. Martin nu spuse nimic. Nu se auzi nici vocea soției sale. Totuşi, ceva se pe-

trecu acolo. Aşteptarea se prelungi. Comisarul începu să-şi piardă răbdarea.

— Ei bine? Bărbatul se întoarse lent spre el, cu o faţă total schimbată.

— Ce?

— Spuneaţi că. Domnul Martin încercă să zâmbească.

— Că ce?

— Că e mai bine, pentru a evita noi drame.

— Că e mai bine ce ?îşi trecu mâna peste frunte, ca un om căruia îi este greu să-şi amintească.

— Îmi cer scuze! Sunt atât de bulversat.

— Încât aţi uitat ce voiaţi să spuneţi ?

— Da. Nu mai ştiu. Priviţi! Doarme. Şi arătă către doamna Martin, care închisese ochii şi avea faţa purpurie, probabil din cauza aplicării gheţii pe frunte.

— Ce ştiţi ? întrebă Maigret, cu tonul cu care i se vorbeşte unui reţinut preventiv foarte abil.

— Eu? Şi, din acel moment, toate răspunsurile aveau să fie asemănătoare. Asta se numeşte „a face pe prostul"! A repeta un cuvânt cu mirare.

— Eraţi gata să-mi spuneţi adevărul.

— Adevărul?

— Haideţi! Nu încercaţi să faceţi pe cretinul! Ştiţi cine l-a omorât pe Couchet.

— Eu? Ştiu? Poate că funcţionarul nu primise niciodată palme, dar în acea clipă a fost la un pas de a primi una zdravănă de la Maigret! Acesta, strângând din maxilare, se uita la femeia nemişcată, care dormea sau se prefăcea că doarme, apoi la bărbatul cu pleoapele încă umflate, tras la faţă ca urmare a crizei precedente, cu mustaţa pleoştită.

— Vă asumaţi responsabilitatea pentru ceea ce s-ar putea întâmpla?

— Ce se poate întâmpla?

— Greşeşti, Martin!

— Ce greşesc? Ce se întâmplase? Preț de un minut, poate,bărbatul care urma să spună tot ce ştia rămăsese între cele două încăperi, cu ochii țintă la patul soției sale. Maigret nu auzise nimic. Martin nu făcuse nici o mişcare. Acum, femeia dormea! Iar el făcea pe niznaiul!

— Îmi cer scuze. Cred că există momente în care nu mai judec cum trebuie. Recunoaşteți că se poate înnebuni şi din mai puțin. Totuşi, rămânea trist, chiar lugubru. Avea atitudinea unui condamnat. Privirea lui evita figura lui Maigret, trecea de la un obiect la altul şi se opri în sfârşit la aparatul de radio, pe care Martin începu să-l adune de pe jos,lăsat pe vine, cu spatele la comisar.

— La ce oră trebuie să vină medicul ?

— Nu ştiu. A spus „diseară". Maigret ieşi şi trânti uşa în urma lui. Se pomeni nas în nas cu bătrâna Mathilde, care,năucită, rămase locului, cu gura căscată.

— Nici dumneata n-ai nimic să-mi spui, nu-i aşa ? Poate şi dumneata o să pretinzi că nu ştii nimic ? Femeia încerca să-şi recapete controlul. Ținea mâinile sub şorț, într-o atitudine instinctivă de bătrână menajeră.

— Să mergem la dumneata. Ea îşi târşâi papucii de pâslă pe parchet, dar ezită să împingă uşa întredeschisă. Apoi:

— Hai, intră! Maigret intră la rândul lui, închise uşa cu piciorul şi nu aruncă nici măcar o privire spre nebuna aşezată în fața ferestrei.

— Acum, vorbeşte! S-a înțeles ?Şi comisarul se trânti cu toată greutatea pe un scaun.

Capitolul 9
Bărbat cu pensie

— Mai întâi, îşi petrec viaţa certându-se! Maigret nu avu nici o reacţie. Se cufundase până la gât în mizeria aceea cotidiană, mai dezgustătoare decât drama însăşi. Bătrâna din faţa lui avea o expresie cumplită de jubilare şi de ameninţare. Vorbea! Şi avea să mai vorbească! Din ură fată de soţii Martin, fată de mort, fată de toţi locatarii, din ură fată de întreaga omenire! Şi din ură faţă de Maigret! Stătea în picioare, cu mâinile împreunate pe burta mare şi moale, şi ai fi zis că toată viaţa aşteptase acest moment. Nu zâmbea, ci era pur şi simplu topită de beatitudine!

— Mai întâi, îşi petrec viaţa certându-se. Avea tot timpul. Îşi elabora frazele. Îşi oferea răgazul să-şi exprime dispreţul faţă de cei care se ceartă.

— Mai rău ca scotocitorii prin gunoaie! Şi e aşa dintotdeauna! Chiar mă întreb cum de n-a omorât-o încă.

— A! Vă aşteptaţi s-o.. ?

— Când locuieşti într-o casă ca asta, trebuie să te aştepţi la orice. Îşi supraveghea intonaţiile. Era mai mult odioasă decât ridicolă, sau mai mult ridicolă decât odioasă? Încăperea era mare. Patul era desfăcut, cu cearşafuri cenuşii, care probabil că nu se uscaseră niciodată în aer liber. O masă, un şifonier vechi, un reşou. într-un fotoliu, nebuna privea drept în faţă,cu un zâmbet înduioşat.

— Primiţi din când în când vizite? Întrebă Maigret.

— Niciodată!

— Iar sora dumneavoastră nu iese din această cameră ?

— Fuge uneori pe scară. Un cenuşiu descurajant. Un miros de sărăcie soioasă, poate un miros de moarte!

— Şi să ştiţi că femeia atacă întotdeauna! Maigret abia dacă mai avea forță să-i pună întrebări. Se uita absent la ea şi o asculta.

— Pentru bani, fireşte! Nu pentru femei. Deşi o dată a presupus, făcând socotelile, că sedusese într-un stabiliment special, şi i-a tras o săpunealã!

— Îl bate? Maigret vorbea fără ironie. Presupunerea nu era mai ciudată ca oricare alta. Totul era atât de neverosimil, încât nimic nu mai putea să te mire.

— Nu ştiu dacă îl bate, dar, în orice caz,sparge farfurii. Apoi plânge, spunând că n-o să poată să aibă niciodată o căsnicie cum trebuie.

— Pe scurt, au loc scene aproape în fiecare zi?

— Nu scene mari! Ci reproşuri. Două-trei scene mari pe săptămână.

— Aveţi de muncă! Femeii i se păru că nu înțelesese bine şi îl privi cu o umbră de neliniște.

— Ce-i reproşează cel mai des ?

— Când n-ai cu ce să ţii o femeie, nu te însori! Nu înşeli o femeie lăsând-o să creadă că ți se va mări salariul când de fapt nu e adevărat. Nu-ți poți permite să iei nevasta unui bărbat precum Couchet, capabil să câştige milioane. Funcționarii sunt nişte laşi. Trebuie să lucrezi pentru tine, să-ți placă riscul, inițiativa, dacă vrei să ajungi undeva. Bietul Martin, cu mănuşile lui, pardesiul bej şi mustățile date cu cosmetic ! Maigret îşi putea imagina toate vorbele care cădeau pe capul lui ca o burniță sau ca o aversă. Totuşi, făcuse tot ce putuse! Couchet primea aceleaşi reproşuri înaintea lui. Şi probabil că i se spunea: „Uită-te la domnul Martin! Acesta om inteligent! El se gândeşte la soția pe care ova avea, poate, într-o zi!

Iar ea va primi o pensie dacă dânsul va păți ceva! Pe când tu. Totul părea o şarjă sinistră. Doamna Martin se înşelase, fusese înşelată, înşelase pe toată lumea! La bază se afla o eroare îngrozitoare! Fata cofetarului din Meaux voia bani! Era ceva cât se poate de clar. Era o necesitate! Simțea asta! Era născută ca să aibă bani şi, în consecință, soțul ei avea datoria să-i câştige! Couchet nu câştiga destui ? Iar ea n-ar fi avut nici măcar o pensie dacă el murea? Atunci, se căsătorise cu Martin! Uite-aşa! Numai că primul soț, Couchet, devenise milionar, când era prea târziu pentru dânsa. Şi nu putea nicicum să-l impulsioneze pe Martin, să-l facă să părăsească Registratura şi să vândă şi el ser sau ceva care să aducă bani mulți! Era nefericită. Dintotdeauna fusese nefericită. Viața se distra înşelând-o în mod mârşav! Bătrâna Mathilde îl privea fix pe Maigret cu ochii ei verzi-albăstrui ca două meduze.

— Fiul ei venea să o viziteze?

— Uneori.

— Îi făcea şi lui scene? Ai fi zis că bătrâna aştepta momentul acesta de ani de zile. Nu se grăbea, avea tot timpul!

— Îi dădea sfaturi: Tatăl tău e bogat! Ar trebui să-i fie ruşine că nu-ți face o situație mai strălucită ! Nici măcar n-ai maşină. Şi ştii de ce ? Din cauza femeii aceleia care l-a luat pentru bani! Pentru că numai de aia l-a luat! Unde mai pui că Dumnezeu ştie ce-ți pregăteşte pentru mai târziu. Oare vei primi ceva din averea care se cuvine ? De aceea, ar trebui să storci bani de la el acum, să-i pui deoparte într-un loc sigur. Ți-i păstrez eu, dacă vrei. Spune! Vrei să ți-i păstrez eu? Iar Maigret, cu ochii în podeaua murdară, se gândea, încruntat. I se părea că recunoaşte, în acel talmeş-balmeş de sentimente, unul dominant, care probabil că le antrenase pe toate celelalte: îngrijorarea ! O îngrijorare morbidă, maladivă, frizând nebunia. Doamna Martin vorbea întotdeauna de ceea ce putea să se întâmple: moar-

tea soțului, sărăcia, în caz că nu-i lăsa o pensie. Îi era teamă pentru fiul ei! Era un coşmar, o obsesie.

— Şi Roger ce răspundea?

— Nimic! Totdeauna stătea puțin. Probabil că avea altceva mai bun de făcut.

— A venit şi în ziua crimei?

— Nu ştiu. Iar nebuna, în colțul ei, la fel de bătrână ca Mathilde, se uita în continuare la comisar, zâmbindu-i cu amabilitate.

— Soții Martin au avut o conversație mai interesantă ca de obicei?

— Nu ştiu.

— Doamna Martin a coborât pe la opt seara?

— Nu-mi mai amintesc! Nu pot să fiu tot timpul pe coridor. Era inconştiență, ironie superioară ? În orice caz, ținea ceva în rezervă. Maigret intuia asta. Nu ieşise tot puroiul!

— S-au certat seara.

— De ce?

— Nu ştiu.

— N-ai ascultat? Ea nu răspunse. Expresia feței sale spunea: „Asta mă priveşte! ".

— Ce mai ştiți?

— Ştiu de ce e bolnavă! Şi acum, urma triumful! Mâinile împreunate pe burtă fremătau. Era punctul culminant alunei întregi cariere!

— De ce ?Momentul trebuia savurat.

— Pentru că. Stați s-o întreb pe sora mea dacă n-are nevoie de ceva. Fanny, nu ți-e sete?Nici foame? Nu ți-e prea cald? Mica sobă din fontă era roşie. Bătrâna parcă plutea prin încăpere, alunecând pe tălpile de pâslă care nu făceau nici cel mai mic zgomot.

— Pentru că?

— Pentru că el n-a adus banii! Apăsase pe fiecare cuvânt, după care amuțise. Se sfârşise! Nu mai vorbea! Spusese destul.

— Care bani? Osteneală zadarnică! Nu mai răspunse la nici o întrebare.

— Nu mă priveşte! Asta am auzit! Faceți ce credeți de cuviință. Acum, trebuie să mă ocup de sora mea. Maigret plecă, lăsându-le pe cele două femei în plata Domnului. Se simțea bolnav. Era chinuit de greață, ca atunci când ai rău de mare. „N-a adus banii. "Oare aceste cuvinte nu s-ar fi putut explica ?Martin luase hotărârea să-l fure pe primul soț,poate ca să nu mai audă reproşându-i-se mediocritatea. Ea îl văzuse pe fereastră. El ieşise cu cele trei sute şaizeci de bancnote. Numai că, atunci când ajunsese acasă, nu le mai avea!

Le pusese la loc sigur? Fusese furat la rândul lui? Sau îl cuprinsese teama şi scăpase de bani aruncându-i în Sena? El era autorul crimei? El, mediocrul domn Martin cu pardesiu bej? Mai adineauri, fusese gata să vorbească. Lehamitea lui era cea a unui om vinovat care nu se mai simte în stare să tacă şi preferă închisoarea imediată în locul aşteptării angoasante. Dar de ce era soția lui bolnavă? Şi, mai ales, de ce îşi luase viața Roger? Nu fuseseră create toate astea de imaginația lui Maigret? De ce să n-o bănuiască pe Ninesau pe doamna Couchet? Sau chiar pe colonel?. Coborând încet scara, comisarul se lovi de domnul de Saint-Marc, care întoarse capul.

— Ia uite! Dumneavoastră. Şi îi întinse mâna cu condescendență.

— Ceva nou? Credeți că se va ajunge la o rezolvare? Atunci, sus, la etaj, răsună țipătul nebunei,pe care sora ei probabil că o părăsise ca să se întoarcă la post, în fața vreunei uşi! O înmormântare frumoasă. Multă lume. Oameni de condiție foarte bună, îndeosebi familia doamnei Couchet

şi vecinii de pe bulevardul Haussmann. Singura distonantă era sora lui Couchet, deşi femeia făcuse tot posibilul să fie elegantă. Plângea, dar avea un fel zgomotos de a-şi sufla nasul, care o făcea de fiecare dată pe soacra mortului să-i arunce o privire furioasă. Imediat în spatele familiei se afla personalul societății lui Couchet.

Şi, alături de angajați, putea fi văzută bătrâna Mathilde, foarte demnă, sigură de ea, de dreptul ei de a fi acolo.

Rochia neagră pe care o purta probabil că servea doar în astfel de ocazii: acelea de a participa la înmormântări! Privirea ei o întâlni pe cea a lui Maigret şi bătrâna catadicsi să-i facă un mic semn din cap. Muzica de orgă se revărsa în valuri, glasul de bas al dascălului şi cel de falset al diaconului răsunau: Et ne nos inducas in tentationem. Zgomote de scaune mişcate. Catafalcul era înalt, şi totuşi aproape că dispărea sub flori şi coroane.

Locatarii din Piața Vosges nr. 61. Probabil că Mathilde contribuise şi ea. Oare soții Martin îşi înscriseseră şi ei numele pe lista de subscripție? Doamna Martin nu se zărea. încă era la pat. Libera nos, domine. Ultima rugăciune din fața catafalcului. Se sfârşise. Maestrul de ceremonii conducea lent cortegiul. Maigret, într-un colț, lângă un confesional, o descoperi pe Nine, al cărei nas mic era în întregime roşu, fără ca ea să-şi fi dat osteneala să-l pudreze.

— E cumplit, nu-i aşa ? întrebă ea.

— Ce e cumplit ?

— Totul! Nu ştiu! Muzica asta. Şi mirosul ăsta de crizanteme. Îşi muşca buza de jos ca să nu plângă.

— Ştiți, m-am gândit mult. Ei bine, uneori îmi spun că bănuia ceva!

— Mergi la cimitir?

— Dumneavoastră ce credeți? Aş putea fi văzută, nu? Poate că e mai bine să nu merg. Totuşi, tare mult aş vrea să ştiu unde îl vor înmormânta.

— Va fi suficient să întrebi paznicul.

— Da. Vorbeau în şoaptă. Paşii ultimelor persoane se stingeau dincolo de uşă. Câteva maşini se urneau din loc

— Spuneai că bănuia?

— Poate nu că va muri în felul ăsta. Dar ştia că nu va mai trăi mult. Suferea de o boală de inimă destul de gravă. Se vedea bine că se gândise mult la asta, că îşi chinuise mintea ore întregi doar cu acest subiect.

— Unele cuvinte ale lui îmi vin acum în minte.

— îi era teamă?

— Nu! Aş zice că dimpotrivă. Când, din întâmplare, vorbeam de cimitir, replica râzând: „Singurul loc unde eşti cu adevărat liniştit. Un locşor ferit la Pere-Lachaise".

— Glumea mult?

— Mai ales când nu era vesel. Înțelegeți? Nu-i plăcea să se vadă că avea griji. în momentele acelea, căuta un motiv oarecare să se agite,să râdă.

— De exemplu, când vorbea de prima lui soție!

— Nu-mi vorbea niciodată de ea.

— Dar de a doua?

— Nu! Nu vorbea de cineva anume. Vorbea despre oameni în general. Spunea că sunt nişte animăluțe ciudate. Dacă un chelner îl înşela,se uita la el mai afectuos decât la ceilalți. „O canalie ! ", spunea el. Şi rostea cuvântul acesta cu un aer amuzat, mulțumit! Era frig. O vreme ca de Sărbătoarea Tuturor Sfinților. Maigret şi Nine nu aveau ce face în acel cartier, Saint-Philippe-du Roule.

— La Moulin Bleu, e bine?

— E bine!

— Ne vedem curând. Maigret îi strânse mâna şi sări pe platforma unui autobuz. Simțea nevoia să fie singur, să gândească sau, mai curând, să-şi lase mintea să vagabondeze, îşi imagina cortegiul care va ajunge curând la cimitir. Doamna Couchet, colonelul,fratele. Oameni care vorbeau

probabil despre testamentul ciudat. „Ce căutau la pubele?" Aici era punctul esențial al dramei! Martin se învârtise pe lângă pubele sub pretextul că ar fi căutat o mănuşă pe care nu o găsise şi pe care o purta totuşi, a doua zi dimineață. Doamna Martin scotocise şi ea prin gunoi, pretinzând că ar fi căutat o lingură de argint aruncată din greşeală. „Pentru că n-a adus banii! ", spusese bătrâna Mathilde. De fapt, probabil că la ora aceea era mare veselie în imobilul din Piața Vosges! Nebuna,rămasă singură, nu țipa ca de obicei?Autobuzul, arhiplin, nu mai oprea în stații. Cineva de lângă Maigret îi spunea vecinului său:

— Ai citit povestea bancnotelor de o mie?

— Nu! Despre ce-i vorba?

— Aş fi vrut să fiu eu acolo! La barajul din Bougival, alaltăieri dimineață. Bancnote de o mie de franci veneau pe firul apei. Un marinar de la un şlep le-a văzut primul şi a reuşit să scoată câteva. Dar omul de la ecluză a băgat de seamă şi a anunțat poliția. Aşa că un agent de poliție a stat cu ochii pe pescuitorii de lovele!

— Serios? Totuşi, cred că tot au băgat ei ceva în buzunar.

— În ziar scrie că s-au găsit vreo treizeci de bancnote, dar că trebuie să fi fost mult mai multe, pentru că şi la Mantes au fost pescuite două. Bancnote care se plimbă pe Sena!

Mai bine decât fâțe! Maigret nu avu nici o reacție. Îi întrecea cu un cap pe ceilalți. Figura îi rămânea placidă. „Pentru că n-a adus banii. "Aşadar, asta era? Domnul Martin fusese cu-prins de teamă sau de remuşcări amintinduşi de crima comisă? Martin care mărturisise că se plimbase în seara aceea în insula Saint-Louis ca să scape de durerea de cap! Maigret schiță totuşi un zâmbet, deoarece şi-o imagina pe doamna Martin care văzuse totul de la fereastră şi aştepta. Soțul ei se întorcea acasă obosit, abătut. Ea nu-l

scăpa din ochi. Aştepta să vadă bancnotele, poate chiar să le numere. Bărbatul se dezbrăca, se pregătea de culcare. Oare nu avea să-i scotocească ea buzunarele hainelor ?îngrijorarea prindea să încolţească. Femeia se uita la Martin, ale cărui mustăţi erau de-a dreptul lugubre. „Banii. Unde sunt banii?" „Care bani?" „Cui i-ai dat? Răspunde! Nu încerca să minţi! "Şi Maigret, coborând din autobuz la Pont Neuf, de unde zărea ferestrele biroului său, se surprinse spunând cu glas scăzut:

— Pun prinsoare că Martin a plâns în pat!

Capitolul 10
Acte de identitate

Totul a început la Jeumont. Era unsprezece noaptea. Câțiva călători de la clasa a III-a se îndreptau spre birourile vămii, în timp ce vameşii începeau inspectarea vagoanelor de clasa I şi a II-a. Călătorii ordonați îşi pregăteau valiza dinainte şi aşezau obiectele pe banchetă. La fel făcuseşi un bărbat cu privirea neliniştită, de la clasa a II-a, dintr-un compartiment unde nu se mai afla decât un cuplu de bătrâni belgieni. Bagajele lui constituiau un model de ordine şi de prevedere. Cămăşile, ca să nu se murdărească, erau împachetate în ziare. Mai erau acolo douăsprezece perechi de manşete, indispensabili şi chiloți, un ceas deşteptător, pantofi şi o pereche de papuci uzați. Se vedea că totul fusese aranjat de mâna unei femei. Fusese folosit tot spațiul. Nimic nu se putea şifona. Un vameş îşi trecu neglijent mâna prin toate aceste lucruri, uitându-se la bărbatul cu pardesiu bej, care părea foarte bine să fie proprietarul unei astfel de valize.

— E în regulă! O cruce cu creta pe bagaje.

— Ceilalți, nimic de declarat?

— Mă scuzați! Unde începe exact Belgia?

— Vedeți primul gard viu de colo? Nu! Nu vedeți nimic! Uitați. Numărați felinarele. Al treilea din stânga. Acolo e frontiera. Pe culoar, o voce repeta în fața fiecărei uşi:

— Pregătiți paşapoartele, actele de identitate! Bărbatul cu pardesiu bej făcea eforturi să-şi pună la loc valizele în plasa pentru bagaje.

— Paşaportul ? Se întoarse şi văzu un tânăr cu pălărie gri.

— Francez? Atunci, cartea de identitate. A durat câteva clipe. Degetele călătorului sco-toceau în portofel.

— Poftiți, domnule!

— Bine! Martin Edgar Emile. Dumneavoastră sunteți! Urmați-mă!

— Unde?

— Puteți să vă luați si valizele.

— Dar. trenul. Cei doi belgieni îl priveau acum cu spaimă,măguliți totuşi că avuseseră ocazia să călătorească în compartiment cu un răufăcător. Domnul Martin, cu ochii dilatați, se urcă pe banchetă ca să-şi dea jos bagajele.

— Jur. Ce s-a . . . ?

— Grăbiți-vă. Trenul trebuie să plece. Tânărul cu pălărie gri împinse cea mai grea valiză pe peron. Era întuneric. în haloul becurilor, oamenii se întorceau în grabă de la bufet. Răsună țignalul. O femeie discuta cu vameşii care nu o lăsau să plece.

— Vedem noi mâine dimineață. Iar domnul Martin îl urma pe tânăr, ducându-şi cu greu bagajele. Niciodată nu-şi imaginase un peron de gară atât de lung. Era o adevărată pistă, interminabilă, pustie, mărginită de uşi misterioase. În sfârşit, tânărul o deschise pe ultima.

— Intrați! O încăpere întunecoasă. Un bec cu abajur verde era suspendat atât de jos, deasupra mesei, încât lumina doar câteva hârtii. Totuşi, la celălalt capăt al încăperii se mişca ceva.

— Bună ziua, domnule Martin! se auzi o voce cordială. Şi din umbră se desprinse o siluetă enormă:comisarul Maigret, îmbrăcat în pardesiul lui greu,cu guler de catifea, ținând mâinile în buzunare.

— Nu are rost să vă faceți comod. Luăm trenul spre Paris, care va sosi la linia trei. De data asta, nu încăpea îndo-

ială! Martin plângea, fără zgomot, ținând în mâini valizele atât de bine aranjate. Inspectorul care stătea în fața imobilului din Piața Vosges îi telefonase lui Maigret cu câteva ore înainte:

— Omul nostru se pregăteşte s-o şteargă. A luat un taxi şi a cerut să fie dus la Gara de Nord.

— Lasă-l să plece. Supraveghează mai departe femeia. Şi Maigret luase acelaşi tren ca Martin. Călătorise în compartimentul vecin, împreună cu doi subofițeri care, tot drumul, istorisiseră poveşti galante. Din când în când, comisarul se uita prin ferestruica dintre compartimente şi zărea fața lugubră a lui Martin Jeumont. Cartea de identitate! Biroul comisarului special. Acum reveneau împreună la Paris, într-un compartiment rezervat. Martin nu avea cătuşe la mâini. Valizele se aflau în plasa pentru bagaje,deasupra capului său, iar una dintre ele, prost echilibrată, stătea gata să cadă peste el. Maigret nu-i puse nici o întrebare până la Maubeuge. Era halucinant! Stătea în colțul lui, cu pipa între dinți, fumând întruna şi uitându-se la celălalt cu ochii săi mici, amuzat. De zece, de douăzeci de ori, Martin deschisese gura să vorbească, dar se răzgândise. Şi, de fiecare dată, comisarul nu-i acordase nici o atenție. Totuşi, până la urmă, cu o voce imposibil de descris, pe care n-ar fi recunoscut-o probabil nici soția sa, Martin spuse:

— Eu sunt făptaşul. Dar Maigret tot nu vorbea. Ochii lui păreau că spun : „Serios?"

— Speram să trec frontiera. Există un mod de a fuma agasant pentru cel care se uită la fumător: de fiecare dată când fumul este dat afară, buzele se întredeschid cu voluptate, făcând un mic „poc". Iar fumul nu este suflat drept înainte, ci iese lent, formând un nor în jurul chipului. Maigret fuma astfel, iar capul lui se mişca de la dreapta la stânga şi de la stânga la dreapta,în ritmul boghiurilor.

Martin se apleca în față. Mâinile îl dureau în mănuşi si avea ochii plini de nelinişte.

— Credeți că va dura mult? Nu, nu-i aşa. De vreme ce recunosc. Pentru că recunosc totul. Cum făcea să nu plângă?

Probabil că îl durea fiecare nerv! Iar ochii îi deveneau din când în când imploratori, spunându-i clar lui Maigret: „Ajută-mă odată! Vezi doar că sunt la capătul puterilor! ". Însă comisarul se dovedea de neclintit. Era la fel de placid, cu aceeaşi privire curioasă, dar calmă, ca într-o grădină zoologică, în fața cuştii unui animal exotic.

— Couchet m-a surprins când. Aşa că. Maigret oftă. Un oftat care nu spunea nimic sau, mai exact, care ar fi putut să fie inter-pretat în o sută de feluri diferite. Saint-Quentin! Paşi pe culoar. Un călător gras încercă să deschidă uşa compartimentului,observă că era încuiată, se uită un moment înăuntru, cu nasul strivit de geam, apoi se hotărî să-si caute alt loc.

— Doar mărturisesc totul, nu? N-are rost să tăgăduiesc. Era exact ca şi cum i-ar fi vorbit unui surd sau unui om care nu înțelegea nici o boabă de franceză. Maigret îşi umplea pipa, îndesind grijuliu tutunul cu degetul arătător.

— Aveți chibrituri?

— Nu. Nu fumez. Ştiți foarte bine. Soției mele nu-i place mirosul de tutun. Aş vrea să se termine totul repede. Înțelegeți ? Îi voi spunea sta avocatului pe care voi fi obligat să-l aleg. Fără complicații! Recunosc tot. Am citit în ziar că au fost găsite o parte dintre bancnote. Nu ştiu de ce am făcut asta. Simțindu-le în buzunar, aveam impresia că toată lumea de pe stradă se uita la mine. La început, m-am gândit să le ascund undeva. Dar pentru ce? Am mers pe chei. Erau şlepuri. M-am temut să nu fiu văzut de un marinar. Am trecut atunci podul Mărie şi, în insula Saint-Louis, m-am putut debarasa de pachet. Compartimentul

era supraîncălzit. Aburul se prelingea pe geamuri. Fumul pipei se încolăcea în jurul becului.

— Ar fi trebuit să vă mărturisesc totul prima dată când v-am întâlnit. N-am avut curajul. Speram să. Martin tăcu şi se uită curios la comisar, care întredeschisese gura şi închisese ochii. O respiraţie egală precum torsul unei pisici mari satisfăcute! Maigret dormea! Celălalt aruncă o privire spre uşă: i-ar fi fost uşor s-o deschidă. Şi, ca să scape parcă de tentaţie, se ghemui într-un colţ, strângând din fese, cu mâinile agitate pe genunchii slabi. Gara de Nord. O dimineaţă cenuşie. Si mulţimea de la periferie, încă somnoroasă, intrând pe uşi în turmă. Trenul se oprise foarte departe de gară. Valizele erau grele. Martin nu voia să se oprească. Abia îşi mai trăgea răsuflarea şi îl dureau braţele. Aşteptară destul de mult un taxi.

— Mă duceţi la închisoare ?Petrecuseră cinci ore în tren şi Maigret nu rostise nici zece fraze. Fraze care nici măcar nu aveau vreo legătură cu crima sau cu cei trei sute şaizeci de mii de franci! Vorbise despre pipă, despre căldură, despre ora sosirii.

— Piaţa Vosges nr. 61! îi spuse el şoferului.

Martin imploră:

— Credeţi că e necesar să … Apoi, pentru sine:

— Ce-or fi zicând cei de la birou! N-am avut timp să-i anunţ. Portăreasa era în cămăruţa ei si tria corespondenţa: un teanc mare pentru „Serurile doctorului Riviere" şi unul mic pentru restul locatarilor.

— Domnule Martin! Domnule Martin! Au venit de la Registratură să întrebe dacă sunteţi bolnav. Se pare că aveţi cheia de la.

Maigret nu-l lăsă să se oprească. Iar Martin se văzu nevoit să-şi care valizele grele pe scară,printre cutiile cu lapte şi pâinile proaspete din faţa apartamentelor. Uşa bătrânei Mathilde se mişcă uşor.

— Dă-mi cheia.

— Păi.

— Atunci descuie. Urmă o tăcere profundă. Clinchetul broaştei. Uşa se deschise şi se putu vedea sufrageria unde domnea ordinea, fiecare obiect aflându-se exact la locul lui. Martin ezită mult timp înainte de a rosti cu glas tare:

— Eu sunt! Şi domnul comisar.

Cineva se mişcă în patul din camera alăturată. Martin închise uşa de la intrare şi gemu:

— N-ar fi trebuit. Ea n-are nici un amestec,nu? Şi în starea ei. Nu îndrăznea să intre în dormitor. Ca să facă ceva, luă valizele de jos şi le aşeză pe două scaune.

— Beți o cafea ? Maigret bătu la uşa dormitorului.

— Se poate intra ? Nici un răspuns. Deschise uşa şi întâlni imediat privirea fixă a doamnei Martin, care stătea culcată, nemişcată, cu părul prins în agrafe.

— Îmi cer scuze că vă deranjez. V-am adus soțul, care s-a speriat foarte tare degeaba. Martin se afla în spatele lui. Maigret îl simțea,dar nu putea să-l vadă. În curte se auzeau paşi şi voci, îndeosebi voci de femei; personalul birourilor şi laboratorului venea la lucru. Era nouă fără un minut. Alături răsună țipătul înăbuşit al nebunei. Pe noptieră se găseau câteva medicamente.

— Vă simțiți mai rău? Ştia foarte bine că ea nu va răspunde, că va păstra, orice s-ar întâmpla, aceeaşi rezervă plină de încăpățânare. Ai fi zis că îi era teamă de un cuvânt, unul singur! Ca şi cum un cuvânt ar fi putut să dezlănțuie adevărate catastrofe! Slăbise. Tenul îi devenise mai tern. Dar ochii,acele ciudate pupile cenuşii, îşi păstrau propria viață, intensă, voluntară. Martin intră, abia ținându-se pe picioare. Prin toată atitudinea lui părea că se scuză, că îşi cere iertare. Ochii cenuşii se întoarseră încet spre el, plini de răceală, atât de duri, încât bărbatul se uită în altă parte şi bâigui:

— La gara Jeumont. Încă un minut şi ajungeam în Belgia. Ar fi fost nevoie de cuvinte, de fraze, de zgomot ca să umple tot acel gol care se simțea în jurul fiecărui personaj. Un gol atât de palpabil, încât vocile răsunau ca într-un tunel sau într-o grotă. Dar nimeni nu vorbea. Articulau cu greu câteva silabe, însoțite de priviri îngrijorate, apoi tăcerea se lăsa din nou, implacabil, ca o ceață. Totuşi, se întâmpla ceva. Ceva lent, ascuns:o mână care aluneca sub cuvertură, ridicându-se cu o mişcare foarte uşoară până la pernă. Mână slabă şi jilavă a doamnei Martin. Maigret,deşi privea în altă parte, urmărea mişcarea, aşteptând momentul în care acea mână îşi va atinge ținta.

— Nu trebuie să vină doctorul în dimineața asta?

— Nu ştiu. Se ocupă cineva de mine? Stau aici ca un animal lăsat să moară. Dar ochii îi deveneau mai luminoşi, pentru că mâna atinsese în sfârşit obiectul dorit. Un foşnet abia perceptibil de hârtie. Maigret făcu un pas înainte şi o prinse pe doamna Martin de încheietura mâinii. Femei apărea fără forță, aproape fără viață. Totuşi, în secunda următoare, dădu dovadă de o vigoare neaşteptată. Nu voia să lase ce avea în mână. Ridicată în capul oaselor, se apăra cu furie, îşi ducea mâna la gură, rupea cu dinții foaia albă de hârtie.

— Dați-mi drumul! Dați-mi drumul că țip! Şi tu de ce-l laşi?

— Domnule comisar. Vă implor. , gemea Martin. Trăgea cu urechea. Se temea să nu vină locatarii. Nu îndrăznea să intervină.

— Brută! Brută josnică! Să baţi o femeie! Nu, Maigret n-o bătea. Se limita să-i țină mâna, strângându-i încheietura poate prea tare,ca s-o împiedice pe femeie să distrugă hârtia.

— Nu vă e ruşine! O femeie aflată în pragul morții. O femeie care dădea dovadă de o energie pe care Maigret rareori

o întâlnise în cariera lui de polițist! Pălăria îi căzu pe pat. Doamna Martin îl muşcă deodată pe comisar de mână. Dar nu putea să stea mult timp în această stare de încordare, aşa încât Maigret reuşi să îndepărteze degetele, în timp ce ea gemea de durere. Acum plângea! Plângea fără să se plângă, de ciudă, de furie, poate şi ca să adopte o atitudine ?

— Şi tu l-ai lăsat. Spatele lui Maigret era, prea lat pentru dormitorul acela strimt. Părea că umple întregul spațiu, că opreşte lumina. Se apropie de cămin. Desfăcu hârtia din care lipseau bucățele şi citi un text dactilografiat, purtând antetul: Maeştrii Laval şi Piollet din Baroul Paris Avocați Consilieri Litigii în dreapta, cu roşu, mențiunea: Cazul Couchet şi Martin. Consultația din 18 noiembrie. Două pagini de text mărunt, cu rânduri dese.

Maigret citi doar frânturi, cu glas scăzut, în timp ce din birourile de jos se auzea țăcănitul maşinilor de scris. Având în vedere legea din.. Dat fiind că moartea lui Roger Couchet este posterioară celei a tatălui său. . că nici un testament nu-l poate frustra pe un fiu legitim de partea la care are dreptul. . că a doua căsătorie a testatorului cu doamna Dormoy a avut loc sub regimul comunității bunurilor. . .că moştenitorul natural al lui Roger Couchet este mama lui, avem onoarea de a vă confirma că sunteți în drept să revendicați jumătate din averea lăsată de Raymond Couchet, bunuri mobile şi imobile, pe care, după informațiile noastre particulare, o evaluăm cu aproximație la suma de cinci milioane, valoarea societății cunoscute sub numele „Serurile doctorului Riviere" fiind apreciată în această evaluare la trei milioane.

Suntem la dispoziția dumneavoastră pentru orice act necesar anulării testamentului şi. vă confirmăm că din sumele astfel recuperate vom reține un comision de zece la sută (10%)pentru cheltuieli de. Doamna Martin nu mai plângea.

Se întinsese la loc în pat şi privirea ei rece fixa tavanul. Martin stătea în cadrul uşii, mai derutat ca niciodată, neştiind ce să facă cu mâinile, cu ochii, cu întreaga lui ființă.

— E şi un post-scriptum! murmură comisarul pentru sine. Acest post-scriptum era precedat de mențiunea: Strict confidențial. După cunoştința noastră, doamna Couchet, născută Dormoy, este şi ea dispusă să atace testamentul. Pe de altă parte, am cules informații despre a treia beneficiară, Nine Moinard. E o femeie de moravuri îndoielnice, care nu a luat încă nici o măsură pentru a-şi revendica drepturile.

Dat fiind că în acest moment e în mare lipsă de bani, mijlocul cel mai simplu ni se pare acela de a-i oferi o sumă oarecare ca despăgubire. În ce mă priveşte, evaluăm această sumă la douăzeci de mii de franci, care ar putea să se ducă o persoană în situația domnişoarei Moinard. Aşteptăm hotărârea dumneavoastră în această privință. Maigret îşi lăsase pipa să se stingă. Împături încet hârtia şi o puse în portofel. In jurul lui era o liniște desăvârşită. Martin reuşea să-şi țină respirația. Soția lui, întinsă pe pat, cu privirea fixă, semăna deja cu o moartă.

— Două milioane cinci sute de mii de franci, murmură comisarul. Minus cei douăzeci de mii de franci pentru Nine, ca să se arate înțelegătoare. E adevărat că doamna Couchet îi va da probabil jumătate. Avu certitudinea că un zâmbet de triumf,abia schițat, dar elocvent, apăruse pe buzele femeii.

— E o sumă! Nu-i aşa, Martin?Acesta tresări, încercând să treacă în defensivă.

— Cu cât crezi că te vei alege? Nu vorbesc de bani, ci de condamnare. Furt. Asasinat. Poate vor ajunge la concluzia că a existat premeditare. Ce crezi? Nici vorbă de achitare, bine-înțeles, pentru că nu e vorba de o crimă pasională. Ei,

dacă soția ta ar fi reluat relațiile cu fostul soț! Dar nu e cazul. Totul pentru bani,numai pentru bani. Zece ani? Douăzeci? Vrei să-ți spun părerea mea? Să ştii că nu poți niciodată să ghiceşti ce vor hotărî jurații. Există totuşi nişte precedente. Ei bine, se poate spune că, în general, dacă sunt indulgenți în privința dramelor sentimentale, în schimb se arată foarte severi când e vorba de cazuri în care determinant este interesul. S-ar fi zis că vorbea ca să se afle în treabă,ca să câştige timp.

— E lesne de înțeles! Sunt mic-burghezi, negustori. Cred că n-au a se teme de amantele pe care nu le au sau de care sunt siguri. Dar consideră că au toate motivele să se teamă de hoți. Douăzeci de ani ? Ei bine, nu! Eu înclin spre pedeapsa capitală. Martin nu mai mişca. Dintre el şi soția lui,acum el era cel mai palid la față, fiind nevoit chiar să se țină de tocul uşii.

— Numai că doamna Martin va fi bogată. E la vârsta când omul ştie să se bucure de viață şi de avere. Maigret se apropie de fereastră.

— Doar dacă nu cumva această fereastră. Ea este beleaua! Se va remarca în mod sigur că de aici se putea vedea totul. Totul, auziți! Şi asta e grav! Pentru că ar putea implica o idee de complicitate. Or, în Cod, există un mic text care împiedică asasinul, chiar achitat, să moştenească victima. Şi nu numai asasinul, ci şi complicii. înțelegeți cât de importantă devine această fereastră ! Acum, în jurul comisarului nu mai era linişte,ci altceva, şi mai profund, şi mai îngrijorător,aproape ireal: o lipsă totală de viață. Şi, brusc, Maigret întrebă:

— Spune-mi, Martin, ce-ai făcut cu revolverul ? Un freamăt de viață pe culoar: bătrâna Mathilde, evident, cu fața ei placidă şi burta moale sub sortul în carouri. În curte răsună vocea stridentă a portăresei:

— Doamna Martin! Vă caută de la Dufayel!

Maigret se aşeză într-o berjeră care se clătină, dar nu se rupse imediat.

Capitolul 11
Desenul de pe perete

— Răspunde! Revolverul. Urmări privirea lui Martin şi observă că doamna Martin, care se uita în continuare în tavan, mişca degetele pe perete. Bietul Martin făcea eforturi extraordinare să înțeleagă ce voia soția lui să-i spună. Se impacienta, vedea că Maigret aştepta.

— Am. Ce putea să însemne acel pătrat sau trapez pe care îl schița cu degetele ei slabe?

— Ei bine? In acel moment, lui Maigret chiar îi fu milă de el. Minutul acela probabil că a fost cumplit. Martin se clătina de exasperare.

— L-am aruncat în Sena. Zarurile fuseseră aruncate! în timp ce comisarul scotea revolverul din buzunar şi îl punea pe masă, doamna Martin se ridică în capul oaselor, cu fața unei adevărate furii.

— Eu l-am găsit până la urmă în pubelă,spuse Maigret. Atunci răsună vocea şuierătoare a femeii,care avea febră:

— Aşa! Acum înțelegi? Eşti mulțumit? Ai ratat şi de data asta ocazia, aşa cum ratezi toate ocaziile! S-ar zice că ai făcut-o înadins,de teamă să nu ajungi la puşcărie. Dar tot o să ajungi! Pentru că tu ai furat! Cele trei sute şaizeci de bancnote pe care domnul le-a aruncat în Sena! Era înspăimântătoare. Îți dădeai seama că se abținuse prea mult. Descărcarea era brutală. Iar exaltarea femeii era atât de mare, încât cuvintele dădeau năvală pe buzele ei şi încurca silabele între ele. Martin lăsă capul în jos. Rolul său se încheiase. După cum îi reproşase soția lui, eşuase în mod lamentabil.

— Domnul îşi pune în cap să fure, dar îşi lasă mănuşa pe masă. Doamna Martin îşi vărsa tot năduful! Maigret auzi în spatele lui vocea umilă a bărbatului cu pardesiu bej.

— De luni de zile îmi arăta biroul pe fereastră şi pe Couchet care avea obiceiul să seducă la toaletă. Şi îmi reproşa că sunt nenorocirea vieţii ei, că sunt incapabil să ţin o femeie. M-am dus acolo.

— I-ai spus că te vei duce ?

— Nu! Dar ştia prea bine. Era la fereastră.

— Şi, de departe, aţi văzut mănuşa pe care soţul dumneavoastră o uitase, doamnă Martin ?

— Ca şi cum şi-ar fi lăsat cartea de vizita! Ai fi zis că făcea înadins ca să mă scoată din minţi!

— V-aţi luat revolverul şi v-aţi dus acolo. Couchet s-a întors şi v-a surprins în birou. A crezut că dumneavoastră aţi furat.

— Da, a vrut să cheme poliţia, să fiu arestată ! Asta a vrut să facă! De parcă nu datorită mie devenise bogat! Cine l-a îngrijit, la început, când câştiga doar cât să mănânce o bucată de pâine? Şi toţi bărbaţii sunt la fel! A fost în stare să-mi reproşeze că locuiesc în casa unde are el biroul! M-a acuzat că împart cu fiul meu banii pe care i-i dădea.

— Şi aţi tras?

— Ridicase deja receptorul telefonului ca să cheme poliţia!

— V-aţi îndreptat spre pubele. Sub pretextul că aţi pierdut o lingură, aţi pus revolverul în gunoi. Pe cine aţi întâlnit atunci?Replica răsună plină de ciudă:

— Pe bătrânul idiot de la unu!

— Numai pe el ? Parcă venise fiul dumneavoastră. Nu mai avea bani.

— Şi ce dacă?

— Nu venise la dumneavoastră, ci la tatăl lui, nu-i aşa? Numai că nu-l puteaţi lăsa să seducă la birou, unde ar fi

descoperit cadavrul. Vă aflați amândoi în curte. Ce i-ați spus lui Roger?

— Să plece. Nu puteți înțelege inima unei mame.

— Şi a plecat. S-a întors soțul dumneavoastră. Nu i-ați spus nimic. Aşa e ? Martin se gândea la bancnotele pe care le aruncase până la urmă în Sena, pentru că, în fond, e un biet om cinstit.

— Un biet om cinstit! repetă doamna Martin, cu o furie neaşteptată. Ha! Ha! . Şi eu? Eu care am fost întotdeauna nefericită.

— Martin nu ştia cine era asasinul. S-a culcat. A trecut o zi fără să-i spuneți nimic. Dar, noaptea următoare, v-ați sculat ca să scotociți prin hainele de care se dezbrăcase. Ați căutat zadarnic bancnotele. V-a văzut. L-ați luat la întrebări. Şi bătrâna Mathilde, care asculta la uşă, a auzit exact criza de furie care a urmat. Ați ucis de pomană! Imbecilul de Martin a aruncat bancnotele! O adevărată avere în Sena, din lipsă de curaj! Asta v-a îmbolnăvit. Ați făcut febră. Martin, care nu ştia că l-ați ucis pe Couchet, s-a dus la Roger să-i anunțe moartea tatălui său. Iar acesta a înțeles. V-a văzut în curte.

L-ați împiedicat să se ducă la birou. Vă cunoştea. Dar a crezut că-1 bănuiesc. Şi-a imaginat că va fi arestat, acuzat. Şi nu se putea apăra fără să-şi acuze mama. Poate că nu era un băiat simpatic, dar probabil că felul lui de viață are şi câteva scuze. A fost scârbit. Scârbit de femeile cu care se culca, de droguri, de Montmartre unde îşi ducea viața şi, mai presus de toate, de drama de familie căreia numai el i-a ghicit toate dedesubturile.

Atunci, s-a aruncat pe fereastră! Martin se sprijinise de perete, cu fața în brațele îndoite. Soția lui se uita însă fix la comisar, ca şi cum ar fi aşteptat momentul să intervină în expunerea lui, să atace şi ea. Atunci, Maigret arătă consultația scrisă acelor doi avocați.

— La ultima mea vizită, Martin a fost atât de speriat, încât era gata să mărturisească faptul că furase. Dar eraţi aici. V-a văzut prin uşa întredeschisă. I-aţi adresat semne energice şin-a mai suflat o vorbă. Oare nu asta i-a deschis ochii ? V-a întrebat. Şi i-aţi răspuns că da,aţi ucis! I-aţi strigat asta în faţă. Aţi ucis din cauza lui, ca să-i reparaţi greşeala, mănuşa uitată pe birou! Şi, pentru că aţi ucis, nici măcar nu veţi moşteni ceva, chiar dacă există un testament.

Dar, dacă Martin ar fi un bărbat adevărat. Să fugă peste graniţă! Toţi vor crede că el e vinovatul. Poliţia va sta liniştită şi veţi pleca după dânsul cu milioanele. Măi, Martin! Şi Maigret aproape că îl strivi pe bietul om cu o palmă zdravănă pe umăr. Vorbea cu un glas înăbuşit. Rostea cuvintele fără să insiste.

— Câte aţi făcut pentru banii ăştia! Moartea lui Couchet. Roger care se aruncă pe fereastră. Ca să vă daţi seama în ultimul moment că nu-i veţi avea! . Aţi preferat să pregătiţi cu propria mână bagajele lui Martin. Valize bine ordonate. Lenjerie pentru luni de zile.

— Tăceţi! imploră Martin. Se auzi iar ţipătul nebunei. Maigret deschise brusc uşa şi bătrâna Mathilde fu cât pe ce să cadă la picioarele lui. Femeia fugi, speriată de tonul comisarului,şi, pentru prima dată, chiar închise uşa şi răsuci cheia în broască. Maigret aruncă o ultimă privire în dormitor, Martin nu îndrăznea să facă nici o mişcare. Soţia lui, aşezată pe pat, slabă, cu omoplaţii proeminenţi sub cămaşa de noapte, îl urmărea pe poliţist cu privirea.

Devenise dintr-odată atât de gravă, atât de calmă, încât te întrebai cu nelinişte ce punea la cale. Maigret îşi aminti de unele priviri, din cursul scenelor precedente, de unele mişcări ale buzelor. Şi, avu, în acelaşi timp cu Martin, intuiţia aceea ce se petrecea. Dar nu putură să intervină. Totul se petrecu în afara lor, ca un vis urât. Doamna Martin

era slabă, slabă. Şi trăsăturile ei erau şi mai marcate de durere. La ce se uita, în nişte locuri unde nu se afla nimic decât obiectele banale din cameră? Ce urmărea atentă în încăpere? Fruntea i se încreţea. Tâmplele îi pulsau cu putere. Martin strigă:

— Mi-e frică! Nimic nu se schimbase în locuinţă. Un camion intra în curte şi se auzea vocea ascuţită a portăresei. Ai fi zis că doamna Martin făcea un mare efort, singură, ca să treacă un munte inaccesibil. Mâna ei schiţă de două ori gestul de a respinge ceva ce-i stătea în faţă. în sfârşit, înghiţi în sec, zâmbi, asemenea cuiva care şi-a atins ţinta, şi spuse:

— Veţi veni totuşi cu toţii să-mi cereţi ceva bani. Îi voi spune notarului meu să nu vă dea. Martin se clătină. înţelese că nu era un delir trecător, provocat de febră. îşi pierduse definitiv judecata!

— Nu poţi avea necaz pe ea. N-a fost nici-odată o femeie ca toate celelalte, nu-i aşa? Se lamenta el. Aştepta confirmarea comisarului.

— Bietul de tine, Martin. Martin plângea! O prinse pe soţia lui de mână şi îşi frecă faţa de ea. Doamna Martin îl respinse. Avea un zâmbet, superior, plin de dispreţ.

— Nu mai mult de cinci franci o dată. Am suferit destul ca.

— O să telefonez la Sainte-Anne[1], spuse Maigret.

— Credeţi? Chiar e necesar să fie închisă? Forţa obişnuinţei ? Martin intra în panică la gândul că va părăsi acea locuinţă, atmosfera de reproşuri şi certuri zilnice, viaţa aceea sordidă,pe femeia aceea care, pentru ultima dată, încerca să gândească, dar care, descurajată, învinsă, se întinse oftând şi murmură:

[1] Vechi spital psihiatric parizian (n.tr.).

— Să mi se aducă cheia. Peste câteva minute, Maigret trecea ca un străin prin mulţimea de pe stradă. Lucru care i se întâmpla rar, îl durea cumplit capul şi intră într-o farmacie ca să ia o pastilă. Nu vedea nimic în jur. Zgomotele oraşului se confundau cu altele, îndeosebi cu vocile care continuau să-i răsune în cap. O imagine îl obseda mai mult decât celelalte: doamna Martin care se ridica, lua de jos hainele soţului ei şi căuta banii!

Şi Martin care o privea din patul lui! Privirea întrebătoare a femeii! „I-am aruncat în Sena. Din acel moment se rupsese ceva în mintea femeii. Sau poate că întotdeauna fusese un decalaj în creierul ei. încă de pe vremea cofetăriei din Meaux! Numai că nu se observa. Era o tânără aproape drăguţă. Nimeni nu luase în seamă buzele ei prea subţiri. Şi Couchet se căsătorise cu ea! „Ce s-ar alege de mine dacă ţi s-ar întâmpla ceva ?"Maigret se văzu obligat să aştepte ca să traverseze bulevardul Beaumarchais. Se gândi fără să vrea la Nine.

— Nu va primi nimic! Nici un bănuţ, murmură el cu glas scăzut. Testamentul va fi anulat. Şi doamna Couchet, născută Dormoy. Colonelul probabil că începuse deja demersurile. Era normal. Doamna Couchet va avea totul! Toate milioanele. Era o femeie distinsă, care va şti să-şi păs-treze rangul. Maigret urcă încet scara şi deschise uşa apartamentului din bulevardul Richard Lenoir.

— Ghici cine a venit ? Doamna Maigret pusese patru tacâmuri pe faţa de masă albă. Maigret zări pe bufet urcioraşul cu rachiu de corcoduşe.

— Sora ta! Nu era prea greu de ghicit de vreme ce, de fiecare dată când venea din Alsacia, aducea un urcioraş cu alcool din fructe şi un jambon afumat.

— S-a dus să facă unele cumpărături cu Andre. Soţul! Un băiat de toată isprava care con-ducea o cărămidărie.

— Pari obosit. Sper că azi nu mai pleci nicăieri? Maigret nu mai plecă. La nouă seara, juca liniştit cărți cu cumnata şi cumnatul lui. Rachiul de corcoduşe parfuma sufrageria. Iar doamna Maigret râdea întruna în hohote, pentru că nu reuşise niciodată să învețe cărțile şi făcea toate prostiile imaginabile.

— Eşti sigură că n-ai nouă ?

— Ba da, am.

— Atunci de ce nu joci? Toate acestea aveau pentru Maigret efectul unei băi calde. Nu-l mai durea capul. Nu se mai gândea la doamna Martin, pe care ambulanța o ducea la Sainte-Anne, în timp ce soțul ei plângea singur pe scara pustie.

Les Roches Grises, Cap-d'Antibes(Alpes-Maritimes), decembrie 1931

În seria Maigret au apărut:

Prima anchetă a lui Maigret	Cine a ucis-o pe Cecile ?
Inspectorul Cadavre	Maigret şi omul dublu
Maigret şi şcoala crimei	Maigret şi prietenul din copilărie
Cazul Louise Laboine	Memoriile lui Maigret
Maigret se teme	Prietena doamnei Maigret
Maigret şi mortul	Liberty Bar
Nebunul din Bergerac	Careul de aşi
Dansatoarea de la Gai-Moulin	Răspântia morții
Asta-i Felicie!	Maigret în Arizona
Maigret la New York	Maigret şi gangsterii
Maigret se înşeală	Capcana lui Maigret
Maigret la Picratt's	Picpus
Maigret şi ucigaşul	Maigret la Vichy
Domnul Gallet a decedat	Maigret intră în ring
Spânzuratul de la Saint-Pholien	O crimă în Olanda
Cazul Saint-Fiacre	Maigret
	Umbra chinezească

În pregătire:
Maigret şi flămânzii

Cuprins

Capitolul 1 Umbra chinezească..... - 3 -
Capitolul 2 Un om bun ..... - 9 -
Capitolul 3 Cuplul de la Pigalle ..... - 20 -
Capitolul 4 Fereastra de la etajul doi..... - 33 -
Capitolul 5 Nebuna..... - 47 -
Capitolul 6 O febră de patruzeci de grade..... - 59 -
Capitolul 7 Cele trei femei..... - 71 -
Capitolul 8 Infirmerul ..... - 80 -
Capitolul 9 Bărbat cu pensie..... - 90 -
Capitolul 10 Acte de identitate ..... - 99 -
Capitolul 11 Desenul de pe perete..... - 110 -

www.polirom.ro
Redactor: Giuliano Sfichi
Coperta: Radu Răileanu
Foto: Florin Pînzariu
Tehnoredactor :■ Daniel Scurtu
Bun de tipar: iulie 2008. Apărut: 2008
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232)21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box l-728, 030174
Tel: (021) 313.89.78; E-mail: office.bucuresti@polirom.ro
Tiparul executat la"sxTuJMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax: 211.32.60, 212.29.27, E-mail: office@luminatipo.com
Contravaloarea timbrului literar se depune în contul
Uniunii Scriitorilor din România
Nr. RO44RNCB5101000001710001 BCR UNIREA

Al 33-lea volum din seria Maigret

Ora zece seara, curtea unui imobil din Piaţa Vosges. În clădirea din fund, o singură fereastră luminată. Cea de la biroul domnului Couchet. Pe fondul ferestrei se proiectează umbra unui om zăcînd cu capul pe masă… În birou, un bărbat de vîrstă mijlocie e aşezat în fotoliu, cu capul pe hîrtiile risipite în faţa lui. Împuşcat în piept. Seiful din spatele său a fost golit de bani… Maigret nu va întîrzia să descopere că numeroase fire nevăzute îl legau pe răposatul Couchet de locatarii imobilului. Dar şi că, pentru a dezlega misterul crimei, va trebui să pătrundă destinul unui om care, pornit în viaţă de la nimic, a murit tocmai atunci cînd a avut în sfîrşit succes.

În aceeaşi serie:

Maigret la Vichy
Maigret intră în ring
O crimă în Olanda
Maigret

EDITURA POLIROM

www.polirom.ro

Pe copertă: ilustraţie de Florin Pînzariu